

B 6583.

VERSLAG 1952 - 1953

OVER HET BESTUUR
EN DE TOESTAND DER ZAKEN
VAN DE
STAD TURNHOUT

DOOR HET COLLEGE
VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN
AAN DE GEMEENTERAAD VOORGEDRAGEN
IN ZIJN ZITTING VAN 5 OKTOBER 1953

Mijnheren,

In uitvoering van artikel 70 der Gemeentewet hebben wij de eer Ued. hierbij verslag uit te brengen over het Bestuur en de toestand der zaken onzer Stad gedurende het tijdperk van 1 September 1952 tot 31 Augustus 1953

BLADWIJZER

	vindt U op blz.
Titel I. Staat der Bevolking	5
Titel II. Gemeentebestuur	10
Titel III. Stadsfinantien	16
Titel IV. Commissie van Openbare Onderstand	18
Titel V. Eredienst	21
Titel VI. Onderwijs	25
Titel VII. Schone Kunsten, Wetenschappen, Letteren	32
Titel VIII. Gezondheidsdienst	50
Titel IX. Brandweer, Politie, Justitie, Openbare Veiligheid, Gevangenis	56
Titel X. Militie	63
Titel XI. Openbare Belastingen	65
Titel XII. Openbare Werken	66
Titel XIII. Landbouw	85
Titel XIV. Handel, Nijverheid, Toerisme	92
Titel XV. Feesten, Historische merkwaardigheden	97
Aanhangsel I. Redevoeringen	99
Aanhangsel II. De Turnhoutse Tekenacademie sedert 1802	105

OPENBARE BIBLIOTHEEK TURNHOUT
1401 031892 2

16583.	
V	3

TITEL I

STAAT DER BEVOLKING

Aantal inwoners op 31 December 1952 :	Mannen :	16.796
	Vrouwen :	<u>16.619</u>
	Totaal :	33.415

BURGERLIJKE STAND (*Turnhoutse bevolking*)

<i>Jaar</i>	<i>Geboorten</i>			<i>Overlijdens</i>		
	<i>Mannen</i>	<i>Vrouwen</i>	<i>Totaal</i>	<i>Mannen</i>	<i>Vrouwen</i>	<i>Totaal</i>
1951	313	286	599	169	145	314
1952	330	297	627	159	127	286
Vershil:	+ 17	+ 11	+ 28	- 10	- 18	- 28

MEER GEBOREN DAN OVERLEDEN

<i>Jaar</i>	<i>Aantal</i>
1951	287
1952	<u>341</u>
Vershil :	+ 54

DOODGEBOREN

(niet inbegrepen in de geboorten en overlijdens)

<i>Jaar</i>	<i>Aantal</i>
1951	36
1952	<u>34</u>
Vershil :	- 2

In 1952 zijn in onze stad :

- 149 personen overleden die niet tot onze bevolking behoorden ;
- 541 kinderen geboren die niet tot onze bevolking behoren ;
- 24 personen elders overleden die tot onze bevolking behoorden ;
- 26 kinderen elders geboren die tot onze bevolking behoren.

Tussen de 1142 geboorten, waren 2 onwettige kinderen, waarvan 1 mannelijke en 1 vrouwelijke.

Ouderdom der overledenen

(Aangiffen te Turnhout)

In 1952 overleden in onze Stad :	Mannen	Vrouwen
Beneden 1 jaar	39	26
van 1 tot 10 jaar	9	4
van 11 tot 15 jaar	1	1
van 16 tot 20 jaar	7	0
van 21 tot 50 jaar	31	20
boven de 50 jaar	143	130
	<hr/>	<hr/>
	230	181

Tijdstip van overlijden

(Aangiffen te Turnhout)

In 1952 overleden in de maand :	Mannen	Vrouwen
Januari	28	13
Februari	26	13
Maart	18	20
April	11	23
Mei	21	10
Juni	15	17
Juli	17	13
Augustus	16	16
September	23	15
October	16	16
November	17	14
December	22	11
	<hr/>	<hr/>
	230	181

HUWELIJKEN

In 1952 werden 248 huwelijken gesloten.

Ouderdom der gehuwden (jaar 1952)

	Mannen	Vrouwen
Minder dan 18 jaar	0	6
van 18 tot 21 jaar	17	69
van 21 tot 25 jaar	117	111
van 25 tot 30 jaar	85	36
van 30 tot 35 jaar	10	13
van 35 tot 50 jaar	9	9
boven de 50 jaar	10	4
	<hr/>	<hr/>
	248	248

ECHTSCHIEDINGEN

In 1952 : zes echtscheidingen uitgesproken

ERKENDE EN GEWETTIGDE KINDEREN

	Mannen	Vrouwen
Gewettigd en erkend in de huwelijksakte	1	3
Erkend na het opmaken van de geboorteakte	1	1
	<hr/>	<hr/>
	2	4

Bevolking

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Aantal inwoners op 31 December 1952	16796	16619	33415

WOONSTVERANDERINGEN

Kwamen zich te Turnhout vestigen :	Mannen	Vrouwen
a) uit andere gemeenten van het Rijk	1481	383
b) uit het vreemdelingenregister	4	6
c) uit het buitenland : Duitsland		1
Nederland	5	3
	<hr/>	<hr/>
	1490	393
Gingen zich elders vestigen :		
a) in andere gemeenten van het Rijk	1287	428
b) in het buitenland : Duitsland	1	
Frankrijk	1	
Nederland	3	11
ander land van Europa		1
Canada	2	4
	<hr/>	<hr/>
	1294	444
Verskil tussen Aangekomenen en Vertrokkenen	+ 196	- 51 = 145

OUDERDOMSPENSIOENEN

Aantal aanvragen om ouderdomspensioen zonder onderzoek in 1952	113
Pensioen toegestaan	96
Niet toegestaan of onafgewerkte dossiers	17

NATIONALITEIT

In 1952 bekwamen 35 personen de Belgische nationaliteit
 In 1952 verloren GEEN personen de Belgische nationaliteit

WERKBOEKJES

Jongens van 14 tot 16 jaar	49
Jongens boven de 16 jaar	62
Meisjes onder de 21 jaar	98
Meisjes boven de 21 jaar	—

EENZELVIGHEIDSKAARTEN

In 1952 werden al de E.K. hernieuwd (nieuw model)

KIEZERSLIJSTEN

Er had geen herziening van de kiezerslijsten plaats zodat het aantal kiezers hetzelfde bleef als in 1951, te weten :

	Mannen	Vrouwen	Totaal
1) Aantal Rijkskiezers	10.002	10.625	20.627
2) Aantal Gemeentekiezers	9.934	10.683	20.617

BRUILOFTEN VAN 1 SEPTEMBER 1952

TOT EN MET 31 AUGUSTUS 1953

1952

1 September	Fr. Van der Aa-Pas	Gouden bruiloft
11 October	J. Devoght-Weyts	id.
14 id.	Lenaerts-Boonen	id.
27 id.	Jan Pelckmans-Cockx	id.
8 November	Fr. Verstraelen-Dams	id.
10 id.	P. Cavents-Schellens	id.
15 id.	Van Aken-Wouters	id.
17 id.	K. Van Loon-Wouters	id.
21 id.	Boermans-Dierekx	id.
6 December	Janssens-Versmissen	id.
13 id.	Jan Broeckx-Volders	id.
19 id.	Jan Adriaensen-Lenaerts	id.

1953

24 Januari	L. Dickens-Avonds	id.
7 Februari	Claessens-Coninckx	id.
14 id.	Cornelis-Claessens	Diamanten bruiloft
21 id.	Gevers-Van den Heuvel	Gouden bruiloft
27 Maart	Jan Melis-Van Camfort	id.
7 April	Raeymaekers-Flockin	id.

10 April	J. Van de Leur-Proost	Diamanten bruiloft
15 id.	Aug. Hoppenbrouwers-Gys	Gouden bruiloft
17 id.	Jan Cavents-Nuyens	id.
	Jan Leysen-Van den Bergh	id.
	Lavrijsen-Van Cléuvenberg	id.
24 id.	J. Dickens-Van der Vliet	id.
	Jan Melis-Huysmans	id.
	Alf. Machielsens-Vosters	id.
8 Mei	Cavents-Hulselmans	Diamanten bruiloft
18 id.	Jac. Keuten-Peeters	Gouden bruiloft
15 Juni	Cornelissen-Van Dael	id.
20 id.	Fr. Van der Plaes-Verhagen	id.
30 id.	Jos Peinen-Adriaensen	id.
17 Juli	L. Veulemans-Brenders	id.
14 Augustus	J. Deckx-Bogaerts	id.

TITEL II

GEMEENTEBESTUUR

Gemeenteraad

SAMENSTELLING OP 1-9-1952 :

Hr. *Bauweraerts* Henri, Burgemeester
 Hr. *Buyckx* Jos, Schepen
 Hr. *Crols* August, Schepen
 Hr. *Peeters* Louis, Schepen
 Mevr. *Dergent-Bouvin* Ther., Schepen
 Hr. *Breugelmans* Frans, Raadslid
 Hr. *Van Heupen* Jos, Raadslid
 Hr. *Hens* August, Raadslid
 Hr. *Joosten* Gustaaf, Raadslid
 Hr. *Claessens* Alfons, Raadslid
 Hr. *Van Houtven* Alfons, Raadslid
 Hr. *Croenen* Bernard, Raadslid
 Hr. *Kennis* Alois, Raadslid
 Hr. *Janssen* Alfons, Raadslid
 Hr. *Van Gool* Jos, Raadslid
 Hr. *La Planche* Romain, Raadslid
 Hr. *Hendrickx* Jos, Raadslid
 Hr. *Roelants* John, Raadslid
 Hr. *Janssens* Eugeen, Raadslid

Op 6 Oktober 1952 overleed de heer *Van Heupen* Petrus Josephus, Raadslid, in de ouderdom van 65 jaren.

Hij was geboren te Turnhout op 16-4-1887 — uit een eenvoudig arbeidersmidden. In de B.S.P., afd. Turnhout, bekleedde hij zeer voorname posten. Het overlijdensbericht meldt volgende titels :

Ridder in de Kroonorde — Ridder in de Leopoldsorde — drager van het Burgerlijk Ereteken 1^e en 2^e klasse — Voorzitter van de Nationale Centrale der Tabakbewerkeren — Voorzitter van de B.S.P. Arr. Turnhout — Voorzitter van het A.B.V.V. Arr. Turn-

hout — gewezen lid Provincieraad — lid Gemeenteraad — lid Werkrechtersraad — lid Klachtencommissie der Werklozen — lid Bestuurscollege van de R.M.S.

Op 9-10-52 werd hij plechtig ten grave gedragen. (Zie aanhangsel I nrs 1 en 2.)

In de Raad van 14 November 1952 legde Mevr. *Pouillon-Geenen* Irma, in handen van de heer Burgemeester de grondwettelijke eed af, om het mandaat van dhr. Van Heupen te voleinden.

GEMEENTEKIEZING DD. 12 OKTOBER 1952

Bevolkingscijfer :	33.415
Te begeven zetels :	21
Aantal kiezers :	20.617
Aantal uitgebrachte stemmen :	19.259 waarvan :
	geldig : 18.618
	ongeldig : 641

Voorgestelde lijsten :

- lijst 1. Gemeentebelangen.
2. Communisten
3. Christen Werkliedenpartij
4. Christen Middenstand
5. Socialisten

Uitslag der verkiezingen

	Lijst 1	Lijst 2	Lijst 3	Lijst 4	Lijst 5
Volledige lijstbrieven	1065	138	3851	2851	5601
Onvolledige lijstbrieven	576	38	1159	2509	608
Aantal stemmen op bonte stembrieven gedeeld door het aantal te begeven zetels	15	—	48	66	6
Kiescijfer :	1656	176	5058	5426	6215
Toegekende zetels :	1	—	6	6	8

De Gemeenteverkiezing van 12 Oktober 1952 werd door de Bestendige Deputatie goedgekeurd in zitting van 7 November 1952.

SAMENSTELLING VAN DE RAAD VANAF 1953

Naam	Huidige functie	Aangesteld als	sedert	sedert 1-1-53	Gekozone van lijst
Bauweraerts Henri	Burgemeester	Raadslid	14-1-47		4
Buyckx Jos	Schepen	Burgemeester	1-1-47		
		Raadslid	28-5-21		3
		Schepen	17-1-27		
Crols August	Schepen	Raadslid	16-1-39		4
		Schepen	16-1-39		
Peeters Louis	Schepen	Raadslid	14-1-47		3
		Schepen	14-1-47		
Bouvin M. Ther. echt. Dergent	Schepen	Raadslid	14-1-47		3
		Schepen	14-1-47		
Hens August	Raadslid	Raadslid	28-5-21		5
Joosten August	Raadslid	Raadslid	17-1-27		5
Claessens Alfons	Raadslid	Raadslid	5-1-33		3
Janssen Alfons	Raadslid	Raadslid	14-1-47		3
Van Gool Jos	Raadslid	Raadslid	14-1-47		4
Roelants John	Raadslid	Raadslid	14-1-47		5
Van Heupen Jos	Raadslid	Raadslid	5-1-53		5
Jacobs Eugeen	Raadslid	Raadslid	5-1-53		5
Van Gael Frans	Raadslid	Raadslid	5-1-53		5
Beyens Maria echt. Van Litsenborg	Raadslid	Raadslid	5-1-53		5
Van Houtven Jos	Raadslid	Raadslid	5-1-53		5
Leysen Karel	Raadslid	Raadslid	5-1-53		4
Jonghbloet André	Raadslid	Raadslid	5-1-53		3
Boone Marcel	Raadslid	Raadslid	5-1-53		1
Van Hoeck Alfons	Raadslid	Raadslid	5-1-53		4
Boone Alfons	Raadslid	Raadslid	5-1-53		4

Zittingen van de Raad :

Gedurende de periode van 1-9-1952 - 31-8-1953 hield de Raad 10 zittingen

Bovendien werden volgende Commissiezittingen gehouden :

Commissie van Finantiën	2 zittingen
Commissie van Onderwijs	1 zitting
Verenigde Commissiën	2 zittingen

College van Burgemeester en Schepenen

SAMENSTELLING

Het Schepencollege bleef, ook na 1-1-53, samengesteld als volgt :
 Hr. Bauweraerts Henri, Burgemeester : algemeen bestuur, betwiste zaken, openbare gezondheid, politieaangelegenheden.
 Hr. Buyckx Jos, Schepen : Finantiën, begroting, rekening, belastingen, kermisfoor.

Hr. Crols August, Schepen : Openbare Werken, landbouw, gebouwen, wegenis, riolering, waterleiding, uitspreidingsveld, verlichting, handel, nijverheid, markten.

Hr. Peeters Lode, Schepen : Openbaar Onderwijs, Schone Kunsten, Teken- en Muziekacademiën, Feestelijkheden.

Mevr. Dergent-Bouvin Theresia, Schepen : Burgerlijke Stand, Bevolking, Maatschappelijke werken, Pensioenkas.

Gedurende de periode 1-9-1952 - 31-8-1953 hield het College 57 zittingen.

P e r s o n e e l

(toestand op 31-8-1953)

SECRETARIE

Stadssecretaris : Mr. Peeters Frans

Bureelhoofd : Mr. Goossens August

Bureelonderhoofden : Mr. Geerts Karel
 Mr. Sas Marcel

Opsteller : Mr. Verheyen Joris

Klerken : Mr. Jacobs Jos

Mr. Van Even Jos

Boden-Werkman : Mr. Lavrijsen Louis

Mr. Debondt Frans

Bode-Chauffeur : Mr. Dierckx Frans

BURGERLIJKE STAND EN BEVOLKING

Bureelhoofd : Mr. Sels Antoon

Bureelonderhoofd : Mr. Jacobs Frans

Opstellers : Mr. Van den Kerkhof Jos

Mr. Verboven Karel

Klerk : Mr. Matthé Marcel

Hulpklerken : Mr. Peeters Frans

Mr. Wouters Guillaume

ONTVANGERIJ

Stadsontvanger : Mr. Maes Jos

Bureelonderhoofd : Mr. Gils Jos

OPENBARE WERKEN

Stadsingenieur-Bestuurder : Mr. De Geeter Gaston

Administratieve dienst :

Bureelhoofd : Mr. Bauweraerts Karel

Bureelonderhoofd : Mr. Compeers Frans

Opsteller : Mr. Machielsens Henri

Hulpklerk : Mr. Cuynen Louis

Technische dienst :

Conducteur : Mr. Savelkoel Jan
Tekenaar : Mr. Starekx René
Tijdelijk tekenaar : Mr. Marynissen Gerard
Werklieden : 65 vaste, 6 tijdelijke, 4 kuisvrouwen

POLITIE

Politiecommissaris : Mr. Van Calster Corneille
Adjunct-commissarissen : Mr. Stuyck Henri
Mr. Dierckx Frans
Mr. Dergent Jan
Inspecteurs : Mr. Van Even Leopold
Mr. Goossens Louis
Het korps bestaat verder uit 4 brigadiers
30 agenten

STADSARCHIEF

Stadsarchivaris : Mr. Peeters Raymond

Verbroedering Stadsdiensten

Verslag 1 September 1952 — 30 Augustus 1953

WIJZIGING IN HET BESTUUR

Nieuw verkozen bestuursleden :

C. Van Calster : politiecommissaris, in vervanging van G. Vos, welke afgevaardigd-bestuurslid wordt voor de gepensioneerden ;

Aug. Van Deun, politieagent, in vervanging van Gerard Bruselaers, welke werd aangesteld als bestendig sportafgevaardigde ;

Em. Verbiest, stadswerkman, in vervanging van P. Jansen.

BIJZONDERSTE VERWEZENLIJKINGEN :

Voordrachten :

16-10-52 : *Z.E.H. Leys*, aalmoezenier der Centrale Gevangenis, te Leuven, over « *Gevangenisleven* » (2^e deel) ;

21-1-53 : hr *Frank Pilaet*, over « *Belevenissen als oppasser in de dierentuin* », met filmvoorstelling ;

25-3-53 : *E.P. Luyts* over « *De zelfkant van onze moderne grootsteden* ».

2-8-53 : *Wandelvoordracht* door hr *Jos Mertens*, tuinbouw-lesgever.

Toneel :

7-11-52 : in « *Kursaal* » : « *Boefje* », door het *Reizend Kath. Vl. Gezelschap, Brussel* ;

26-1-53 : « *De reis naar Tutula* », door het *Vlaams Toneel, Brussel*.

Reizen :

7-9-52 : « *Bloemencorso* », te *Zundert* ;

13-10-52 : bezoek aan « *Ford-fabrieken* », te Antwerpen ; bezoek aan *Parlement*, te Brussel ; bijwonen voorstelling in K.N.S. Antwerpen ;

18-8-53 : *Familieuitstap* (152 deelnemers) naar Dierentuin Tilburg en « *De Efteling* » (Kaatsheuvel).

Verschillende :

15-11-52 : « *Hsrevue* », te Antwerpen ; — 15-2-53 : « *Carnavalstoet* » te Herenthout ; « *Czardasvorstin* » in K.V.O., Antwerpen, op 19-3-53 ; — Fiets- en busuitstap naar *Scherpenheuvel* (25-5-1953), *Meerseldreef* (19-7-53).

Dansfeesten op 29-11-52, 7-2-53 en 8-6-53.

Kinderfeest op 7-12-52 : 264 kinderen.

De kring maakt deel uit van het « *11 Juli-comité* ».

Sport : een 4-tal wedstrijden werden betwist.

Tienjarig bestaan : Op 8 Juni 1953 werd het 10-jarig bestaan gevierd : H. Mis, met kanselrede, door E.P. Desiderius, — feestelijke optocht door de stad ; — algemene jaarvergadering, waarna ontvangst door het Schepencollege ; — 's avonds banket, gevolgd door gezellig samenzijn.

TITEL III

STADSFINAN TIEN

Gewone Dienst

1. ONTVANGSTEN

	<i>Rekening 1952</i>	<i>Begroting 1953</i>
Gemeentepatrimonium en retributies	5.057.446	3.837.791
Aandeel in het Fonds der Gemeenten en de Rijksbelastingen	19.701.346	20.167.698
Politie, veiligheid, brandweer		10.000
Gemeentebedrijven en daarmee gelijkgestelde diensten	5.705.551	5.150.000
Openbare onderstand en maatschappelijke voorzorg	1.600	1.600
Openbare gezondheid	7.062	8.000
Wegen en openbare werken	1.680.227	1.549.000
Eredienst	6.720	6.720
Onderwijs	13.993.318	13.643.167
Schone kunsten, volksopleiding, ontspanning en folklore	609.132	551.500
Pensioenen	1.790.759	1.908.000
Schuld	1.321.169	2.935.054
Saldo der vorige dienstjaren	19.993.376	13.334.330
Totaal der gewone ontvangsten :	69.867.709	63.102.860

2. UITGAVEN

Gemeentelijk patrimonium	2.722.474	3.244.000
Algemene administratie	3.340.484	4.183.000
Politie, veiligheid, brandweer	3.983.627	4.858.250
Gemeentebedrijven en daarmee gelijkgestelde diensten	4.531.480	4.927.000
Openbare onderstand en maatschappelijke voorzorg	839.503	6.619.226
Openbare gezondheid	1.077.993	1.196.990
Wegen en openbare werken	6.934.720	8.191.700
Eredienst	193.787	188.787

Onderwijs	16.684.495	16.966.447
Schone kunsten, volksopleiding, ontspanning en folklore	509.710	557.673
Pensioenen en sociale lasten	1.952.207	2.496.000
Schuld	3.865.246	5.940.859
Saldo vorige dienstjaren	5.613.652	3.030.262
Totaal der gewone uitgaven :	52.249.384	62.430.104
Overschot (batig saldo) :	17.618.324	763.018

Buitengewone dienst

1. ONTVANGSTEN

	<i>Rekening 1952</i>	<i>Begroting 1953</i>
Gemeentelijk patrimonium	8.517.725	
Gemeentebedrijven en daarmee gelijkgestelde diensten	1.567.826	1.495.000
Wegen en openbare werken	3.208.544	945.315
Onderwijs	20.118	2.000.000
Leningen	11.991.000	36.705.000
Overdrachten	5.300.000	3.000.000
Saldo der vorige dienstjaren	25.989.220	13.535.429
Totaal der buitengewone ontvangsten :	56.594.433	57.680.744

2. UITGAVEN

Gemeentelijk patrimonium	17.896.501	30.517.630
Gemeentebedrijven en daarmee gelijkgestelde diensten	808.136	13.200.000
Wegen en openbare werken	9.520.732	10.039.000
Eredienst	129.496	—
Onderwijs	234.852	3.895.500
Saldo der vorige dienstjaren	4.422.580	—
Totaal der buitengewone uitgaven :	33.012.299	57.652.130
Overschot (batig saldo) :	23.582.133	28.614

TITEL IV

COMMISSIE VAN OPENBARE ONDERSTAND

SAMENSTELLING DER COMMISSIE OP 1-9-52

Voorzitter : Alfons Verwaest, Gasthuisstraat
Leden : Aerts Aug., Hovenierstraat
Crols Jos, Begijnenstraat
Dierckx Jos, Otterstraat
Hens August, Papenstraatje
Janssen Alfons, Tramstraat
Van Heupen Jos, Maasstraat
Van Hoppe Marten, Akkerpad

In zitting van de Gemeenteraad dd. 13 April 1953 werden volgende personen verkozen tot leden van de Commissie van Openbare Onderstand :

Hens August,	Volksvertegenwoordiger
Verwaest Alfons,	Nijveraer
Dierckx Jos,	Hovenier-fruitkweker
Janssen Alfons,	Bediende
Willems Frans,	Bediende-gérant
In 't Ven Jos,	Boekbinder
Verbeek Jan,	Handelaar
Adriaensens Joanna,	Sociaal-assistente

Deze verkiezing werd goedgekeurd door de Bestendige Deputatie in datum van 8 Mei 1953.

De heer Verwaest Alfons werd tot Voorzitter verkozen.

Personnel der C.O.O. :

Secretaris : Marsboom Frans
Ontvanger : Bauveraerts Frans
Aalmoezenier Gasthuis : E.H. Goetschalckx
Aalmoezenier Godshuis : E.H. Wouters
(in vervanging van E.H. Schijvens, overleden op 8 Februari 1953)

Opstellers :	Wouters Alois
	Luyts August
Klerk :	Appels Frans
hierbij nog :	5 werklieden
	11 kuisvrouwen
	12 inwonende meiden

C.O.O. & BEGIJNHOF

Eigendommen :

Verkoop van hout op Luysterborg Beerse :	1.160 fr.
Verkoop van landbouwgronden te Oud-Turnhout :	217.000 fr.
Verkoop van landbouwgronden te Oud-Turnhout :	162.000 fr.
Verkoop van landbouwgronden T/S. St. Gierle :	96.506 fr.
Verkoop van landbouwgronden, Broeckstr. :	427.050 fr.
Verkoop van landbouwgronden, Broeckstr. :	494.000 fr.
Verkoop van bouwgrond, Prinsenstr. :	115.000 fr.

De herstellingswerken aan de Begijnhofkerk werden door de aannemer G. Van de Heyning uitgevoerd voor de som van : 692.874,50 fr.

NIEUW ZIEKENHUIS

Navermelde werken werden aanbesteed en toevertrouwd aan :

Electriciteit :	
Electro-Entreprises Ir. Victor Begaux :	7.670.920.60 fr.
Bezetting en Plafonering :	
J. Marissen — Borgerhout :	3.744.705.— fr.
Vloeren en Ondervloeren :	
Ets. Vanderborcht — Brussel :	6.820.547.55 fr.

GASTHUIS

Aantal opgenomen zieken : 6255 — aantal verpleegdagen : 80.660.

RUSTHUIS

Aantal mannen : 54 ; vrouwen : 27 ; het wezenhuis werd afgeschaft, gezien er nog maar enkele wezen waren. Deze zijn geplaatst in het Wezenhuis te Arendonk.

REKENING 1952

C.O.O.

Gewone dienst :	
Ontvangsten :	13.793.870,11 fr.
Uitgaven :	12.869.429,30 fr.

Buitengewone dienst :
 Ontvangsten : 27.157.676,57 fr. Uitgaven : 28.422.217,50 fr.
 Dienst voor orde : 193.097,75 fr. Uitgaven : 189.785,75 fr.

BEGIJNHOF

Gewone dienst :
 Ontvangsten : 435.448,29 fr. Uitgaven : 344.854,14 fr.
 Buitengewone dienst :
 Ontvangsten : 5.653.708,— fr. Uitgaven : 401.540,— fr.

TITEL V

EREDIENST

PAROCHIE VAN DE H. PETRUS

GEESTELIJKHEID

Pastoor-Deken : Z.E.H. Reynen (1)
 Onderpastoors :
 E.H. Deckers E.H. De Rop
 E.H. Conjaerts E.H. Van Ael

KERKFABRIEK

Voorzitter : Mr. Ceulemans Jozef

Leden : Z.E.H. Reynen p.d. Mr. Boone François
 E.H. Conjaerts Ferd. Mr. Raskin Justin
 Mr. Verwaest Jozef Mr. Prinsen Alfred
 Mr. Dierckx Ferdinand Mr. Versteylen Benoit
 Mr. Versteylen Henri

Rekening 1952

Ontvangsten : 232.720,12 fr.
 Uitgaven : 228.000,68 fr.
 Saldo : 3.819,44 fr.

Begroting 1954

Ontvangsten : 242.016,08 fr.
 Uitgaven : 240.263,36 fr.
 Saldo : 1.752,72 fr.

(1) Aan Z.E.H. Deken Wouters werd eervol ontslag verleend in Maart 1953. Hij werd benoemd tot aalmoezenier van St.-Petrus-Rusthuis. Z.E.H. Deken Reynen werd plechtig ingehaald op Palmzondag 29-3-1953. (Zie Aangangsel I, n° 3.)

PAROCHIE VAN HET HEILIG HART**GEESTELIJKHEID**

Pastoor : E.H. Van Assche
 Onderpastoors : E.H. Ruts
 E.H. Van Lieshout

KERKFABRIEK

Voorzitter : Mr. Verwaest Alfons
 Leden : Mr. Boone Jules Mr. Wens Jan
 Mr. Sak Jos Mr. Thijs Jos
 Mr. Boone Alfons Mr. Goossens Raymond
 Mr. Jansen Paul Mr. Versteylen Frans

Rekening 1952

Ontvangsten : 213.909,05 fr.
 Uitgaven : 194.903,— fr.
 Saldo : 19.006,05 fr.

Begroting 1954

Ontvangsten : 230.228,05 fr.
 Uitgaven : 225.710,— fr.
 Saldo : 4.518,05 fr.

PAROCHIE VAN ONZE LIEVE VROUW MIDDELARES**GEESTELIJKHEID**

Pastoor : E.H. Geerts A.
 Onderpastoors : E.H. Pil J.
 E.H. Aerts L.

KERKFABRIEK

Voorzitter : Mr. Van Gestel Jules
 Leden : Mr. Boeckx Eugene Mr. Boone Albert
 Mr. Dubois Eugene Mr. Stappaerts Jozef
 Mr. Thijs Jozef E.H. Nuyts Jos
 Mr. Stoops Karel Mr. Van den Bergh Frans

Rekening 1952

Ontvangsten : 155.246,70 fr.
 Uitgaven : 150.784,56 fr.
 Saldo : 4.462,14 fr.

Begroting 1954

Ontvangsten : 164.017,14 fr.
 Uitgaven : 161.285,— fr.
 Saldo : 2.732,14 fr.

PAROCHIE VAN HET GODDELIJK KIND JEZUS**GEESTELIJKHEID**

Pastoor : E.H. De Vel
 Onderpastoor : E.H. Vermeylen

KERKFABRIEK

Voorzitter : Mr. Bayens L.
 Leden : Mr. Van Oslade J. Mr. Peinen A.
 Mr. Van Gorp L. Mr. De Ridder R.

Rekening 1952

Ontvangsten : 56.213,02 fr.
 Uitgaven : 56.050,31 fr.
 Saldo : 162,71 fr.

Begroting 1954

Ontvangsten : 56.462,71 fr.
 Uitgaven : 56.400,00 fr.
 Saldo : 62,71 fr.

PAROCHIE VAN ONZE LIEVE VROUW (SEVENDONK)**GEESTELIJKHEID**

Pastoor : E.H. Van der Auwera

KERKFABRIEK

Voorzitter : Mr. Van den Brandt A.
 Leden : Mr. Dierckx F. Mr. Dierckx C.
 Mr. Caers J. Mr. Claessens Fr.

Rekening 1952

Ontvangsten : 31.677,77 fr.
 Uitgaven : 31.647,86 fr.
 Saldo : 29,91 fr.

Begroting 1954

Ontvangsten : 29.235,61 fr.
 Uitgaven : 29.229,50 fr.
 Saldo : 6,11 fr.

KAPELANIE VAN HET HEILIG KRUIS (BEGIJNHOF)

GEESTELIJKHEID

Kapelaan : E.H. Frickel

Rekening 1952

Ontvangsten :	47.713,03 fr.
Uitgaven :	46.517,76 fr.
	<hr/>
Saldo :	1.195,27 fr.

Begroting 1954

Ontvangsten :	50.798,42 fr.
Uitgaven :	49.103,15 fr.
	<hr/>
Saldo :	1.695,27 fr.

TITEL VI

O N D E R W I J S

A. — STADSSCHOLEN

1. - STADSMEISJESSCHOOL : GEMEENTESTRAAT

Bestuurster :	Mej. Adriaenssens Maria
Personeel : Lagere School :	
Mej. Segers Gerarda	Mej. Gervais Maria
Mej. Van Dijk Gemma	Mej. Van Dijk Albertine
Mevr. Meurrens-Venmans Elisa	Mej. Van Dooren Maria
Mej. Van Mierlo Adolphina	Mej. Van den Broeck Martha
Mej. Leroy Josephine	
Bewaarschool :	Mej. Van de Gejuchte Esther
	Mej. Dierckx Maria
	Mej. Dirckx Cecilia

Mej. Van Mierlo A. ging op pensioen op 1 Mei 1953. — Zij telde ruim 35 j. dienst bij onze stadsscholen. — Zij werd hierom vereremerkt met het Burgerlijk Kruis 1° Klas.

Het Schoolleven :

De schoolbibliotheek treedt in voege vanaf het 3° studiejaar. De 4° graad bracht een geleid bezoek aan 't museum Taxandria en deed ook een studiereis naar Antwerpen.

Als vorige jaren werd de Ouderavond ingericht, in samenwerking met de 3 stadsscholen.

Voor de geleisterden der waterramp van 1-2-53 werd een liefdadigheidsavond ingericht.

Het Schoolblad is regelmatig verschenen.

2. - STADSJONGENSSCHOOL : BEGIJNENDREEF

Bestuurder :	Mr. Henri Nuyens
Personeel : Lagere School :	Mr. M. Van Thielen
	Mr. J. Mertens
	Mr. M. Van de Ven
Bewaarschool :	Mej. M. Van Hooghten
	Mevr. E. Van den Troost-Coeckelberghs

Schoolleven :

Na het Paasverlof kwamen zoveel kindjes bij voor de bewaarschool dat er een zomerklas werd opgericht. Mej. Maria Van Bruggen nam deze dienst waar.

Onze school verleende haar medewerking aan een liefdadigheidsavond waarvan de opbrengst aan de geteisterden der overstroming ten goede kwam. Deze avond was zeer succesvol op alle gebied.

Onze school ging, met de grotere leerlingen, op tweedaagse schoolreis naar Parijs.

Onze ouderavonden blijven een grote bijval genieten en « Ons Schoolblad » dat elke trimester verschijnt doet vruchtbaar werk.

Hr. H. Nuyens, bestuurder van de school, ontving voor zijn zilveren ambtsjubileum het Burgerlijk ereteken 1^e klas en werd in de school door het personeel, leerlingen en ouders dapper gevierd.

Onze school, samen met de andere stadsscholen, ging dit jaar voor de eerste maal, gezamenlijk ter kaarsoffering naar de kerk van O.-L.-Vr. Middelaes.

3. - STADSJONGENSSCHOOL : PRINSENSTRAAT

Bestuurder :	Mr. Teuns Alfons
Personeel : Lagere School :	
Mej. Proost Ria	Mr. Boenders Louis
Mej. Van den Broeck Josepha	Mr. Van Gerven Jozef
Mr. Van de Kieboom Modest.	Mr. Van Tilborg Henri
Mr. Van Oosten Jozef	Mr. Sterkens August
Mr. Dubois Marcel	Mr. Raeymaekers Louis
Mr. Van Gorp Karel	Mr. Regemeutter Florent
Mr. Van Dooren Leo	

Het schoolleven :

De school nam deel aan Ouderavond en Feestavond voor de geteisterden van de Watersnood.

Schoolboekrij, spaardienst en melkbedeling functionneren normaal.

Schoolreizen werden wederom ingericht, volgens de capaciteit der leerlingen, naar Maastricht-Valkenburg en naar 't Eifelgebte.

57 leerlingen der school behaalden hun zwembrevet.

In de maand April 1953 vingen verbouwings- en vergrotingswerken der school aan.

B. — AANGENOMEN SCHOLEN

Parochie Sint Pieter :

Aangenomen jongensschool, Schoolstraat (St. Jan Berchmans)
Aangenomen meisjesschool, Albertstraat (St. Juliana)
Aangenomen meisjesschool, Klinkstraat (St. Odrada)
Aangenomen jongensschool, De Nefstraat (St. Jozef)
Aangenomen meisjesschool, Apostoliekenstraat (St. Agnes)
Aangenomen jongensschool, Kasteelplein (St. Victor)
Aangenomen bewaarschool, Herentalsstraat (St. Marie)

Parochie H. Hart :

Aangenomen meisjesschool, Kerkplein (H. Hart)

Parochie O. L. Vrouw Middelaes :

Aangenomen meisjesschool, Tramstraat (O.L.V. Middelaes)
Aangenomen bewaarschool, Tramstraat

Parochie Goddelijk Kind Jezus :

Aangenomen gemengde school, Stg. Oosthoven (Goddelijk Kind Jezus)

Parochie O. L. Vrouw, Sevendonk :

Aangenomen jongensschool, Steenweg op Diest
Aangenomen meisjesschool, Kapelweg

HISTORIEK

St. Jan Berchmans-school :

De Heren Spaepen, Duchène, Van Dooren Karel, Van Dooren Bonav., Wouters Emiel, Janssens Jozef; Mejuffers: Hoefkens Maria en Van de Gender Jozefa ontvingen in de loop van het jaar het burgerlijk ereteken voor meer dan 25 jaren dienst.

De Heer Wouters Emile en Mej. Leysen Augusta ontvingen het burgerlijk Kruis voor 35 jaren dienst.

St. Juliana-school :

Mej. Maes Josepha ontving het Burg. Kruis 1^e klas voor meer dan 35 jaar dienst.

Mej. Geivers Anna
Devisscher Anna
Leys Anna
Maes Jeanne (schoolhoofd) } ontvingen de burgerlijke medaille 1^e klas voor meer dan 25 j. dienst.

St. Odrada-school :

Mej. Maes Mathilde
Mej. Dierckx Anna
Mej. Baeten Maria
(schoolhoofd) } ontvingen de burgerlijke medaille 1e klas voor meer dan 25 j. dienst.

School H. Hart :

In November 1952 werd het 50-jarig bestaan der school gevierd. Mej. Labro Jeanne ontving de burgerlijke medaille 1e klas voor meer dan 25 j. dienst.

School O.L.V. Middelaes :

Tussen 15 Juli en 31 Augustus nam het Schoolcomité het gebouw over van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn. Dit gebouw werd omgebouwd tot 2 klaslokalen ten gerieve van de bewaarschool.

C. — VRIJ ONDERWIJS

1) *Bewaarscholen :*

- a) Bewaarschool Beekstraat : EE. ZZ. Dienstmaagden der H. Harten
b) Bewaarschool Patersstraat : EE. ZZ. Kanunnikessen van het H. Graf

2) *Middelbaar onderwijs :*

- a) Sint Jozefcollege, "Koningin Astridlaan : EE. PP. Jezuiten Oude Humaniora met voorbereidende afdeling
b) Sint Victor, Kasteelplein : EE. BB. van Liefde Moderne Humaniora met voorbereidende afdeling
c) Instituut Heilig Graf, Patersstraat : EE. ZZ. Kanunnikessen van het H. Graf Oude Humaniora met voorbereidende afdeling Moderne Humaniora (economische afdeling met voorbereidende)

3) *Normaal onderwijs :*

- a) Lagere Normalschool (erkende), H. Graf, Patersstraat
b) Middelbare Normalschool (erkende), H. Graf, Patersstraat

4) *Beroepsopleiding :*

- a) Heilig Graf, Patersstraat

Middelbare beroepsschool { handelsafdeling
 { snit en confectie
 { sierkunsten

Normaalafdeling { snit en confectie
 { sierkunsten

- b) Vak- en Nijverheidsschool, Zandstraat
c) Kant- en Naaischool, Klinkstraat
d) Huishoudschool, Kwakkelstraat
e) Lagere Landbouwschool, Sevendonk (wintereursus over 100 u.)

D. — STAATSSCHOOL

Koninklijk Atheneum : Begijnenstraat

Vorbereidende afdelingen : Begijnenstraat
 Otterstraat
 Rubensstraat

Rijksmiddelbare School voor Meisjes : Begijnenstraat

Op 29 Juni werd de eerste steen gelegd van de nieuwe school door de Afgevaardigde van het Ministerie van Openbaar Onderwijs, dh. Van Bilsen, adjunct-cabinetschef, in aanwezigheid van de afgevaardigde van dh. Minister van Openbare Werken, dh. Gouverneur der Provincie, dh. Burgemeester en tal van overheidspersonen van Ministeriële Departementen, de Provincie en de plaatselijke autoriteiten. (Zie aanhangsel I, nr 5.)

Statistiek der leerkrachten en leerlingen in het Onderwijs te Turnhout (Schooljaar 1952-1953)

	Aantal	
	Leerkrachten Leerlingen	
A. BEWAARONDERWIJS		
1) Gemeentebewaarschool, Gemeentestr.	3	131
2) Gemeentebewaarschool, Begijnendreef	2	84
3) Aangenomen Bewaarschool, Schoolstr.	2	48
4) " " K. Albertstr.	3	154
5) " " Klinkstr.	2	61
6) " " Corbeelsstr.	5	194
7) " " Tramstr.	9	476
8) " " Sevendonk	2	57
9) Vrije Bewaarschool, Herentalsstr.	5	236
10) " " Beekstr.	6	192
B. LAGER ONDERWIJS		
1) Gemeentemeisjesschool, Gemeentestr.	8	222
2) Gemeentejongensschool, Begijnendreef	4	118
3) " " Prinsenstr.	14	420
4) Aangenomen Jongensschool, Schoolstr.	10	267
5) " Meisjesschool, K. Albertstr.	6	184
6) " " Klinkstr.	4	113
7) " " Corbeelsstr.	9	240
8) " " Tramstr.	15	434
9) " Jongensschool, Sevendonk	4	93
10) " Meisjesschool, Sevendonk	4	80
11) " Jongensschool, De Nefstr.	12	453

12) Aangenomen Jongensschool, Wijkschool,	K. Astridlaan	3	122
13) " " "	St. Viktor, Kasteelplein	14	525
14) " Meisjesschool St. Agnes,	Aposloliëkenstr.	12	288
15) Meisjesschool H. Graf, Voorb. afd.		10	302
16) Kon. Atheneum, Voorb. afd.		13	347

C. MIDDELBAAR ONDERWIJS

1) St. Jozefcollege, K. Astridl.	Grieks-Latijnse Humaniora	22	512
2) St. Viktor, Kasteelplein	Moderne Humaniora	28	557
3) H. Graf, Patersstraat	Oude Humaniora		
	Moderne Humaniora	28	230
4) Koninklijk Atheneum		40	348
	Rijksmiddelbare Meisjesschool	9	57

D. BEROEPSONDERWIJS

1) Beroepsschool H. Graf, Patersstr.		47	545
2) Vak- en Nijverheidsschool, Zandstraat 109			
	Cat. A2 Hogere Middelbare Technische School (M.T.S.) voor Electro-Mechanica	6	61
	Cat. A3 Middelbare Vakschool		
	Afd. Metaalbewerking (alg. en spec.)	22	236
	Afd. Electriciteit	3	48
	Afd. Houtbewerking	7	134
	Afd. Typographie	5	46
	Afd. Kleermakerij	6	52
	Cat. B6 Avondschoon voor Metaalbewer- kers, Drukkers, Boekbinders, Kleermakers	14	105
	Cat. B1 Gewestelijke Land- en Tuinbouw- school	12	16
3) Kant- en Naaischool, Klinkstraat		12	161
4) Huishoudschool Beekstraat : Dagschool		6	136
	Avondschoon	3	111
5) Lagere Landbouwschool, Sevendonk		1	18

E. NORMAAL ONDERWIJS

1) Erkende lagere normaalschool H. Graf		12	107
2) Erkende middelbare normaalschool H. Graf		12	32

APOSTOLISCHE SCHOOL TURNHOUT

Het schooljaar 1952-1953 werd op 14 September ingezet met 63 Apostolicken, waaronder 3 «dekens» of late roepingen, en 25 Aspiranten.

E.P. Hoing blijft op de school als geestelijke leider,

E.P. Ampe wordt Minister en zal voor de zieken zorgen,

E.P. Lievens is surveillant van de apostolicken en

E.P. Lambrecht is surveillant van de aspiranten.

TITEL VII

SCHONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN
EN LETTEREN

STADSARCHIEF — WETENSCHAPPELIJKE BOEKERIJ —
STADSMUSEUM

Stadsarchief: Evenals in het vorig jaar bleef de belangstelling voor het verleden zich uiten in een vrij druk bezoek van zoekers. Ook werden tal van inlichtingen per correspondentie verstrekt in verband met lokaal-historische onderwerpen.

Ingevolge tijdsgebrek kon het verder klasseren van het archief niet zeer bevorderd worden.

Stadsbibliotheek: Een bevredigend aantal boekwerken, waar-
tussen vele van direkt Kempisch belang, kwam het bezit weerom
vermeerderen. Ook het kostelijk heraldisch plaatwerk op Rietstap
kon worden aangeschaft. Tevens werd de bibliotheek uitgerust
met een zeer geriefelijke fichenkast.

De ruime documentatie die over Kempische aangelegenheden
aanwezig is, droeg andermaal bij tot het tot stand komen van
een paar studiën over economische of sociale onderwerpen. Ook
voor grotere of kleinere proefschriften, die tegenwoordig in ver-
schillende onderwijsinstellingen gevorderd worden, werd beroep
gedaan.

Stadsmuseum: De belangstelling van toeristen en scholen
neemt nog voortdurend toe en ook bij onze Kempische mensen
groeit de belangstelling.

Vooraf op folkloristisch gebied werden enige aanwinsten ver-
wezenlijkt onder meer een staalboek van Turnhoutse speelkaar-
ten, houtblokjes voor het drukken van speelkaarten, emporte-
pièces voor de schablonen bij het kleuren der speelkaarten ge-
bruikt, enige oude wafelijzers met versieringsmotieven, een
mooie 18e eeuwse linnenkast, een paar gouden munten te Lich-
taart gevonden, enkel opgegraven ijzeren kanonballen uit de slag
van Turnhout in 1789. Ook werden een aantal voorwerpen die
aan Renier Snieders hadden toebehoord, aan het museum ten ge-
schenke gegeven.

OPENBARE BOEKERIJEN

1. *Aangenomen Katholieke Boekerij. Markt.*

Boekenfonds :	17.099 volumen
Inschrijvingen :	1.739 leden
Uitteningen :	46.337 uitteningen

2. *Aangenomen Socialistische Boekerij. Statiestraat.*

Boekenfonds :	4.516 volumen
Uitteningen :	18.091 uitteningen

I. STADSMUZIEKACADEMIE

Bestuurder :

Mr. E. C. Verrees, harmonie, klavier.

Personnel :

Mr. H. Van Eyck :	notenleer
Mr. R. Noyen :	notenleer, samenzang, orkest
Mr. V. Van Hemel :	viool, alto
Mevr. E. Nombler-Verheijen :	cello, c.b., kamermuziek
Mr. A. Van Bael :	houten blaasinstrumenten
Mr. Th. Van Sas :	koperen blaasinstrumenten
Mej. M. Leijzen :	klavier, begeleidster
Mej. I. Van Dijk :	solozang

Rekening 1952

Ontvangsten :	366.497,80 fr.
Uitgaven :	366.497,80 fr.

Saldo : 0 fr.

Begroting 1953

Ontvangsten :	441.060,— fr.
Uitgaven :	441.060,— fr.

Saldo : 0 fr.

Historiek :

Plechtige proclamatie :	12-7-1953
Aantal leerlingen :	jongens : 69
	meisjes : 153

totaal : 222

Op 16 Juli 1953 — vier dagen na de plechtige proclamatie — werd ons het zo plotselinge als onverwachte overlijden medegedeeld van Mej. Irma Van Dijk, onze zeer gewaardeerde lerares van zang, in den ouderdom van 44 jaar, na vijftien jaren, in onze inrichting, hare beste krachten gewijd te hebben aan het zang- en muziekonderwijs en, dank zij hare nimmer falende toewijding een groot aantal buitengewone leerlingen te hebben voortgebracht.

2. STADSTEKENACADEMIE

Bestuurder

Mr. F. Schoeters Bouwkunde

Personeel :

Mr. Verbeek J.	Vaste lichamen
Mr. A. Van den Sande A.	Antiek
Mr. Paulussen J.	Decoratief
Mr. Mous J.	Vormleer
Mr. Janssens J.	Lijntekenen
Mr. Van de Heyning S.	Bouwkundig tekenen
Mr. Avonds V.	Beeldhouwkunde
Mr. Cos H.	Bouwkundig tekenen
Mr. Hendriekx H.	Huisbewaarder

Rekening 1952

Ontvangsten :	383.209,50 fr.
Uitgaven :	383.209,50 fr.
Saldo :	0 fr.

Begroting 1953

Ontvangsten :	473.887 fr.
Uitgaven :	473.887 fr.
Saldo :	0 fr.

Aantal ingeschreven leerlingen	jongens : 174
	meisjes : 8
	<hr/>
	182

Historiek :

Gebrek aan plaatsruimte : inrichting van een klaslokaal in het Torenhuis.

In de klas van Antiek wordt het schetsen met gekleurd pastel ingevoerd.

Aantal leerlingen die deelnamen aan het examen : 150.

De jury kwam bijeen op Zaterdag 28 Maart en was samengesteld uit de H.H. Ir. De Geeter, L. Stijnen, M. Felbier en J. Wauters. Ze was vol lof over de geleverde prestaties.

De plechtige proclamatie gevolgd door de tentoonstelling werd gehouden op Zondag 31 Mei. De belangstelling vanwege het publiek was zeer aanmoedigend.

Instelling van een Adviesraad, nl. Raad 21-3-53 — Best. Dep. 8-5-53 — Samenstelling :

Mr. L. Peeters, Schepen van Onderwijs, Voorzitter,
 Mr. A. Claes, Kant. Inspecteur L.O., Regeringsafgevaardigde,
 Mr. F. Schoeters, Bestuurder der Academie,
 Mr. H. Nuyens, Bestuurder der Gemeentjongensschool Begijnendreef,
 Mr. V. Biermans, Bestuurder der Aangenomen Jongensschool Herentalsstraat,
 Mr. F. Van Gael, Gemeenteraadslid,
 Mr. Alfons Boone, Gemeenteraadslid,
 Mr. G. Van de Heyning, Aannemer,
 Mr. B. Croenen, Aannemer
 Mr. J. Van Gestel, Mier-Schilder,
 Mr. M. Sas, Stadsbeambte, Secretaris.

Uitreiking der Burgerlijke Medaille van 1° Klas aan de H.H. Daems (oud-leraar) en Janssen (leraar) op Zaterdag 31 Januari 1953.

CULTURELE KRINGEN

EN KRINGEN VOOR LICHAMELIJKE OPVOEDING

I. Muziekmaatschappijen

1. Sint Maria-Chiro « LIOEN ».

Bestuurder : E.P. Desiderius o.f.m.
 Hoofdleider : L. Eysermans

Uitvoeringen :

26-10-52 Feest van Kristus-Koning. Opmars door de Stad.
 8-2-53 Door sneeuw en onlij wordt gans de dag door de straten gespeeld om te collecteren voor het Rode Kruis ten gunste der geteisterden van de Watersnood (1-2-53)
 29-3-53 Inhaling van Z.E.H. Deken Reynen
 6-4-53 Tweede Paasdag. Opmars door de Stad
 30-5-53 Eerste Concert op de Markt

- 7-6-53 Deelname aan de II. Sacramentsprocessie (Klein Kermis)
- 9-7-53 Tweede Concert op de Markt
- 11-7-53 Deelname aan laptoe van 11 Juli-feest
- 15-8-53 Deelname aan de Kaarskensprocessie
- 16-8-53 Deelname aan de II. Sacramentsprocessie (Turnhout Kermis)
- 12-9-53 Derde Concert in de wijk « Stokt ».

2. Harmonie « De Volkswil ».

Voorzitter : dhr. A. Van Houtven
 Secretaris : dhr. A. Hens

Uitvoeringen :

- Concerten : 20-9-52 Concert in de Wouwerstraat
- 30-4-53 Concert op de Markt
- 20-7-53 Concert op de Markt

Deelname aan laptoe op 11 Juli 1953

Verschillende wandelconcerten door de Stad.

3. Koninklijke Harmonie « Vermaak na Arbeid ».

Voorzitter : dhr. J. Peeters
 Secretaris : dhr. J. Hendrickx

Uitvoeringen :

- 15-2-53 Karnaval-optocht door de Stad
- 29-3-53 Inhaling van Z.E.H. Deken Reynen
- 3-5-53 Eerste uitslap in gala-uniform door de Stad
- 13-5-53 Eerste concert op de Markt (vooravond van Rerum Novarum)
- 14-5-53 Optocht door de Stad in « Rerum Novarumstoet »
- 7-6-53 Processie van Klein Kermis
- 12-6-53 Optocht Heilig Hartfeest
- 14-6-53 Processie H. Hart-parochie
- 5-7-53 Concert op de koer van Kristene Werkliedenbond
- 11-7-53 Deelname aan laptoe der Guldensporenfeesten
- 13-7-53 Concert op de Markt
- 16-8-53 Processie Turnhout-Kermis
- 13-9-53 Concert in de Wijk « Tuinwijk »

Verder verschillende wandelconcerten in de Stad.

Deelname aan verscheidene muziekfestivals o.a. Oostende - Diksmuide - Blankenberge - Oud-Turnhout.

Op 23-1-52 feest van Ste Cecilia worden 2 jubilarissen gevierd die 50 jaar lid zijn van de harmonie : de heren : A. Pastijn en A. Van Hoeck.

4. Harmonie « Kracht en Zwierv ».

Voorzitter : dhr. Eug. Flecrackers
 Secretaris : dhr. L. Van Mechelen

Uitvoeringen :

- Concerten : 13-6-53 op de Markt
- 4-7-53 op de Markt
- 10-8-53 in de wijk Begijnendreef

Verschillende optochten, waaronder deelname aan de 11 Juli-feesten.

5. Harmonie « De Xaverianen ».

Voorzitter : dhr. A. Van Echelpoel
 Secretaris : dhr. C. Lenaerts

Uitvoeringen :

- 15-3-53 Optocht Half-Vasten
- 29-3-53 Inhaling E.H. Deken Reynen
- 16-5-53 Concert Grote Markt
- 7-6-53 Processie Klein Kermis
- 9-6-54 Plechtige Berechting
- 14-6-53 Processie Parochie H. Hart
- 20-6-53 Concert Tuinwijk
- 11-7-53 Deelname aan Guldensporenfeest
- 21-7-53 Concert Grote Markt
- 16-8-53 Processie Turnhout-Kermis

Verder uitstappen door de Stad en deelnamen aan Festivals o.a. Arendonk - Tielen - Oud-Turnhout - Vosselaar.

6. Turnhoutse Harmonikanaatschappij « Verbroedering ».

Voorzitter : dhr. H. Maes
 Secretaris : dhr. J. Van Mechelen

Uitvoeringen :

- 15-3-53 Huldiging Vader Penen (102 jaar)
- 2-5-53 Concert Grote Markt
- 8-6-53 Concert Kasteelplein
- 27-6-53 Wandelconcert Lokerenwijk
- 11-7-53 Deelname laptoe 11 Juli-feest
- 1-8-53 Concert Grote Markt

Hierbij verschillende uitstappen in de Stad en daarbuiten : o.a. Oosthoven - Hamont - Luik.

7. Koninklijke Turnhoutse Concertvereniging (in Stadsschouwburg Kursaal).

Uitvoeringen:

- 17-10-52 Symphonisch concert. Orkest en koren. Solist: Maurice Raskin, vioolvirtuoos. Werken van: Händel — Meyerbeer — Vieuxtemps — Grieg — Wagner — Jef Maes.
- 28-11-52 Symphonisch concert door « Het Brabants Orkest », leiding Hein Jordans. Solist: Gerard Van Blerk, Pianist. Werken van: von Weber — Strategier — Saint-Saëns — Dvorak.
- 19-12-52 Symphonisch concert. Soliste: Alice Van Haaren. Werken van: Haydn — Tchaikowski — Gershwin — van Beethoven — Mozart — E. C. Verrees — Flor Peeters.
- 13-2-53 Symphonisch concert. Solist: Frans Brouw, Pianist, laurcaat van de internationale prijskamp Koningin Elisabeth 1952. Werken van: Haydn — van Beethoven — Bloekx — Ravel — Verdi — Prokofieff.

Concerten buiten abonnement:

- 27-3-53 Uitvoering van de « Matthæus Passion » van J. S. Bach voor Soli, Koren en Orkest. Soli: Maria Ceuppens, Sopraan — Mia Greve, Alt — Jozef Schuy, Tenor — Tony Van der Heyden, Bas. Koorleiding: Wies Baeten. Medewerking: Het « Knapenkor van St. Victor ».
- 8-5-53 In samenwerking met Kunstverbond. Opvoering van « Peer Gynt » met Theo Op de Beeck in de titelrol en Mia Van den Bosch in de rol van Solveig.
- 11-7-53 Uitvoering van de « Rubenscantate » Peter Benoit voor koren en orkest.
In open lucht.

II. Toneelverenigingen

1. Toneelkring Kunstverbond.

Voorzitter: Mr. F. De Winter
Secretaris: Mr. G. Boes

Opvoeringen:

- 26-10-52 « Censuur-geheimen ». Dramatische comédie van A. den Hertog.
- 23-11-52 « Mevrouw Pilatus » W. Putman.
- 30-11-52 Deelname aan Nationale Toneelwedstrijd te Lier, geschreven door de Kon. Mij Lyra. Opvoering van « Me-

vrouw Pilatus » onder regie van dhr. Th. Op de Beeck. Uitslag: 4e prijs, en prijs van de beste mannelijke vertolking, n.l. dhr. Theo Op de Beeck.

- 4-1-53 Opening van Nationale Toneelwedstrijd Kunstverbond Turnhout, ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan der Vereniging. Opvoering van « Dooi » L. de Greef, door Kunstverbond.

De prijskamp verliep als volgt:

- 11-1-53 « Hoop en Liefde », Antwerpen, « De Erfgename », Ruth en A. Goetz.
Eervolle melding: R. Coolen.
- 18-1-53 « Telegraphic », Antwerpen: « Zo is vader », Lindsay en Crousse.
1^e Prijs. — Prijs van eenheid en zuiverheid van uitspraak. Prijs van het publiek. Prijs beste speelster: Mej. I. De Locht. Eervolle melding: J. De Locht, A. Pedus, M. L. Van den Bogaert.
- 25-1-53 « Thalia », Houthalen: « Ik verkoos de mijn », F. Keyers.
3^e Prijs. — Prijs beste mannelijke bijrol: P. Van Voorde. Eervolle melding: F. Keyers, J. Das.
- 8-2-53 « De Rupelgalm », Boom: « Goud », O'Neill.
4^e Prijs. — Prijs van de beste toneelschikking. Prijs beste speler: J. Van Camp. Eervolle melding: A. Lauwweyssen, J. Kesters.
- 24-2-53 « De Margriet », Leuven: « De mens wikt », Cronin.
2^e prijs. — Prijs beste vrouwelijke bijrol: A. De Mal. Eervolle melding: Vicky François.
- 1-3-53 « De Rozenknop », Antwerpen: « Ninotchka », M. Lengyel.
Eervolle melding: M. Bury.
- 16-3-53 Kunstverbond geeft als slotvertoning: *Via Mala* van J. Knittel, regie Th. Op de Beeck. Uitspraak van de Jury.
- 8 en 15-5-53 *Peer Gynt*, H. Ibsen, in samenwerking met Kon. Turnhoutse Concertvereniging. Alg. leiding: Th. Op de Beeck.

2. Toneel- en Letterkundige Kring Catharina Beersmans.

Voorzitter: Hr. Henri Nuyens
Secretaris: Hr. Marcel Sas

Opvoeringen:

- 5-10-52 « De Droom van Mr. Scrooge », Toneelspel in 3 bedrijven en 1 voorspel van J. J. C. Böckling.

- 14-12-52 « Mijnheer de Senator », Blijspel in 3 bedrijven naar het Duits van Franz von Schönthan en Gustav Kadelburg. Vertaling van J. Haus.
- 16-12-52 Herneming van « Mijnheer de Senator » ten voordele van het missiewerk van E. Zuster Renata, Franciscanesse-Missionaris. (Oud personeelslid van Brepols.)
- 1-2-53 « Soubrette », Fijne Comedie in 3 bedrijven, door J. Deval.
- 3-3-53 Herneming van « Soubrette » ten voordele der geteisterden. Netto-opbrengst van 14.000 fr werd overgemaakt aan het Nationaal Rampenfonds ten voordele der geteisterden van de Watersnood van 1-2-1953.
- 19-4-53 « Vogel vlieg de wereld in... », Comedie in 3 bedrijven door A. P. Dearsley.

In intieme kring werd het tienjarig bestaan van de Kring gevierd en werden verschillende stichters en verdienstelijke leden aangenaam verrast met geschenken.

De heer H. Nuyens, Voorzitter, ontving bij Koninklijk Besluit, de Zilveren Medaille van de Kroonorde.

3. Toneelkring Pogen.

Voorzitter : Hr. Al. Van Utrecht

Secretaris : Hr. M. Smets

Opvoeringen :

- 12-10-52 « Herberg de Vier Winden », P. Dumain en M. Dubois.
- 7-12-52 « De Verkochte Grootvader », Blijspel in 3 bedrijven door A. Hamik, voor herentoneel bewerkt door J. Joosten.
- 15-3-53 « De Dorpsdichter », Blijspel in 3 bedrijven door J. Carpentier.

4. Toneelkring K.W.B.-O.L.V. Middelaars.

Voorzitter : dhr. Fr. Slegers

Secretaris : dhr. G. Van den Eynden

Opvoeringen :

- 5-10-52 « Dan Liever Betalen », Klucht door L. Van Hoydonk.
- 21-12-52 « En waar de Ster bleef stille staan », F. Timmermans.
- 12-4-53 « De firma Wollers », Toneelspel in 3 bedr. J. Carpentier.

5. Toneelafdeling der Kon. Maatschappij « Xaverianen ».

Voorzitter : dhr. L. Haesendonckx

Secretaris : dhr. Em. Van Heertum

Opvoeringen :

- 19 & 20-10-52 « De hele stad op stellen », Blijspel in 4 bedr.

14 & 15-12-52 « Het grote ogenblik », Spel in 4 tafereelen door C. J. Staes.

15 & 16-3-53 « De Slag op het hart », Drama in 4 bedr. A. Degraeve.

6. Toneelkring « Het Licht ».

Voorzitter : dhr. Alf. Van Houtven

Secretaris : dhr. F. Torremans

Opvoeringen :

- 4 & 5-10-52 « De Roze Pyjama », Blijspel in 3 bedr.
- 15 & 16-11-52 « Orkaan breekt los », Toneelspel in 3 bedr.
- 17 & 18-1-53 « De schande », Drama in 3 bedr.
- 7 & 8-3-53 « Trouwen of betalen », Blijspel in 3 bedr.

Op 7 Maart 1953 werd dhr. Beyens Guill. gevierd als 40 jaar lid van de Kring, en ontving hij te dezer gelegenheid de Zilveren medaille der orde van Leopold II.

7. Toneelkring « De Franciscusgezellen ».

Voorzitter : dhr. Leo Van Dooren

Secretaris : dhr. Frans Joren

Opvoeringen :

- 19-10 & 6-11-52 « Dan liever betalen ».
- 18-1 & 19-4-53 « Proces Douglas ».
- 12-3-53 « De klok sloeg acht ».

8. Koninklijke Toneelvereniging « Vriendenkring ».

Voorzitter : dhr. Al. Leysen

Secretaris : dhr. J. Peeters

Opvoeringen :

- 4-11-52 « Juffrouw Kerkmuis », Lad. Fodor.
- 24-11-52 « Een nacht in de Rimboe », P. Dumaine en L. Brunet.
- 24-2-53 « Gaslicht », P. Hamilton, ten voordele der geteisterden van de watersnood 1-2-53.
- 14-4-53 « Pas toch op Loekie », F. J. Kemp, met hulding van de auteur wegens zijn viervoudig jubileum : 35 speler ; 30 j. regisseur ; 30 j. auteur ; 25 j. lid v/d kring.

9. Toneelkring K.W.B. Godd. Kind Jezus.

Voorzitter : dhr. J. Van den Borne

Secretaris : dhr. Xav. Hendrickx

Opvoeringen :

17-2-53 « En toen kwam het licht », ten voordele der geïnteresseerden 1-2-53.

19-5-53 « Hoera wij trouwen ».

De kring vierde zijn 10-jarig bestaan op 14 September 1952.

Op 30 Juli 1953 ontving de heer Jos Hendrickx, regisseur, de Gouden medaille in de orde van Leopold II.

III. Culturele Kringen

1. *Katholieke Vlaamse Hogeschooluitbreiding — afdeling Turnhout. Club « Hoger Leven ».*

Herenafdeling : Voorzitter : dhr. Dr. H. Van Hove

Secretaris : dhr. Ant. Van Mierlo

Damesafdeling : Voorzitter : Mevr. Pil

Secretaresse : Mej. L. Van den Bosch

Activiteiten :

Clubvoordrachten :

8-10-52 « Het probleem : officieel en vrij onderwijs », Oud-Minister A. Verbist.

22-10-52 « Het lager onderwijs », Volksvertegenwoordiger A. Van den Berghe.

5-11-52 « Probleem van het Middelbaar Onderwijs », E.P. J. Van Assche s. j.

19-11-52 « Het Technisch Onderwijs », E.H. Van Elst, Bestuurder Vakschool.

3-12-52 « Het Hoger Onderwijs », E.P. Dr. H. Van Breda o.f.m.

7-1-53 « Cultuur », dhr. F. Le Paige, Procureur.

21-1-53 « De Mater-Amabilis-scholen », Mej. M. C. Schauwenaers.

4-2-53 « Therese Neumann », E.P. Longinus o.f.m.

18-2-53 « Savonarola, of het probleem van Godsdienst en Politiek », E.P. J. Nuyens o.p.

4-3-53 « De Vlaamse beweging, Nu », Dr. jur. Michiel vanderkerkhove.

Publieke Culturele Avonden :

17-12-52 « Het Evolutieprobleem », Centrumvoordracht met lichtbeelden, E.P. dr. A. Raignier s.j.

18-3-53 « Enamorada », Centrumvoordracht, filmvoorstelling met debat.

Adventconferenties :

30-11-52 « Jezus, Dichter der Hoop », E.P. Brauns s. j.

7-12-52 « Christelijke levensvoorwaarden », E.P. K. W. De Witte, o. praem.

14-12-52 « De taak van de intellectueel in de Kerk van morgen », E.P. Valentinus, passionist.

21-12-52 « Want de Heer is nabij », E.P. Deloos o.f.m.

Lessen in Godsdienstleer, Wijsbegeerte en Letterkunde :

« De Middeleeuwse Epiek », Dr. G. Keersmaekers.

« De Godsdienstpsychologie », E.P. Dr. Ad. De Meyer o.f.m.

« Over Godsdienst en Leven », E.P. Van Caster s.j.

« Wie is God ? », E.P. Dr. N. Broeckart o.f.m.

2. Koninklijke Bloemenmaatschappij « Dodonæa ».

Voorzitter : dhr. Marcel Boone

Secretaris : dhr. Fernand Venmans

Activiteiten :

Verschillende lessen en voordrachten werden gegeven over onderscheidene bloemen en planten.

Voordrachten en geleide bezoeken aan proeftuinen en siertuinen vulden de theoretische lessen aan.

Een welgelukte tentoonstelling werd gehouden einde Augustus in Kursaal, met medewerking van de aanplantingsdienst der Stad, en de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer.

3. Christen Onderwijzersverbond, Kring Turnhout.

Voorzitter : dhr. V. Biermans

Secretaris : dhr. H. Nuyens

Activiteiten :

Voordrachten :

« Tot dieper inzicht in onze didactische bedrijvigheid », Oud-Minister A. Verbist.

« Kongo », Hoofdinspecteur E. Van Hemeldonck.

« Het handboek bij 't onderwijs in de geschiedenis », Hr. Inspecteur Claes.

« Kunstwerk op de lagere school », Juf. de Winne.

« Voldoet de Lagere School aan het affectieve leven ? », E.Z. Calista.

« Moderne opvoedingsmethodes in de kleuterklas », Mej. Inspectrice Schauwenaers.

« C.O.V.-problemen », Hr. Valvekens, alg. secr. C.O.V.

Varia :

Inrichting Provinciale Kursus in Lichamelijke Opvoeding.
Reis naar Koekelberg.

Medewerking vertoning voor geleisterden door de Beersmanskring.

Studereis naar scholen met verlengde leerplichtklassen.

Filmvoorstelling : « De nachtegaalkooi ».

Optreden van het C.O.V.-Koor voor de Rubenscantate op het 11-Julifeest der Stad.

4. Ornithologische Vereniging « De Wielewaal ».

Voorzitter : dhr. W. Paulussen

Secretaris : dhr. J. Huygens

Activiteiten :

De afdeling richtte voordrachten en lessen in over vogels en wat er mee samenhangt. Uitsappen en geleide bezoeken aan vogelparken vulden de theoretische kennis aan.

Een prachtige tentoonstelling werd ingericht onder het motto : « Vogels van strand en ven ».

5. Turnhoutse Foto- en Kinokring.

Voorzitter : dhr. H. Godin

Secretaris : dhr. St. Boogaers

Activiteiten :

Benevens vele clubvoordrachten en clubprijskampen namen beide afdelingen, foto en kino, deel aan prijskampen op nationaal en internationaal plan. Publieke projecties en tentoonstellingen werden ingericht en behaalden een welverdiend succes.

6. Sint Victorskring — Turnhout.

Voorzitter : dhr. C. Dergent

Secretaris : dhr. F. Beyens

Activiteiten :

Voordrachten :

« Theorie en practijk van de Europese eenmaking », drs. Jan Hendrickx.

« Laboratoriumproeven », E. Br. Justinus.

« Religieuze beeldbouwkunst », E. Br. Wilfredus.

« De vrijmetselarij », E.P. dr. B. Luyckx o. praem.

« Psychochirurgie », E. Br. Veremundus.

« Amerika », dhr. L. Meerts.

« Krankzinnigen en hun verpleging », E. Br. Veremundus.

Verder bestaat er een « Fonds van Meestbegaafden » dat studiebeurzen verleent aan minderbemiddelde studenten van St. Victor.

7. Koninklijke Oud-Leerlingenbond R.M.S.-Kon. Atheneum.

Voorzitter : dhr. Leo Van Beek

Secretaris : dhr. Alfons Jacobs

Activiteiten :

Voordrachten :

« Philosophie der Geschiedenis », dr. Bergen D.

« De Kinderverlamming », Prof. A. Vandencuyse.

« Engelse scholen en universiteiten », dhr. E. Van der Putte.

« Gevangeniswezen door alle tijden heen », dhr. Advocaat Smets.

8. Verbond der Katholieke Werkliedenbonden.

Voorzitter : dhr. K. Van Dijk

Secretaris : dhr. F. Bluekens

Activiteit :

In de 64 afdelingen (arrondissement Turnhout) die samen 9.529 leden tellen, werd om de maand studiekring gehouden over drie reeksen onderwerpen :

Opvoedende :

Waarom sturen wij onze kinderen naar school ?

Hebben ouders en school met elkaar iets te stellen ?

Voor of tegen de verlengde leerplicht ?

Sociale :

De persoonlijke waarde van de arbeider.

Onze groei in en door de gemeenschap.

De arbeiderssolidariteit.

Medezeggenschap van de arbeiders.

Godsdienstige :

Ons doopsel en onze doopbelofte.

Wij beleven ons doopsel.

Daarbij nog actualiteitsstudiekringen : De film

Verenigd Europa.

Verder zorgt de K.W.B. voor ontspanning in velerlei vorm : ontspanningsavonden, buitenfeesten, reizen en uitstappen enz.

IV. Kringen voor lichamelijke opvoeding

1. Katholieke Turnkring Lenig en Gezwind.

Herenafdeling : Voorzitter : hr. J. In 't Ven

Secretaris : hr. G. Geysels

Damesafdeling : Voorzitster : Mevr. Wouters-Verschueren

Secretaresse : Mej. Mia Baalen

Aantal leden : Turners :	53
Turnsters :	106
Kleuters :	42
Totaal :	201

Activiteiten :

- De drie afdelingen samen hadden 566 lesuren.
 Bovendien zijn volgende punten te vermelden :
 14 & 15-12-52 Turnshow — 200 uitvoerders
 21-12-52 Persoonlijk kampioenschap der Prov. Antwerpen
 3-5-53 Optocht door de Stad
 14-5-53 idem ter gelegenheid van Rerum Novarum
 31-5-53 Bondsfeest te Berchem
 30-6-53 idem te Balen-Neet
 19-7-53 Openluchtfest op de koer van de Bond

2. Koninklijke Turnvereniging Kracht & Zwier.

Voorzitter : Hr. Jan Joosten

Secretaris : Hr. Ant. Diels

Aantal leden :	Jongens	56
	Meisjes	102
	Turners	25
	Turnsters	27
	Veteranen	18
Totaal		228

Activiteiten :

- 14-9-52 Turnwedstrijd Kracht en Zwier / Olympia Tilburg; in oefenlokaal F. Smulders
 28-9-52 50-jarig bestaan van de Kring. Optocht
 6-3-53 Turnfeest in Kursaal
 17-5-53 Optocht door de Stad
 31-5-53 Leerlingengouwfeest te Mechelen
 14-6-53 Noordergouwfeest voor volwassenen te Hasselt
 4-7-53 Openluchtfest op de Markt
 21-7-53 Groepsreis naar de Efteling (Holland)

3. Socialistische Turnkring De Rode Turners.

Voorzitter : dhr. Alf. Van Litsenborg

Secretaris : dhr. A. Beyens

Aantal leden :	Meisjes	7 tot 10 j. :	42
	Jongens	7 tot 10 j. :	26
	Juffers	10 tot 14 j. :	21
	Knapen	10 tot 14 j. :	19
	Turnsters	boven 14 j. :	24
	Turners	boven 14 j. :	15

Totaal : 147

Activiteiten :

- 14-9-52 Turndemonstratie te Geel
 20-9-52 Huldiging in het lokaal van dhr. Jan Hens als 25 j. lid van de kring
 1-5-53 Turndemonstratie op Statieplein (1 Mei-viering)
 30 & 31-5-53 Provinciaal Turnfeest, Antwerpse Gouw
 27-6-53 Openluchtturnfeest op de Markt
 5-7-53 Openluchtdemonstratie in de Vlamingenstraat
 De Kring werd op 12-11-52 omvormd in « Vereniging zonder Winstoogmerken » (Belg. Staatsblad van 6-12-52) en kocht in de Vlamingenstraat grond aan tot oprichting van een turnzaal.

4. Katholieke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding « Xaverianen ».

Herenafdeling : Voorzitter : dhr. F. Teurlings
 Secretaris : dhr. K. Batens

Damesafdeling : Voorzitster : Mevr. L. Adams-Wouters
 Secretaresse : Mej. G. Corstiaensen

Aantal leden :	Herenafdeling :	57
	Damesafdeling :	72

Totaal : 129

Activiteiten :

- 16-11-52 Turnshow in Kursaal (Dames)
 21-11-52 Turndemonstraties in Kursaal (Heren)
 29-3-53 Optocht bij gelegenheid inhaling Z.E.H. Deken
 17-5-53 Optocht door de Stad
 Huldiging van gouw- en bondskampioen K. Aerts
 Huldiging van Internationale turner F. Teurlings
 7-6-53 Deelname aan processie van klein Kermis
 14-6-53 idem in Parochie H. Hart
 21-7-53 Groots avondfeest op de markt
 15-8-53 Optocht door de Stad. Bedevaart naar Vosselaar
 16-8-53 Deelname aan processie Turnhout-Kermis
 Op de damesgroep werd beroep gedaan voor de balletten in Peer Gynt (zie Kunstverbond en Turnhoutse Concertvereniging).

5. Turnhoutse Zwemvereniging.

Voorzitter : Mr. Dr. Daelemans

Secretaris : Mr. F. Matthé

Activiteiten :

Aan een honderdtal jongens en meisjes werd dit jaar het zwemmen geleerd. Verder werden aan 22 jongens en 2 meisjes het diploma van redder toegekend.

Buiten twee gewone zwemfeesten werden ingericht :

25 & 26-7-53 Het Nationale Zwemkampioenschap van België
(Open dok Stadspark)

20-9-53 Nationale Reddingskampioenschap van België
(Gesloten dok Kursaal)

8-11-53 Provinciaal Kampioenschap voor Zwemmen

De vereniging geeft een maandblad uit waar, naast artikels over de zwemsport, ook algemeen ontwikkelende artikels worden ingelast.

V. Verschillende

1. Gewestelijke Sociale School van het A.C.W.

Voorzitter : dhr. Fr. Naets

Er zijn zes gewestelijke scholen : Turnhout — Mol — Herentals — Geel en Vorst-Kempen — Arendonk.

School Turnhout :

Secr. Monitr. : Mej. M. Van Nijen, Sociale Assistentente.

Programma :

1^e Studiejaar : Godsdienstige opvoeding
Staatsburgerlijke vorming
Het arbeidersvraagstuk.
De sociale leer der Kerk

2^e jaar : Persoon en Gemeenschap
Staathuishoudkunde
Socialisme en Communisme
Christene Arbeidersbeweging in België

3^e jaar : Beschavingsgeschiedenis van het mensdom
Inleiding tot het recht

Openbare finantien. Het economisch leven in België

De gewestelijke scholen groepeerden in totaal 168 leerlingen. Hiervan had Turnhout er 27.

Van de 168 leerlingen boden er zich 132 aan voor het examen. 113 zijn geslaagd.

2. Practische School voor gezins- en huishoudopleiding.

Leiding : Mej. M. Th. Verjans.

De school gelast zich met de vorming van volwassen vrouwen, (boven 18 jaar) op huishoudelijk en familiaal gebied.

Programma : Bovenkleding
Kinderkleding
Koken
Nieuw-was en strijk
Zondagkleding

In totaal 540 lessen, verdeeld in reeksen van 50 uren.

De lessen worden gegeven door beroeps- en huishoudregentes.

3. Bond der Kroostrijke Gezinnen van België.

De afdeling telt 1.606 aangesloten gezinnen.

Zij prijkt op de *ere-lijs*, inzake aanwinst leden, ondanks het feit dat alléénlijk het gewest Turnhout nog altijd het ingenomen standpunt gelrouw blijft : « kroostrijk gezin vanaf 4 kinderen », daar waar over gans het land slechts 3 kinderen vereist worden.

Z.E.H. Reynen, pastoor-deken, aanvaardde het ere-voorzitterschap der afdeling, terwijl eveneens alle leden van het College van Burgemeester en Schepenen, alsmede Oud-Minister De Boedt, ere-bestuurslid zijn der afdeling, dit in hun hoedanigheid van Overheidspersoon en als lid der afdeling.

Op vraag der afdeling werd door het Stadsbestuur de geboortevergoeding merkkelijk opgevoerd : deze bedraagt thans 400 fr. voor het 4e kind, 500 fr. voor het 5e kind en telkens 100 fr. méér per kind.

2-11-52 *Kinderfeest* : 2 voorstellingen, bijgewoond door ongeveer 1.500 kinderen

23-11-52 *Feestavond*, verzorgd door « De Korenbloem », van Antwerpen

10-12-52 *Voordracht* door hr. ere-inspecteur-generaal L.O., Leo Roels, sr., over « Geslachtelijke voorlichting »

13-3-53 *Voordracht* door hr. P. Van Driessen, over « Schoonouders, Ouders en Jonggehuwden ».

4. Kristene Arbeiders Vrouwengilden — Dienst Familiehulp.

12 gediplomeerde « Familiale Helpsters » zijn in dienst.

10 andere worden kortelings gediplomeerd, terwijl reeds 4 nieuwe inschrijvingen voor de aanstaande vormingscursus werden geboekt.

In Turnhout werden 98 gezinnen geholpen, in gevallen van geboorte in het gezin of ziekte van de moeder. In totaal werden 17,146,5 uren gepresteerd.

TITEL VIII

GEZONDHEIDSDIENST

GEZONDHEIDSCOMMISSIE

Samenstelling :

Voorzitter : dhr. Van Ussel E., Geneesheer.

Secretaris : dhr. Crols J., afgevaardigde van de mutualiteit : Arrondissementsverbond der Christelijke Ziekenkassen.

Leden : Mevr. Dergent-Bouvin Th., Schepen der Stad Turnhout.
dhr. Neefs L., Geneesheer.
dhr. De Vel Is., Kinderarts.
dhr. Verschueren J., Apotheker.
dhr. Cornil E., Apôth., de Merodelei 2.
dhr. Princen E., Provinciaal Ingenieur.
dhr. Van Hoppe M., afgevaardigde der mutualiteit Bond Moyson.

MEDISCH SCHOOLTOEZICHT

De dienst van het medisch Schooltoezicht werd verzekerd door

a) De schoolverpleegster :

Mej. Proost Elza nam verlof om persoonlijke redenen voor 1 jaar.

Mej. Julia Van den Broek nam de dienst waar tot einde schooljaar.

Mej. Proost Elza nam ontslag tegen 1 September 1953. — De plaats werd opgeschreven.

b) Dokters in de geneeskunde

Dr. Oomen : Aangenomen School, Tramstraat
Stadsjongensschool, Prinsenstraat

Dr. Neefs : Aangenomen School, Oosthoven
Aangenomen Meisjesschool, Albertstraat
Aangenomen Meisjesschool, Klinkstraat
Sinds het Paasverlof werd ook het Medisch Schooltoezicht verzekerd in de aangenomen lagere school van het Sint Victorsinstituut

Dr. Fr. Proost : Aangenomen School, Apostolickenstraat

Dr. Emsens : Aangenomen Bewaarschool, Herentalsstraat
Aangenomen Jongensschool, De Nefstraat
Aangenomen Jongensschool, Sevendonk
Aangenomen Meisjesschool, Sevendonk

Dr. De Vel : Aangenomen Jongensschool, Schoolstraat

Dr. De Peuter : Stadsjongensschool, Begijnendreef
Aangenomen school, Patersplein

Dr. Baert : Aangenomen School, Kerkplein
Stadsschool, Gemeentestraat

De nieuwe leerlingen werden ingespoten tegen diphteritis. Tijdens het verlopen schooljaar werd in al de scholen het praeventief onderzoek tegen tuberculose gedaan. De onderzoeklokalen en apotheekkasten worden regelmatig in orde gehouden door stadszorgen.

LIJST DER DOKTERS

NAAM EN VOORNAMEN	WOONPLAATS	Plaats en datum van diploma	Nummer en datum van visum
BAERT Arthur	Gemeentestraat, 7	Gent, 3.7.37	A 104 18.6.39
BERBEN J. A. G. M.	O. L. Vrouwstraat, 3	Gent, 5-7-32	A 118 11.9.39
BLINENS J.	de Merodelei, 44	Leuven, 22.7.32	3048 20.2.33
CLERCKX Albert	w) Carmelietenl. 22, Kortrijk	Leuven, 17.10.41	28.11.41
DAELEMANS K. L. M.	c) Begijnestr., 5		
DE COSTER	De Nefstraat, 13	Leuven, 16.7.35	3384 29.12.35
DE PEUTER J.	de Merodelei, 134	Leuven, 27.7.43	A 471 1.12.47
DE VEL Arnould	Herentalsstraat, 48	Leuven, 20.12.46	A 449 4.6.47
DE VRIENDT Alb.	Leopoldstraat, 26	Leuven, 14.7.30	3010 8.10.32
DEVROEDE M.	Leopoldstraat, 20	Leuven, 8.8.41	A 311 4.8.43
EMSENS Paul	St. Antoniusstraat, 22	Leuven, 8.8.41	A 328 7.10.43
GILLIS R.	De Nefstraat, 15	Leuven, 31.7.34	A 21 10.10.36
JANSSEN C.	St. Antoniusstraat, 39	Leuven, 8.8.41	A 256 26.11.41
MICHEL Dan.	de Merodelei, 37	Leuven, 28.8.45	A 575 29.9.49
NEEFS L.	Renier Sniederstraat, 13	Gent, 14.7.23	1914 26.9.23
OOMEN A.	Kapelweg, 8	Brussel, 17.8.28	2214 10.5.29
OOMS Paul	Korte Begijnestraat, 16	Brussel, 17.8.28	2418 16.4.31
PEETERS Ferd.	de Merodelei, 151	Gent, 17.7.42	A 371 10.10.45
PEETERS Marcel	Deken Adamsstraat, 5	Leuven, 23.7.42	A 255 6.11.42
PROOST Fr.	Begijnestraat, 47	Leuven, 8.7.44	A 406 7.6.46
PROOST Jan	Patersstraat, 73	Leuven, 23.7.42	A 296 20.11.42
SANSEN J.	Begijnestraat, 20	Leuven, 23.7.42	A 287 9.10.42
SPAENENBORGH L.	St. Antoniusstraat, 8	Leuven, 29.7.47	A 630 13.6.50
VAN DER POORTEN R.	Victor Van Halstraat, 14	Leuven, 19.5.45	A 446 21.5.47
VAN HOORICK Joris	J. Charlottalei, 7	Gent, 11.7.29	A 27 2.12.36
VAN HOVE H.	Warandestraat, 5	Leuven, 13.7.21	1842 1.12.21
VAN USSEL Edg.	R. Sniederstr., 53	Brussel, 20.10.51	A 536 22.11.49
VOGELS Jan	Warandestraat, 69	Leuven, 13.7.47	2371 4.5.30
WILRIJCKX M. J.	Renier Sniederstraat, 43	Gent, 14.7.28	3382 23.12.35
echtig. Weytjens	Deken Adamsstraat, 19	Leuven, 23.7.33	M 6.2.98
	Begijnestraat, 9	Leuven, 27.7.98	A 467 22.10.47
	c) de Merodelei, 34	Gent, 18.7.46	
	w) Honthalen, Sig. op Hasselt, 6		

LIJST DER APOTHEKERS

Naam en Voornaam	Woonplaats	Plaats en datum van diploma	Nummer en datum van visum
BAUVERAERTS H.	Patersstraat, 28	Leuven, 8.7.27	3068 27.7.33
CLERINX Edgard	o. Zegeplaats 8	Leuven, 7.7.09	1515 15.10.09
	w. Begijnestraat, 12	Leuven, 22.9.48	B. 258 23.2.49
CLERINX Jozef	o. Labo « Richter »	Leuven, 9.7.24	2008 12.6.25
CORNIL Eduard	de Merodelei, 2	Gent, 1.7.33	3129 15.5.34
CORNIL Paul	o. Rubensstraat, 60	Leuven, 13.7.39	35 20.11.39
DAELEMAN Lode	w. de Merodelei, 104	Leuven, 18.9.52	18.11.52
DAELMAN Suzanne	Herentalsstraat, 4	Leuven, 21.9.51	391 9.11.51
DE WINTER H.	Markt, 52	Leuven, 13.7.20	
	o. Markt, 52	Gent, 4.10.38	63 16.12.41
GILS Alfons	w. Molenstraat, 11	Leuven, 11-7-30	B. 41 24.8.40
PEETERS Aline	Gasthuisstraat, 41	Leuven, 21.7.42	97 6.1.43
PEETERS Jeanne	de Merodelei	Leuven, 28.6.50	B. 327 29.9.50
PEETERS Jozef	Otterstraat, 57	Leuven, 9.9.40	B. 49 15.1.41
SCHIEFECATTE P.	de Merodelei, 70	Leuven, 7.10.46	15.1.47
VAN BEEK Albert	de Merodelei, 160	Leuven, 25.6.48	B. 255 23.12.48
VAN DEN BERGHE A.	Patersstraat, 135	Leuven, Juli 41	22.2.52
	c) Statiestraat, 58	Leuven, 1.4.19	2061 9.7.19
	w) de Merodelei, 116		
VAN MIERLO Leon	o. Herentalsstraat, 46		
	w. Stg. op Mol, 32		
VERSCHAEEVE R.	de Merodelei, 98		
VERSCHUEREN Jan	Markt, 5		

TANDHEELKUNDIGEN

Naam en voornaam	Woonplaats	Plaats en datum van diploma	Nummer en datum van visum
BEGAUX F.		Brussel, 19.7.34	337 5.4.44
DE VEL A. PROOST J.	c. Mozartstraat, 7 A c. Van Arteveldestraat, 17 A c. de Merodelei, 38 Leopoldstraat, 26	Leuven, 14.7.30 Dr. Leuven, 23.7.47 Lic. Leuven, 5.7.51	3010 8.10.32 630 13.6.50 127 13.12.51
SANSEN J.	w. St. Antoniusstraat, 8 c. Markt, 36, Mol V. Van Halstraat, 14	Dr. Leuven, 19.5.45 Lic. Leuven, 22.7.47 Gent, 14.7.28	446 21.5.47 86 1.7.50 2371 5.5.30
VAN HOVE H. WIJRIJCKX M. J. echtfg. Weytjens	R. Sniedersstraat, 43 c. de Merodelei, 34 w. Stg. op Hasselt, 6, Houthalen	Dr. Gent, 18.7.46 Lic. Gent, 27.6.47	467 22.10.47 52 22.10.47

LICENTIATEN IN TANDHEELKUNDE

ARDUI F. GEVERS J.	Kerkstraat, 2 w. de Merodelei, 103 c. Kerkstraat 42, Boom Nieuwe Kaat, 39	Leuven, 10.10.47 Gent, 23.6.49	69 20.1.48 74 17.9.49
VAN GOOL, Maria		Leuven, 5.7.51	18.7.52

THIJS F.

Patersstraat, 15

Brussel, 15.7.32

3001 2.8.32

TANDARTSEN HOUDERS VAN HET BEKWAAMHEIDSDIPLOMA

LIJST DER VROEDVROUWEN

NAAM en Voornamen	WOONPLAATS	Plaats en datum van diploma
ANTHONISSEN H. (echtfg. Meuwes) DAEMS Aug.	Korte Veldstraat, 67 w) Dorp, 58, Meerhout c) Korte Begijnenstraat, 32 Warandestraat, 34	Antwerpen, 24.7.45 Antwerpen, 15.7.48
DIERCKX Maria	Grimstedestraat, 84	Brussel, 20.7.47
DRESSELAERS C. (echtfg. Heyche)	Congrostraat, 19	Mechelen, 30.9.19
GEUKENS (echtfg. Verstappen)	Korte Gasthuisstraat, 12	Mechelen, 20.7.33
JANSENS Yv. (echtfg. Dergent)	Rubensstraat, 12	Antwerpen, 9.8.35
KERSTENS A. M. (echtfg. Wouters)	Taeymanslaan, 44	Brussel, 14.7.29
LOYENS M. (echtfg. Huberland)	Warandestraat, 34	Antwerpen, 25.7.39
MARIEN Leontina	Korte Begijnenstraat, 32	Brussel, 20.7.48
MARIEN Margaretha	Kwakkelstraat, 61	Antwerpen, 27.6.49
MELIS J. (Wwe Leyzen)	Korte Begijnenstraat, 32	Antwerpen, 1.8.32
MEYERMANS Alice	Korte Begijnenstraat, 32	Brussel, 3.7.47
PEETERS Maria (echtfg. Backx)	Prinsensstraat, 79	Mechelen, 29.7.33
THIJS A. (echtfg. Bigot)	Otterstr. 105	Antwerpen, 20.7.36
VAN CUYCK H. (echtfg. De Wolf)	Herentalsstraat, 52	Antwerpen, 29.6.51
VAN DEN EYNDE El. (echtfg. Appels)	Graatlaeker, 46	Antwerpen, 2.7.35
VAN DEN EYNDE M. (echtfg. Römer)	Oude Vaartstraat, 150	Mechelen, 8.7.35
VAN WAFSBERGHE (echtfg. Dierckx)		Antwerpen, 25.7.29

LIJST DER VEEARTSEN

Naam en voornaam	Woonplaats	Plaats en datum van diploma	Nummer en datum van visum
BELLEKENS Aug. DE VOCHT J. HOFKENS C. VAN DER HAEGHEN A. VAN DE VLIET L.	Warandestraat, 97 Otterstraat De Nefstraat, 18 De Nefstraat, 23 Sevendonk Stg. 5	Kuregem, 1901 Gent, 24.6.49 Gent, 24.6.49 Kuregem, 18.7.29 Gent, 27.6.47	F 20 1.10.49 F 23 9.11.49 2340 22.11.29 F 17 15.9.47

TITEL IX

**BRANDWEER — POLITIE — JUSTITIE
OPENBARE VEILIGHEID — GEVANGENIS**

BRANDWEERKORPS

Samenstelling :

Officieren : Cdt. Mr. Verrees A.
Kapt. Mr. Goossens K.
Lt. Mr. Van Haeren Jan
O/Lt. Mr. De Geeter G. ir.
Mr. Hens Frans

O/Officieren : 1 adjudant
1 sergeant-majoor
4 sergeanten

Manschappen : 8 korporaa's (waaronder 1 mekanieker)
5 mekaniekers
36 brandweermannen

Totaal : 60 man getalsterkte.

Het korps werd ter hulp geroepen op :

9-12-52 Magazijnbrand « De Oude Hesp », Zegeplaats
19-12-52 Huis Goris, J. Van Arleyeldestr. 11
13-1-53 Mermansstraat 63
28-1 Wwe Kranken, Kadasterstr. 60
7-3 Wils, Duinenstr. 17
18-3 Schouwbrand, bakkerij Lokerenstr.
30-3 Heidebrand (zwart water)
20-4 Broeckx, Kruishuis 32, bergplaats
3-5 Heidebrand (goed Boone en De Vicq)
17-5 Heidebrand (De Somer — Visbeek)
26-5 Loyens-Hens, Kruishuis
18-6 Jongenslehuis Weelde Statie
(magazijn — werkplaats — woning)
26-27-28-29/6 Hulp bij waterramp
29-10 Hooftbrand de Wil, Oud-Turnhout

POLITIE

Opdrachten van 1 September 1952 tot 31 Augustus 1953

Plichten Voorzitter der Rechtbank	4
Plichten Procureur Generaal	6
Plichten Auditeur Generaal	2
Plichten Procureur des Konings	572
Plichten Onderzoeksrechter	32
Plichten Vrederechter	3
Plichten Krijgsauditeur	13
Plichten Ambl. O.M. bij Pol. Rechlb.	866
Plichten Staatscommissarissen	165
Aanrijdingen : Gekwelsten	72
Stoffelijke schade	208
Overtr. Vervoer & Verkeer	688
Diefstallen	36
Gauw- & Uitstaldieffen	12
Rijwioldiefstallen	25
Heling	5
Overspel	2
Aanslag eerbaarheid & goede zeden	3
Oplichting. Misbruik van Vertrouwen	7
Zelfmoorden	3
Leurhandel	4
Dronkenschap	41
Slagen en Wonden	35
Bouwreglement	2
Landloperij	109
Smaad	4
Weerstand aan Politie	4
Sluifingsuur Herbergen	57
Dansen in herbergen	24
Nachtruomoer	2
Diverse kleine overtredingen	60
Branden	4
Uitgifte/ontvangst vals geld	1
P.V. van Inlichtingen en Vervolg P.V.	126
Radiolaksen	190

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG
TE TURNHOUT

De Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout is thans samengesteld als volgt :

Voorzitter en Kinderrechter :	II.	Alb. Boone
Ondervoorzitter :	H.	A. van den Hove d'Ertsenryck
Rechters :	III.	H. Schiltz J. Kempeneer R. Verhoeven A. Boeckx
Plaatsvervangende Rechters :	III.	A. De Somer R. Schuermans
Prokureur des Konings :	II.	F. Le Paige
Substituten Prokureur des Konings :	III.	R. Jansens L. Vervliet
Hoofdgriffier :	II.	L. De Belder
Griffiers :	III.	Th. Tauwenberg M. Bruyndonckx K. Peeters
Boventalig Griffier :	II.	F. Venmans

De Rechtbank is samengesteld uit vier Kamers. De eerste Kamer, met drie Rechters, zetelt in burgerlijke en handelszaken, de Woensdag en de Donderdag ; de tweede Kamer houdt zitting in correctionele zaken de Vrijdag ; de derde Kamer, met één Rechter, zetelt in burgerlijke en handelszaken, de Dinsdag, de vierde Kamer, met één Rechter, houdt zitting in correctionele zaken de Zaterdag.

In het jaar 1952 werden er door de Rechtbank van deze zetel

beslecht :	1232 correctionele zaken
	867 burgerlijke en handelszaken op dagvaarding
	602 burgerlijke zaken op rekwest.

VREDEGERECHT

Samenstelling :

Rechter : dhr. *Alfons de Clercq*

Plaatsvervangende Rechters :

dhr. *Marcel Van Damme*, advocaat

dhr. *Emiel van den Hove d'Ertsenryck*, advocaat

dhr. *Jaak Gielen*, doctor in de rechten

Griffier : dhr. *Armand Hendrickx*

Commis-Griffier : dhr. *Jos Janssens*

W e r k i n g :

A. Vredegericht

Bij de aanvang van het jaar 1952, waren nog 65 zaken hangende, zijnde 62 burgerlijke zaken en 3 handelszaken. In de loop van het jaar 1952 werden 371 nieuwe zaken, op dagvaarding, ingeleid, waarvan 356 burgerlijke zaken en 15 handelszaken, zodat dus, in totaal 436 zaken te behandelen waren.

Hiervan werden afgehandeld :

78 zaken bij minnelijke schikking of zonder vonnis gebleven.

371 zaken bij beslissend vonnis.

Bovendien werden 85 tussenvonnissen of voorbereidende vonnissen gegeven in deze afgehandelde zaken.

In de loop van zelfde jaar werden 17 zaken op vrijwillige verschijning ingeleid. Al deze zaken werden door vonnis, met last van hoger beroep gevonnist.

204 aanvragen tot oproeping in verzoening voor de Rechter werden op de griffie ingediend. In 150 dezer zaken werd tussen partijen overeenstemming bereikt en in 144 gevallen werd ofwel geen accoord bereikt of is het gevolg onbekend gebleven.

Verder werden in de loop van het jaar 68 familieraden gehouden ; 206 akten van bekendheid werden opgesteld ; 1 zegellegging werd gedaan en 1 zegellichting ; 48 verkopeningen van onroerende goederen, verdelingen en vereffeningen, waarin minderjarigen betrokken waren, werden gehouden ; 20 machtigingen op grond van art. 214 b. werden door de Rechter verleend.

In zelfde periode werden 801 aangiften van arbeidsongevallen aan de griffie ingezonden ; 23 accoorden in zake arbeidsongevallen werden bekrachtigd.

B. Politie rechtbank

Aantal berechte zaken : aanrijdingen en gewone overtredingen op de verkeersreglementen (282), openbare dronkenschap (53), bezit van valse gewichten en maten (36), sociale wetten (11) en andere

wetten op de leerplicht

landloperij

3 politiezaken werden op rechtstreekse dagvaarding van de burgerlijke partij vervolgd.

406

14

120

TABEL DER ADVOCATEN
ingeschreven bij de Rechtbank van eerste Aanleg te Turnhout
Rechterlijk Jaar 1952-1953

T U C H T R A A D

Stafhouder : G. Veruchtert. — Leden : De Peuter L., Van Hal A., Corstjens W., Van Damme M.
 ADVOCATEN

Nr.	NAAM en VOORNAAM	Datum Diploma	Datum Inschrijving	Woonst
1	Smolderen Edward	11 Oktober 1901	12 December 1904	Turnhout
2	Kruyffhoofd Jozef	10 Oktober 1902	5 Juni 1907	Turnhout
3	De Peuter Leon	13 Oktober 1910	14 Januari 1914	Herentals
4	Van Hal André	23 Oktober 1913	11 December 1919	Turnhout
5	Verachter Carl	5 Oktober 1923	27 Oktober 1927	Herenthout
6	Helsen Emiel	2 Oktober 1924	27 Oktober 1927	Mol
7	Versteylen Henri	17 Oktober 1926	25 Oktober 1929	Turnhout
8	Gepits Gerard	12 Augustus 1929	13 December 1932	Mol
9	Schuermans Raymond	15 Oktober 1931	23 November 1934	Turnhout
10	Corstjens Winand	8 Oktober 1933	1 Juli 1937	Turnhout
11	Van Damme Marcel	8 Oktober 1934	23 September 1938	Turnhout
12	De Somer André	8 Oktober 1934	16 November 1938	Turnhout
13	Van Gerven Laurent	23 Juli 1934	19 Oktober 1939	Turnhout
14	Janssens Arthur	8 Oktober 1934	19 Oktober 1939	Geel
15	Van Gorp Herman	7 Oktober 1935	5 December 1940	Turnhout
16	Verhist Raphaël	30 Juni 1936	18 November 1943	Geel
17	van den Hove d'Ertsenrijck Emiel	6 Juli 1939	23 November 1945	Turnhout
18	Wouters Frans	7 Oktober 1929	15 December 1947	Geel
19	van Schoubroeck Francis	16 Juli 1936	16 December 1948	Herentals
20	Roone Alfons	23 Juli 1943	16 December 1948	Turnhout
21	Van Cauwenbergh Jules	9 Augustus 1945	16 December 1949	Mol
22	Gilles Jozef	18 Juli 1946	28 Mei 1950	Geel
23	Mortiers Laure echt. Diericks	12 December 1946	13 Juni 1950	Turnhout
24	De Peuter José	10 Oktober 1946	6 November 1950	Herentals
25	De Vel Francis	25 Juli 1946	14 Oktober 1951	Turnhout
26	De Cannière Jacques	6 Juli 1948	28 September 1952	Herentals
27	van 't velt Felix	23 Juli 1949	25 November 1952	Oud-Turnh.

ADVOCATEN-STAGISTEN

1	de l'Escaille Jean	14 Juli 1949	6 Januari 1950	Turnhout
2	Smets Antoon	22 Juli 1950	2 Oktober 1950	Turnhout
3	Noyens Herman	20 Juli 1950	12 Januari 1951	Mol
4	Rosiers Robert	17 November 1950	26 Februari 1951	Hoogstraten
5	Levré Paul	26 November 1951	18 Januari 1952	Turnhout
6	Hermans Joris	3 Juli 1951	14 Juli 1952	Mol
7	Hermans Paul	7 Juli 1952	16 Oktober 1952	Mol

ADVOCATEN-PLEITBEZORGER

1. Smolderen Edward, Turnhout
2. Kruyffhoofd Jozef, Turnhout
3. Van Hal André, Turnhout
4. Schuermans Raymond, Turnhout
5. Van Damme Marcel, Turnhout
6. De Somer André, Turnhout
7. Corstjens Winand, Turnhout

ERE-ADVOCAAT

Jansen Leo, Turnhout

Bureel van kosteloze raadpleging

Voorzitter : Mr. Carl Verachterl.

ARBEIDSGERECHT VAN HET RECHTSGEBIED TURNHOUT

Voorzitter : Van Kerkhoven L.

Griffier : Crols Edm.

A. Verzoeningsbureel

198 zaken werden ingeleid voor de Werkliedenkamer

45 ervan werden minnelijk geregeld

136 werden naar den raad verzonden

17 bleven zonder gevolg

36 zaken werden ingeleid voor de Bediendenkamer

3 ervan werden minnelijk geregeld

15 werden naar den raad verzonden

18 bleven er zonder gevolg

Er werden 17 zittingen gehouden voor de Werkliedenkamer en 11 voor de Bediendenkamer.

B. Raad

32 zaken werden bij dagvaarding aanhangig gemaakt voor de Werkliedenkamer

10 ervan werden minnelijk geregeld

22 werden door vonnis beslecht

Er werden 18 zittingen gehouden

14 zaken werden bij dagvaarding aanhangig gemaakt voor de Bediendenkamer

2 ervan werden minnelijk geregeld

12 werden door vonnis beslecht

Er werden 17 zittingen gehouden

3 tussenvonnissen werden gegeven een getuigenverhoor bevelende

Er werden 3 nijverheidsmodellen en 288 werkplaatsreglementen ter griffie neergelegd.

GEVANGENIS

I. Het personeel der inrichting bestaat uit volgende agenten :

Bestuurder : dhr. Mennens Gerard, Wezenstraat, 1 ;

Aalmoezenier : E.H. Nuyts Jozef, de Merodelei ;

Geneesheer : dhr. Berghmans Jan, Dorp, Merksplas ;

Sociale Assistent : dhr. Boone François ;

Bureelhoofd : dhr. Eykens Jan ;

Rekenplichtige : dhr. Van Gheluwe Michel ;

Opstellers : de H.H. Segers Karel en Vandeweyer Karel ;

Hoofdbewaarder : dhr. Crols Jan, Wezenstraat, 1 ;

23 bewaarders ;

1 werktoezichter.

II. Er werd in de gevangenis een speciale sectie voor tuchteloze minderjarigen, afhankelijk van de H.H. Kinderrechtters, geopend.

TITEL X

MILITIE

LICHTING 1954

(Statistiek der lichting 1954 op 31-1-1953 's avonds)

1. Ingeschrevenen voor de lichting 1954, met inbegrip van degenen die wegens schrapping uit de wederspannelingenregister bij de lichting 1954 ingedeeld zijn, zonder dat zij dienstgeschikt zijn bevonden 244
2. Dienstplichtigen geboren van 1 Januari tot 30 September 1934, die krachtens het Ministerieel besluit van 30-10-1951 naar de lichting 1953 werden overgebracht 171
3. Ingeschrevenen in de lichting 1954 behouden 73
4. De in 1935 geboren dienstplichtigen die naar de lichting 1954 zijn overgebracht of rechtstreeks voor die lichting zijn ingeschreven 286
5. Uitgestelden uit vorige lichtingen die bij de lichting 1954 zijn ingedeeld 164
6. Voorlopig afgekeurden uit vorige lichtingen die bij de lichting 1954 zijn ingedeeld 2
7. Nog niet geschikt bevonden wederspannelingen (met uitzondering van diegenen die in 1915 of vroeger geboren zijn) 2
8. Dienstplichtigen die bij de lichting 1954 zijn ingedeeld tengevolge van de verbreking van hun vrijwillige dienstverbintenis 0
9. De in 1936 geboren dienstplichtigen die om vervroegde dienstneming verzocht hebben 2
10. Totaal van de nummers 3 tot 9 529
11. Dienstplichtigen door vervroegde dienstneming met de lichtingen 1952 of 1953 uit de lichting 1954 verwijderd (met inbegrip van de in 1935 geboren dienstplichtigen die na hun overbrenging naar de lichting 1954 tot vervroegde dienstneming met de lichting 1953 werden toegelaten) 7
12. Dienstplichtigen van 1954 die tot vrijwillige dienstneming zijn toegelaten (het betreft hier alle vrijwilligers die om de een of andere reden in het totaal van nr 10 zijn begrepen) 17

13. Totaal der nummers 11 en 12	24
14. Verschil tussen het totaal van nr 10 en dat van nr 13	505
15. Dienstplichtigen die in de loop van de maand Januari 1953 een aanvraag om vrijstelling of voorlopige afkeuring op lichamelijke grond hebben ingediend	3
16. Dienstplichtigen die in de loop van de maand Januari 1953 in de eerste plaats een aanvraag om <i>vrijlating</i> op morele grond hebben ingediend	35
Verdeeld als volgt :	
1) dienstplichtigen met ten minste vijf broers of zusters in leven	24
2) dienstplichtigen waarvan drie broers hun dienstplicht volbracht hebben	3
3) Belg geworden vreemdelingen	3
4) kostwinners	3
5) weduwnaars met kind	0
6) dienstplichtigen die in zekere vreemde landen verblijven	0
7) ondergronds mijnpersoneel	1
8) zeelieden	1
	<hr/>
	35
17. Dienstplichtigen die in de loop van de maand Januari 1953 een aanvraag om <i>uitstel</i> hebben ingediend	212
Verdeeld als volgt :	
1) kostwinner	13
2) weduwnaar met kind	0
3) zeelieden	8
4) ondergronds mijnpersoneel	9
5) dienstplichtigen die een broer onder de wapens hebben	4
6) eerstopgeroepen van een gezin met minstens vijf kinderen in leven	1
7) dienstplichtigen die studie, onderwijs of leerbelang doen gelden	177
8) dienstplichtigen onmisbaar in een bedrijf	0
9) dienstplichtigen die in de kolonie of het buitenland verblijven	0
10) ingenieurs van het mijnkorps of ondergrondse mijningenieurs die geen recht meer hebben op de eerste vijf uitstellen	0
11) studenten in de genees- of veeartsenijkunde die geen recht meer hebben op de eerste vijf uitstellen	2
	<hr/>
Totaal :	214

Twee aanvragers hebben uitstel op twee verschillende gronden verzocht	
18. Totaal der nummers 15 tot 17	250
19. Verschil tussen totaal nr 14 en nr 18	255
20. Dienstplichtigen die in de loop van de maand Januari 1953 in de tweede plaats een aanvraag om <i>vrijlating</i> op morele grond hebben ingediend	0
21. Dienstplichtigen die in de loop van de maand Januari 1953 een vraag om <i>uitstel</i> hebben ingediend	3

TITEL XI

OPENBARE BELASTINGEN

	<i>Rekening 1952</i>
Aandeel in het Fonds der Gemeenten	12.877.944
Aandeel in het Gemeentefonds voor openbare onderstand	1.713.396
Opcentiemen op de Rijksbelastingen (grondbelasting)	2.429.798
Opcentiemen op de Provinciebelastingen :	
op de rijwielen	276.960
voertuigen	43.944
honden	37.273
Nijverheidsbelastingen :	
Drijfkracht	205.310
Tewerkgesteld personeel	244.995
Belasting op Muziekinstrumenten in openbare lokalen	74.250
Taxibedrijven	10.250
Mobilair	144.012
Benzinepompen	5.175
Uitstallingen	2.117
Dienstboden	26.760
Kellnerinnen	16.500
Balkons en loggia's	40.347
Reinigen der waterlopen	38.654
Leuren	44.571
Uithangborden	5.250
Openbare Bals	15.545
Muziek op bals	600
Identiteitskaarten	98.084
Vertoningen en vermakelijkheden	1.590.175
Hinderlijke bedrijven	48.600
Tapperijen en slijterijen	73.265
Schutsels	10.688
Bouwen en herbouwen	181.288
Terrassen	9.109
Akten van Burgerl. Stand	27.000
Werkboekjes, trouwboekjes e.d.	20.910

TITEL XII

OPENBARE WERKEN

PERSONEEL

In zitting van het College van Burgemeester en Schepenen, van 22 Mei 1953, werden om hun 25 of meer jaren dienst, de hierna volgende personeelsleden verermerkt :

- Bauweraerts Karel, bureelhoofd, 25 jaar dienst ;
- Vriens Frans, werkman, 35 jaar dienst ;
- Broeckx Jos, Hens Carolus, Loyens A., Van Lommel Frans, werklieden, allen 25 jaar dienst.

WEGENIS

A. — Grote Verkeerswegen

Door de Diensten van het Beheer van Bruggen en Wegen werden herstellings- en verbredingswerken uitgevoerd aan de weg Turnhout-Gierle, vanaf de Lokerenstraat tot aan het begin van de betonbaan.

B. — Provinciewegenis

De gewone onderhoudswerken werden uitgevoerd.

C. — Gemeentewegenis

Regelmatig werden de verzakkingen in de verschillende straten der stad door de stadswerklieden opgehaald. Ingevolge het aanleggen van ondergrondse leidingen werd de bestrating, en inzonderheid de stoepen, meermaals opgebroken, zodat er heel wat onderhoudswerken zullen moeten uitgevoerd worden om de wegenis op haar vroeger peil terug te brengen.

Door de Diensten van het Ministerie van Openbare Werken, Beheer van Bruggen en Wegen voor de Provincie Antwerpen, werd overgegaan tot het opmaken van het ontwerp der uit te voeren wegenis-, riolerings- en waterleidingswerken in de wijk « Vellekens », alwaar door de Turnhoutse Mij. van Goedkope Woningen 86 woningen worden opgericht.

De Gemeenteraad hechtte hieraan zijn akkoord en, in zitting van 1 Juni 1953, werden de plans en lastvoorwaarden bepaald goedgekeurd. Het bestek dezer werken beloopt de som van 1.948.650 fr., inbegrepen : 247.800 fr ten laste van de stad (Wet Brunfaut).

Een Koninklijk Besluit van 5 November 1952 keurt het bijzonder plan van aanleg goed voor de wijk « Nieuwstad ».

De verwezenlijking van de bij het goedgekeurd plan voorziene onteigeningen zal mogen doorgevoerd worden overeenkomstig de uitzonderlijke procedure, bepaald bij de wet van 3 Januari 1934.

Gezien het bod van de firma Daelemans & De Clercq, voor levering van een partij Zweeds Graniel, van circa 3.000 à 3.500 m², formaat 13 x 20, aan de prijs van 202,50 fr. de m², geleverd op het werk, als zeer gunstig kon aanzien worden ; en gezien het wegdek in verschillende straten der stad moest hersteld en/of hernieuwd worden, besloot de Gemeenteraad, in zitting van 10 December 1952, over te gaan tot de aankoop van deze kasseien.

In zitting van 17 Februari 1953, besloot de Gemeenteraad het perceel grond, gelegen Graatakker, groot : 29 a. 10 ca., toebehorende aan de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, zijnde de vroegere tramwissel, aan te kopen, aan de prijs van 100 fr. de m², of 291.000 fr. voor het geheel, verhoogd met 3.000 fr. voor de onkosten.

Deze aankoop gebeurde voor openbaar nut ; de gronden moeten dienen om ingelijfd te worden in de openbare wegenis van de Ringlaan.

Een perceel vage grond, gelegen Slachthuisstraat, groot : 650 m², werd door de Belgische Staat onteigend voor de som van 15.470 fr.

Door het Ministerie van Landsverdediging, 2^e Directie der Militaire Gebouwen, werd een plan opgemaakt betreffende de afschaffing van delen van wegen nrs 26 en 159, ter streke Seven-donk-Leiseinde en de vervanging van deel van weg nr 26 door nieuwe wegenis. De Gemeenteraad, in zitting van 17 Februari 1953, keurde dit ontwerp goed.

Om de lijnrichting der Robsonplein behoorlijk in regel te kunnen brengen besloot de Gemeenteraad, in zitting van 17 Februari 1953, over te gaan tot :

A. De verkoop door de Stad aan dhr. Driesen-Proost van perceeltjes grond gelegen Robsonplein, groot : 39,10 m² aan de prijs van 50 fr. de m² of 1955 fr. voor het geheel ;

B. De aankoop door de Stad van dhr. Driesen-Proost van een perceeltje grond, gelegen Robsonplein, groot 2,80 m² aan de prijs van 50 fr. de m², of 140 fr. voor het geheel.

Aan de Heer Goris-Van Troy, Ren. Sniedersstraat, Turnhout, werd ingevolge de beslissing van de Gemeenteraad van 17 Fe-

bruari 1953 een perceel grond, gelegen Lod. De Koninckstraat, groot : 69.78 m², verkocht aan de prijs van 18.500 fr.

Met de hulp van omscholers-kasseiers werd op 23-2-53 de bestrating van de Hertoginnenstraat begonnen. Aldaar werd een oppervlakte van ± 4000 m² bekasseid ; 183 m² werden uitgevoerd door dhr. Derudder C., Mol, aan de prijs van 45 fr. de m².

Op 5 Maart 1953 had de aanbesteding plaats van de wegenwerken in de J. Van Arteveldestraat (Wet Brunfaut).

De opening der biedingen gaf de volgende uitslag :

	Met straatkolken in geutijzer	idem. in beton
N.V. Van Gorp's Moderne Wegen- bouw, Ravels	273.760 fr.	265.540 fr.
N.V. Vianova, Brussel	324.930	316.530
N.M. Namac, Antwerpen	301.580	306.080
N.V. Blondé & Van Steenbeeck, Boechout	281.220	275.120

Door het Hoofdbestuur van de Stedebouw werden de werken toegewezen aan de firma N.V. Van Gorp's Moderne Wegenbouw, Ravels, voor de prijs van haar bieding, groot : 265.540 fr.

De kosten dezer werken vallen volledig ten laste van de Staat.

Op 1 Juni 1953 werd door de Gemeenteraad het lijnrichtingsplan der Drie Kuilenstraat goedgekeurd.

Op 16 Juni 1953 werd overgegaan tot de openbare beperkte aanbesteding voor het ondernemen van herbestravingswerken in bitume-macadam in de hierna volgende straten, waarvan de lastvoorwaarden en bestekken werden goedgekeurd in zitting van Gemeenteraad van 1 Juni 1953.

a. — O.L.V.-straat (deel), Kte Vianenstraat, Dierckxstraat en Beirenmolensstraat ; bestek : 250.686 fr.

b. — Kruisbergstraat & J. Van Arteveldestraat ; bestek : 156.757 fr.

c. — IJzer- en Jan Breydelstraat ; bestek : 141.814 fr.

De aanbesteding gaf volgende biedingen :

Lot A.	Cutbach	Compomac	Koud Asphalt
1. — N.V. Van Gorp, Ravels	257.329		281.673
2. — Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	288.899		
3. — Derudder C., Mol	241.226		
4. — Mevr. Verlooy, Aartselaar	251.746	263.875	
5. — Moens G., T.S.	255.156	270.371	

Lot B.

1. — Mevr. Verlooy, Aartselaar	165.944	172.430
2. — Derudder C., Mol	156.986	
3. — Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	183.592	
4. — N.V. Van Gorp, Ravels	162.106	179.402
5. — Moens G., Turnhout	160.378	171.188

Lot C.

1. — N.V. Van Gorp, Ravels	143.563	156.011
2. — Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	161.232	
3. — Derudder C., Mol	137.057	
4. — Mevr. Verlooy, Aartselaar	140.162	144.830
5. — Moens G., T.S.	143.763	151.543

In zitting van 10 Juli 1953 besloot de Gemeenteraad al deze werken toe te vertrouwen aan de minst biedende, nl. Derudder C., van Mol.

In zelfde zitting keurde de Gemeenteraad de lastvoorwaarden en bestekken goed voor het uitvoeren van soortgelijke herbestravingswerken in de volgende straten :

A. — Kadasterstraat, Hertoginnestraat, Wezenstraat, en Kasteelplein ; bestek : 237.134 fr.

B. — Lindekensstraat & Kte Begijnenstr. ; bestek : 165.087,50 fr.

C. — Vianenstraat & Draaiboornstraat ; bestek : 183.887,50 fr.

De openbare aanbesteding van 5 Augustus 1953 gaf de volgende uitslag :

Lot A.	Cutbach.	Compomac.
1. — Moens G., T.S.,	260.977,—	275.832,—
2. — Van Gorp, Ravels	261.018,—	
3. — Mevr. Verlooy Th., Aartselaar	239.049,—	
4. — Daelemans & De Clercq, Antwerpen	283.354,—	
5. — Derudder C., Mol	241.820,—	
6. — Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	235.739,50	

Lot B

1. — Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	162.852,50	
2. — Derudder C., Mol	172.172,—	
3. — Daelemans & De Clercq, Antwerpen	194.399,50	
4. — N.V. Van Gorp, Ravels	187.171,—	
5. — Mevr. Verlooy, Aartselaar	163.958,—	
6. — Moens G., T.S.	177.885,—	188.270,—

Lot C

1. — Moens G., T.S.	197.369,—	209.084,—
2. — N.V. Van Gorp, Ravels	196.284,—	
3. — Mevr. Verlooy, Aartselaar	182.202,—	
4. — Daelemans & De Clercq, Antwerpen	216.045,50	
5. — Derudder C., Mol	184.555,—	
6. — Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	180.017,50	

In zitting van 11 Augustus 1953, besloot de Gemeenteraad deze werken te laten uitvoeren door de minst biedende, nl. dhr. Fr. Paeshuyse, Oud-Turnhout, voor de sommen van 235.739,50 fr., 162.852,50 fr. en 180.017,50 fr.

Voor het oprichten van het nieuwe Gasthuis was het nodig, gronden ter beschikking te stellen van de Commissie van Openbare Onderstand.

De Gemeenteraad, in zitting van 13 April 1953 besloot over te gaan tot de aankoop uitterhand van een perceel grond, toebehorende aan dhr. Sterkens-Van de Brandt Jos & Kinderen, gelegen Broekstraat, groot : 42 a. 30 ca., aan de prijs van 65 fr de m², of 274.950 fr. voor het geheel.

Gezien het dringend nodig was de wegenis rond het Kasteel behoorlijk te herstellen, gaf de Gemeenteraad, in zitting van 10 Juli 1953, zijn goedkeuring aan de desbetreffende lastvoorwaarden en bestek, belopende de som van 259.536 fr.

De beperkte openbare aanbesteding gaf de volgende uitslag :

1. — N.V. Van Gorp, Ravels (variante post 3)	309.139,— fr.	306.730,—
2. — N.V. Vianova, Brussel	314.836,—	
3. — Moens G., T.S.	367.790,—	
4. — N.V. Blondé & Van Steenbeeck, Boechout	312.168,—	
5. — N.V. Namac, Antwerpen	315.176,—	

Door het Ministerie van Openbare Werken, Bestuur van Wegen, Dienst der Autosnelwegen wordt een ontwerp opgesteld voor het maken van een autosnelweg Antwerpen-Eindhoven-Ruhr.

Bovenvermelde autosnelweg heeft een doortocht op het grondgebied van de Stad Turnhout, richting Uitspreidingsveld-Wissel Stwg. op Sevendonk en zo naar het grondgebied van Oud-Turnhout, met een onmiddellijke verbinding van de Stad over de baan nr 20, Turnhout-Diest.

Alzo zullen onze nijverheidsinstellingen, rechtstreeks verbonden worden met het Europese autosnelwegennet.

In zitting van 10 Juli 1953 hechtte de Gemeenteraad zijn goedkeuring aan de belastingsreglementen op :

a) Het trekken van straten of verlengen van straten en regeling grondafstand ;

b) Wegeniswerken in nieuw ontworpen straten of verlengenis van straten ;

c) Het leggen van riolen ;

d) De aanleg en onderhoud van gaanpaden en boordstenen.

Teneinde een deel van de Broekstraat op lijnrichting te kunnen brengen besloot de Gemeenteraad, in zitting van 11 Augustus 1953 over te gaan tot de ruiling van een perceel grond, toebehorende aan dhr. Snels-Vervecken Joannes, groot : 123 m² 635, met een perceel, deel van de weg nr 35, groot : 30 m² 281.

STOEPEN

De Gemeenteraad, in zitting van 14 November 1952, keurde het plan, lastvoorwaarden en bestek, groot : 283.254 fr., goed voor het aanleggen van gaanpaden langsheen de Stwg. op Gierle.

De openbare aanbesteding voor de uitvoering van deze werken ging door op 22 Januari 1953 en gaf volgende uitslag :

Grauwels Gebr., Nijlen	383.189,— fr.
Clissen L., Nijlen	355.000,—
Derudder C., Mol	292.172,50
Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	308.374,—
N.V. Van Gorp, Ravels	268.985,—
Paeshuyse Mart., Oud-Turnhout	313.792,50

Na goedkeuring door de Bestendige Deputatie, besloot de Gemeenteraad, in zitting van 17-2-53, het leggen dezer gaanpaden toe te vertrouwen aan de minst biedende, nl. de N.V. Van Gorp's Moderne Wegenbouw, Ravels, voor de som van 268.985 fr.

Stoepen en boordstenen werden aangelegd in de Kadasterstraat en Rivierstraat (deel). Deze werken werden uitgevoerd door dhr. Derudder C., Mol, voor de som van 16.905,65 fr.

Ingevolge de verbreding van de kasseiweg van de Stwg op Gierle, vanaf de Lokerenstraat tot aan de betonbaan, was het nodig aldaar boordstenen te plaatsen met de nodige straatkolken en bijhorigheden voor een behoorlijke afwatering der baan.

Tevens dienden 10 deksels van de bezoekschouwen der riolen te worden vervangen. — Na de openbare aanbesteding besloot de

Gemeenteraad, in zitting van 11 Augustus 1953, de levering van boordstenen en straatkolken toe te vertrouwen aan de minst biedende, nl. de N.V. Van Gorp's Moderne Wegenbouw, Ravels, voor de prijs van :

a) Boordstenen, \pm 1100 lpm. aan 105 fr. per lpm.

b) Straatkolken, \pm 30 stuks, aan 1800 fr. per stuk.
plaatsen inbegrepen.

De levering van de deksels voor de bezoekschouwen der riolen (10 stuks) werd toegekend aan de firma Maes C., aan de prijs van 1.575 fr. p. st.

BUURTWEGEN

Met behulp van de wegschaaf werden volgende wegen hermaakt :

Heizijde, Vellekensstraat, Langvenstraat, Engelsedreef, Boaertstraat, Gielsebaan, Oude Visbeekstraat, Nieuwe Visbeekstraat, Kruisbergstraat, Blanke Dongenstraat, Veedijk, Verloren Weg, Tielendijk, Koolputstraat, Kapelweg, Kleine Reesdijk, Klein Mellestraat, Gehucht Winkel (3 banen), Oude Dijkstraat, Schorvoirtstraat, Schorvoirtbergstraat.

De waterafvoer der Schorvoirtstraat werd volledig herzien.

De onderhoudswerken van de Buurtsteenwegen van Groot Verkeer, Dienstjaar 1953, behelzen :

A. — Weg nr 305/1 — *Slagmolenstraat.*

Het uitbreken en terugplaatsen van 1550 m² kasseiweg ;

Herplaatsen van 1040 lpm. kantstenen ;

Herplaatsen van 1400 m² rijweg ;

Het leveren en plaatsen van 100 m² kassei.

B. — Weg nr 304/6 — *Turnhout-Tielen.*

Het uitbreken en terugplaatsen van 1450 m² kasseiweg ;

Het nazicht van de waterafvoerbuizen ;

Het ophalen van 1000 lpm. kantsteen.

De openbare aanbesteding dezer werken ging door op 5 Augustus 1953 en gaf volgende uitslag :

1. — Paeshuyse Mart., Oud-Turnhout	117.055,— fr.
2. — PVBA Daelemans & De Clercq, Antwerpen	132.250,—
3. — Mevr. Verlooy, Aartselaar	140.840,—
4. — Paeshuyse Fr., Oud-Turnhout	101.360,—
5. — Van Hooghten, Vlimmeren	101.890,—
6. — Derudder C., Mol	96.750,—

In zitting van 11 Augustus 1953 besloot de Gemeenteraad de uitvoering dezer werken toe te vertrouwen aan de minst biedende, nl. dhr: Derudder Cyr., Mol, voor de som van 96.750 fr.

RIOLEN

Het net wordt regelmatig van het bezinksel ontlast.

De slijkzuiger is bijna dagelijks in werking.

Nieuwe riolen werden gelegd in de Kruisbergstraat en J. Van Arteveldestraat. — Uitgave : 37.826 fr. — volledig ten laste van de Staat (Wet Brunfaut).

De waterafvoer van het nieuw gekasseide gedeelte van de Hertoginnenstraat werd aangesloten aan het net.

Langsheen de Stwg. op Gierle werden 315 lpm. rioolleidingen bijgelegd.

Voor de afvoer der huishoudelijke waters van de stadshuizen Laguit werd een afvoer in betonnen buizen van \pm 120 m. aangelegd.

In 1952 werden er 91 aansluitingen aan het hoofdriool gemaakt.

De ontvangst voor uitgevoerde werken door de riolendienst bedroeg voor het Dienstjaar 1952 : 80.982 fr.

De overvloedige stortregens der maand Juli hebben bewezen dat de stedelijke riolering niet meer aan de huidige behoeften beantwoordt. Ontwerpen liggen ter studie tot verbetering van de waterafvoer. Ook het maken van een zuiveringsstation wordt in het vooruitzicht gesteld. Voor deze werken kan door de Staat een toelage van 80% toegestaan worden.

De kosten voor een grondige omvorming van het riolenstelsel worden geraamd op méér dan 10.000.000 frank. — Op deze werken zou een toelage van 60% kunnen bekomen worden.

UITSPREIDINGSVELD

De gewone onderhoudswerken werden uitgevoerd.

Een koop van 560 bomen werd op 29-9-52 toegewezen aan de N.V. Foresco voor de ingebrachte bieding van 31.170 fr.

WATERDIENST

Een uitbreiding van het waterbedelingsnet werd door ons Bestuur, in eigen beheer, uitgevoerd in de Kruisbergstraat en J. Van Arteveldestraat. De kosten van kwestieuze werken, ten bedrage van 37.826 fr., waren ten laste van de staat (Wet Brunfaut).

Op de Stwg. op Antwerpen werd eveneens de hoofleiding \pm 350 m. verlengd.

Voor de watervoorziening der stadshuizen Stwg. op Gierle werd aldaar een uitbreiding van de watertoevoer gedaan :

Stwg. op Gierle : 620 m.
Slachthuisstraat : 130 m.

De Stwg. op Oosthoven kende ook een uitbreiding van het bedelingsnet : ± 300 m.

Door het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, Bestuur van de Stedebouw worden de werken uitgevoerd tot het aanleggen van een drinkwaterbedelingsnet in de nieuwe woonwijk « Vellekens ». De raming dezer werken belooft : 557.040 fr. — Deze uitgaven worden volledig ten laste genomen door de Staat (Wet Brunfaut).

Het aantal abonnementen steeg tot 5.575, wat een vermeerdering betekent van 261 aangeslotenen.

Voor het dienstjaar 1952 werden rekeningen uitgeschreven voor een bedrag van 622.182,40 fr. voor aansluitingen en veranderingswerken aan de waterleiding.

De watertoevoer naar de Stad was meer dan voldoende.

Op de watertapping werd een nieuwe collecteur geplaatst, geleverd door de N.V. Atelfond, Turnhout. Kostprijs : 45.000 fr.

De gedane ontledingen van het stadswater tonen aan dat dit scheikundig en bacteriologisch goed is.

Volume, beschikbaar voor de bedeling :

September 1952	91.110 m ³	Maart	1953	86.610 m ³
October	94.750	April	»	88.980
November	87.020	Mei	»	96.240
December	91.490	Juni	»	95.030
Januari 1953	91.010	Juli	»	96.570
Februari	83.060	Augustus	»	90.860

De opbrengst van het waterverbruik bedroeg voor het dienstjaar 1952 : 3.261.243 fr.

ELECTRICITEIT — OPENBARE VERLICHTING

Op 7 Januari 1953 kon eindelijk bevel gegeven worden aan de S.A. Omnium de Constructions et d'Appareillage, Brussel, voor het bedrijfsklaar opstellen van de openbare verlichting waarvan de openbare aanbesteding doorging op 9 Juli 1952.

De aan gang zijnde werken vorderen goed. De nieuwe aangelegde openbare verlichting verwierf algemene goedkeuring. Het monochromatisch licht, aangebracht langsheen de Stwg. op Antwerpen tot aan de Kerk van O.L.V.-Middelares, geeft aldaar, met de bestaande bomen en hovingen, een feestelijk uitzicht.

Het laagspanningsnet werd 535 m. uitgebreid.

ELECTRICITEITSVERBRUIK VOOR DE OPENBARE VERLICHTING

Maand	September	16.172 Kwu.	40.884,— fr.
	October	22.494	56.815,—
	November	26.270	66.331,—
	December	29.601	74.724,—
	Januari 1953	30.669	77.416,—
	Februari	23.407	59.116,—
	Maart	21.135	53.391,—
	April	15.000	38.080,—
	Mei	13.080	33.339,—
	Juni	10.937	27.670,—
	Juli	12.945	32.940,45
	Augustus	17.792	45.190,89

De prijs per kwu. schommelde tussen 2,52 fr. en 2,53 fr.

VEEMARKTEN — SLACHTHUIS

De in voege zijnde taksen bleven onveranderd.

Opbrengst :

Marktgeden :	4.630,— fr.
Stalgeden en Voedergelden :	132.178,—
Slachtrechten :	889.830,20
Keurrechten :	589.495,60

De besmettelijke plaag van mond- en klauwzeer waren oorzaak dat de veemarkt verschillende weken gesloten bleef.

Gezien van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin geen toelage kon bekomen worden voor het oprichten van het nieuw slachthuis, besloot het Stadsbestuur het eerste ontwerp met eigen middelen uit te voeren en geen rekening te houden met de door de hogere Overheid gemaakte opmerkingen die een meerdere uitgave zouden daarstellen van ± 1.000.000 fr.

Bij het Gemeentekrediet werden de nodige voetstappen aangevend tot het bekomen van de geldlening.

Hier volgt de opgave van de, tijdens het Dienstjaar 1952, voor het verbruik geslachte dieren :

Biggen	93	Vaarzen	430
Varkens	31.200	Koeien	1.403
Schapen	68	Ossen	9
Geiten	25	Stieren	36
Kalveren	2.037	Paarden	13

Totaal : 35.314 stuks tegenover 29.456 stuks in 1951.

KERKHOF

De gewone onderhoudswerken werden uitgevoerd.

De verpachting van 16 standplaatsen voor de verkoop van bloemen met Allerheiligen bracht 2.845 fr. op.

Ter verbetering van de hoofdweg van het Kerkhof, besloot het Schepencollege, in zitting van 5 Juni 1953, circa 500 m² platinen, formaat 16/16, aan te kopen bij de firma Daelemans & De Clercq, aan de prijs van 75 fr. per m². Het leggen gebeurde door eigen diensten.

WATERLOPEN

De wet van 15-3-50 tot wijziging van de wetgeving betreffende de onbevaarbare waterlopen trad nog niet in werking, zodat de algemene ruiming dezer waterlopen wederom uitgevoerd werd door de stadswerklieden, ten laste van de aangelanden.

De rol der ruimingskosten beliep voor 1952 : 38.926 fr.

Door het oprichten van de nieuwe Rijksmiddelbare School met Atheneum was het noodzakelijk over te gaan tot gedeeltelijke afschaffing van de Grote Bentelloop.

GEBOUWEN

De gewone onderhoudswerken aan de Stadsgebouwen werden uitgevoerd.

De 42 woningen ter streke Stwg. op Gierle, waarvoor, op 30 Augustus 1952 het bevel tot aanvang werd gegeven, zijn praktisch voltooid.

Op 2-4-53 werd prijs gevraagd voor het leveren van vloeren, plinten en leistenen voor vernoemde woningen.

Het Schepencollege, in zitting van 20 April 1953, besloot de leveringen toe te vertrouwen aan :

1. — Vloeren in mozaïek :

a) kleine korrel : aan de N.V. Bouwstoffen, zijnde 710² (voor gang, keuken, W.C. en Badkamer) aan 106,25 fr. de m² ;

b) grote korrel : aan de firma De Vogel, zijnde 1.230 m² (voor de woonkamers) aan 111,50 fr. de m² ;

2. — Plinten : aan de N.V. Bouwstoffen, aan 20,50 fr. de lpm.

3. — Leistenen : aan dhr. Bluekens, aan 3,20 fr. per stuk, afgeronde aan 3,50 fr. per stuk.

De na de oorlog gevolgde bouwpolitiek treedt allengs in een

nieuw stadium, zodat nu meer aandacht zal kunnen gegeven worden aan het slopen van de bestaande krotten, om deze door nieuwe woningen te vervangen. — Enkele gevallen werden reeds ingestudeerd en zullen, bij het verschijnen van de nog te behandelen wetgeving op het afbreken van krotwoningen, onmiddellijk opgelost worden en dit in coördinatie met de Dienst van Urbanisatie.

In zitting van 14 November 1952, besloot de Gemeenteraad de woning, gelegen Stwg. op Oosthoven, nr 284, toebehorende aan dhr. Verbaeten-Van Gerven A., aan te kopen voor de som van 147.000 fr., alle vergoedingen, ook wederbelegging, inbegrepen. — Deze aankoop geschiedt voor openbaar nut, het eigendom moelende dienen om ingelijfd te worden in de openbare wegenis van de Ringlaan.

Een beperkte aanbesteding werd gehouden voor het vernieuwen van het zinkwerk in de dakgoten van de gebouwen der scholen Prinsensstraat en Gemeentestraat. Op 2-12-52 besloot het Schepencollege deze werken toe te kennen aan de minst biedende, nl. Hr. Broeckx Fr., Otterstraat, 115, voor de som van 22.181 fr.

Op vraag van dhr. Marcel Trimbos, Stadsbeiaardier, besloot het Schepencollege herstellingswerken te laten uitvoeren aan de beiaard. De restauratie werd toevertrouwd aan dhr. Somers Ch., Masuistraat, 218, Brussel, voor de opgegeven som van 58.500 fr. De Heer Trimbos uitte over de uitvoering dezer herstellingswerken zijn algehele voldoening.

Ingevolge prijsvraag werd de Heer Pierre Van Himbeek, Polderstraat, 3, Ukkel-Stalle, gelast met het leveren van een nieuwe kap voor de stadskiosk, voor de som van 17.156 fr.

BOUWVERGUNNINGEN

Door het College van Burgemeester en Schepenen werden de volgende vergunningen verleend :

a. Voor Nieuwbouw :	1. Nijverheid	7
	2. Particulieren	276
b. Veranderingswerken :	1. Nijverheid	27
	2. Particulieren	396
c. Herstellingen :	1. Nijverheid	—
	2. Particulieren	8

KURSAAL

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET GEBRUIK VAN HET ZWEMBAD

1952	Opbrengst	100.—	50.—	6.—	5.—	5.—	3.50	3.—	2.—	1.25	Kroost-rijke	Bezoekers	1.—	0.50	0.25
Sept.	1 ^e helft : 6.651,25 Fr. 2 ^e helft : 10.787,75	8 48	— 11	8 8	28 22	514 555	64 41	619 33	207 697	413 387	— —	100 716	— —	— —	128 106
Oct.	1 ^e helft : 8.030,00 2 ^e helft : 14.254,25	11 55	22 18	1 7	17 23	606 805	44 67	524 686	166 551	474 553	— —	73 102	— —	— —	88 142
Nov.	1 ^e helft : 8.644,75 2 ^e helft : 12.003,25	10 53	12 9	3 10	28 13	759 634	57 60	563 419	235 132	493 678	— —	164 135	— —	— —	140 89
Dec.	1 ^e helft : 7.075,25 2 ^e helft : 11.382,25	12 47	3 6	9 10	14 13	676 693	51 65	312 445	143 162	697 659	— —	124 164	— —	— —	— —
1953															
Jan.	1 ^e helft : 6.730,00 2 ^e helft : 14.059,75	6 43	2 6	4 5	4 5	658 1060	47 72	390 692	169 256	762 949	— —	142 217	— —	— —	— —
Febr.	1 ^e helft : 8.229,75 2 ^e helft : 11.240,25	12 38	8 6	2 7	13 21	722 771	63 63	400 515	150 203	903 711	— —	187 156	— —	— —	— —
Mart	1 ^e helft : 9.613,— 2 ^e helft : 16.679,—	20 78	10 22	25 34	14 10	758 876	55 55	468 498	170 158	862 854	— —	178 150	— —	— —	— —
April	1 ^e helft : 9.948,75 2 ^e helft : 13.581,25	38 77	— 6	41 28	35 11	930 823	81 52	786 603	236 221	761 596	— —	208 161	— —	— —	— —
Mei	1 ^e helft : 8.602,50 2 ^e helft : 15.212,25	48 11	13 9	3 11	36 25	879 762	78 62	970 737	367 277	543 442	— —	147 123	— —	— —	— —
Juni	1 ^e helft : 9.147,00 2 ^e helft : 13.179,75	41 26	20 6	19 7	30 23	725 607	65 47	936 815	310 329	353 319	— —	128 98	— —	— —	— —
Juli	1 ^e helft : 9.686,00 2 ^e helft : 10.895,75	26 28	6 2	6 14	76 44	599 538	59 69	853 677	226 229	312 293	— —	157 145	— —	— —	— —
Aug.	1 ^e helft : 7.847,00 2 ^e helft : 8.069,75	8 20	— 1	22 10	44 33						— —	145 116	— —	— —	— —

Volgens het algemeen overzicht werden er 330 zwemlessen gegeven aan volwassenen en 567 aan kinderen.

Het aantal grote zwemmers beloopt : 17.723 en het aantal kinderen : 14.638.

Er werden 13.793 grote bezoekers en 4.127 kinderen geteld.

Voor de feestzaal werden er vier stalpicines geplaatst door dhr. K. Van der Ceelen, Turnhout, aan de ingediende prijs van 13.770 fr.

DIEPWATERPUT

De boringswerken werden, voor wat betreft het deel ten laste van de Stad Turnhout, beëindigd, gezien de firma A. Smet op 6 Maart 1953 een diepte had bereikt van 800,84 m.

Het gedeelte « verkennende boring », voor rekening van het Nationaal Instituut voor de Steenkolenrijverheid, wordt verder voortgezet door de N.V. Foraky, Brussel.

SCHOOLGEBOUWEN

De gewone onderhoudswerken werden uitgevoerd.

Op 20 November 1952 kon de openbare aanbesteding van de verbouwingswerken School Prinsenstraat doorgaan.

Volgende biedingen werden ingebracht :

Lot I. — *Bouwen van klaslokalen en Turnzaal.*

a. Van de Heyning G., Turnhout	2.256.929,— fr.
b. Bertels, Geel	2.470.496,70 fr.
c. Schoonejans, Geel	2.785.998,30 fr.
d. Lenaerts J., Oud-Turnhout	2.715.790,00 fr.
e. Janssen, Turnhout	2.425.000,00 fr.
f. Roevens, Turnhout	2.375.592,00 fr.

Lot II. — *Bouwen van een conciërgewoning.*

a. Bertels, Geel	468.172,00 fr.
b. Van Deun, Turnhout	417.951,05 fr.
c. Van den Heyning, Turnhout	416.006,00 fr.
d. Roevens, Turnhout	487.321,00 fr.

Lot III. — *Plaatsen van Centrale Verwarming.*

A. — N.V. Centrale Verwarming, Turnhout.

Met ketel Type Samson Master 11 : 10	364.750,— fr.
Meerprijs voor stel roosters tot omvormen voor kolenstook van genoemde ketel	+ 4.873,— fr.
Met ketel Antverpia Mac - M., in staalplaat	+ 12.432,— fr.
Met ketel Ideal H.F. 410-30	+ 18.100,— fr.
Met gietijzeren radiatoren Idéal-Classic of Samson Nova	+ 24.000,— fr.
Met radiatoren Metalux-Antwerpen	+ 25.000,— fr.

B. — Centrale Verwarming — J. Marijnissen, Turnhout.

Met ketel type Cérac Gyromatic en mazoutbrander type Quiet Hut	242.860,— fr.
Met mazoutbrander type Coban	+ 7.000,— fr.

C. — Van Eesbeeck, Turnhout.

Met ketel in geul, type H.F., radiatoren DÉF, en mazoutbrander Esso of Coban	348.000,— fr.
Met Radiatoren Idéal Classic	+ 21.320,— fr.
Met Oliebrander Oil-Therm (met Sauter-toestellen)	+ 6.500,— fr.
Met staalplaatketels + Mazoutbrander — 1 warmwaterketel Cérac — Mazout, Type H.J.	+ 17.500,— fr.

In zitting van de Gemeenteraad van 10 December 1952 werd besloten de uitvoering van de verbouwingswerken aan de School Prinsenstraat toe te kennen aan :

Lot I : *School en Turnzaal :*

Van den Heyning G., voor de som van 2.256.954,— fr.

Lot II : *Conciërgewoning :*

Van den Heyning, voor de som van de gewijzigde bieding : 402.503,— fr.

Lot III : *Centrale Verwarming :*

Van Eesbeeck II., voor de som van 348.000 fr. met levering van ketel Idéal Standard, type H.F. 410, in geul, met radiatoren D.E.F.

Op datum van 24 Juni 1953 werd overgegaan tot de opening der biedingen, nedergelegd voor het ondernemen van de werken voor de sanitaire inrichting en de electriciteit.

Sanitaire Inrichting :

1. — K. Van der Celen & Zonen, Otterstraat, 45	106.640,— fr.
2. — Verbeeck J., Victoriestraat, 27	123.852,— fr.
3. — Sleurs G., Heuvel, 69, Lommel	109.626,— fr.
4. — Loyens Fr. & J., Graatakker, 5	204.992,— fr.
5. — Goossens K., Graatakker, 14	116.775,— fr.

Electriciteitswerken.

1. — De Kort-Van Heertum, Turnhout	53.085,— fr.
2. — Ets. Tukar, Temse	68.825,— fr.

De Gemeenteraad, in zitting van 10 Juli 1953, besloot deze werken toe te vertrouwen aan de minst biedende, nl. de Firma K. Van der Ceelen & Zonen te Turnhout, voor de som van 106.640 fr., verhoogd met 4.050 fr. voor drie douchekeuipen, of in totaal : 110.690 fr. ; en dhr. De Kort-Van Heertum, Turnhout, voor de som van 58.834 fr., levering lampen inbegrepen.

Op 11 Juni 1953 had de openbare aanbesteding plaats voor het ondernemen der electriciteitswerken aan de Conciërgewoning.

Het Schepencollege, in zitting van 15 Juni 1953, besloot deze werken toe te vertrouwen aan dhr. Fr. Lenders-Boenders, Ren. Sniedersstraat, 38, Turnhout, aan de opgegeven prijs van 8.810 fr.

Ingevolge de openbare aanbesteding van 19 Juni 1953 werd de uitvoering van de werken voor de sanitaire inrichting aan vernoemde woning door het Schepencollege toegekend aan de firma K. Van der Ceelen & Zonen, Otterstraat, 48, Turnhout, voor de som van 14.929 fr.

STADSPARK

Door dhr. Van Gorp Albert, Tuinarchitect, Arendonk, werd een plan ontworpen voor het oprichten van een hertenkamp en de aanleg van de omgeving hiervan.

Het Schepencollege hechtte zijn goedkeuring hieraan en het ontwerp werd uitgevoerd.

De wegen van dit nieuw gedeelte van het stadspark hebben over hun gehele lengte een breedte van 3 m. — De schuilplaats voor reeën meet 2 m. x 2 m. x 1,50 m. en werd door eigen diensten vervaardigd uit ruw hout en stro. — Een lommerhuisje, boven op een heuveltje, heeft als afmetingen : 2 m. x 3 m. x 2 m. en is eveneens vervaardigd uit ruw hout en stro ; de voor- en zijwanden zijn open, de achterwand is gesloten en hiertegen is een rustbank aangebracht.

Het geheel is rondom beplant met Ampelopsis Veitchi.

De ophoging werd gevormd door de grond van het vroeger voorziene openluchttheater in cirkelvorm bijeen te brengen.

Voor de uitvoering van deze werken had er op 29 Januari 1953 een beperkte openbare aanbesteding plaats. Twee inschrijvingen kwamen toe :

De Rudder Cyr., Mol	125.000 fr.
N.V. Van Gorp, Ravels	62.500 fr.

Het Schepencollege besloot opdracht te geven aan de N.V. Van

Gorp's Moderne Wegenbouw voor de globale som van 62.500 fr. De voorzijde is beplant met Rhododendron's, Azalea's en Lupinus Hybdit, om langs de kant van het park een aantrekkelijk uitzicht te geven.

De onmiddellijke omgeving werd beplant met :

384 Douglas — IM
1920 Larix — 30/60 cm.
5760 Witte Els — IM
1100 Epicia

Door de firma J. Lauwers & V. Cornelis, Elisabethlei, 2/1, Turnhout, werd rond het Hertenkamp een afsluiting gemaakt — hoogte : 3 m., lengte : 688 m. ; kostprijs : 145.378 fr.

Dhr. Bevelhebber van het Opleidingseentrum schonk aan de Stad Turnhout twee mannelijke damherten.

Na onderhandelingen met de vereniging « Dierenpark », Maastricht, besloot het Schepencollege over te gaan tot de aankoop van drie overjarige hinden van damherten, aan de prijs van fl. 225 per stuk.

Het rozenpark heeft dit jaar, spijs het slechte weder, schoon gebloeid ; het verhogen van de perken heeft de groei der rozen bevorderd. Bij honderden hebben de liefhebbers en bezoekers aldaar rondgedrenteld en hebben kunnen genieten van die enig mooie kleureffecten.

Om de gazons nog beter te kunnen verzorgen werd bij de firma A. Verbeke & Zonen te Tielst een Mototondeuse « Ransomes » — model Highcutter 30" — MK 12, n° AK 455 — aangekocht ; waarde : 45.900 fr.

Het Stadspark kent een stijgende belangstelling. De aangelegde beplanting heeft een goede wasdom.

Vele wandelaars verpoosden bij de vijver, die reeds bevolkt is door 4 zwanen, aangeschaft bij « Avifauna », Alphen a/d Rijn (Nederland) en een honderdtal eenden. — De eerste kweek van deze laatsten gaf reeds bevredigende uitslagen.

Spijtig dat van de goudvissen, waarmee de vijver werd bevolkt, weinig werd opgemerkt.

De verkoop van hooigras bracht slechts 1.600 fr. op.

Verschillende rustbanken werden bijgeplaatst.

SPORTCENTRUM

De nieuw aangelegde tennisvelden worden druk bezocht, zodat de tennissport ingang vindt bij de bevolking.

Vijf tennisvelden staan ter beschikking. — Het tarief is voorlopig vastgesteld op 20 fr. per uur en per speelveld. Voor de

periode van 17 April tot 19 Augustus 1953 kon een ontvangst geboekt worden van 41.380 fr.

Op 25 Juli 1953 werden in het open zwemdok de Belgische Zwemkampioenschappen betwist.

De opbrengst van de bad- en zweminrichting bedroeg voor het Dienstjaar 1952 : 138.864,50 fr. — De totale opbrengst van het Sportcentrum was : 189.064,50 fr. (Huur Café inbegrepen).

BEPLANTINGEN

Nieuwe bloemenparkjes werden aangelegd in de Lod. De Koninckstraat, hoek G. Gezellestraat en Taeymanslaan, hoek Congostraat en Rerum Novarumlaan.

Enkele boompjes moesten vervangen worden op de Elisabethlei. In de G. Gezellestraat werden 50 Bol-*Accasia's* geplant.

REINIGINGSDIENST

Door de uitbreiding van het bebouwde gedeelte van de Stad, waren de ruimingsdiensten niet meer in staat tijdig het huisvuil af te halen.

De Gemeenteraad, in zitting van 11 Augustus 1953, besloot over te gaan tot de aankoop van een vuilverwijderingswagen « Karrier — Gamecock » (van hetzelfde systeem als de reeds bestaande wagens), met beweegbare vloer, te leveren door de N.V. Rootes, Brussel, aan de prijs van 335.000 fr.

BRANDWEER

Bij Koninklijk Besluit d.d. 29-12-52 werd een subsidie, ten bedrage van 256.315 fr., ten titel van geldelijke tussenkomst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, toegestaan in de aankoop van brandweermateriaal voor het brandweerkorps van Turnhout.

Deze toelage werd verleend voor de aankoop, ingevolge de openbare aanbesteding van het hierna opgegeven materieel, d.d. 27-10-52 :

- Lot I. — 1 Autopomp lage druk, met watertank op Chassis Ford F. 8, Wielbasis : 4,52 m. — 506.000 fr. (Firma Tallier, Asse) ;
- Lot II. — 1 Pompemmer — 650 fr. (Firma Philips & Pain, Brussel) ;
- Lot III. — 10 Koorden van 20 m. aan 200 fr. per stuk — 2.000 fr. (Firma « Protection Intégrale », Luik) ;
- Lot IV. — 1 Schijnwerper — 3.980 fr. (Firma Landuyt, Steenbrugge).

WERKLOOSHEID — TEWERKSTELLING

Evenals de vorige jaren werd wederom door het Stadsbestuur een actieve bijdrage geleverd tot tewerkstelling van werklozen, en also werd genoten van het bijzonder subsidieringsstelsel.

Hierna volgt een algemeen overzicht :

Tewerkstelling Werklozen van 1 September 1952 tot 31 Aug. 1953

Maand	Aantal tewerkgestelden (betaalde)	Aantal gewerkte uren	Bruto-lonen
<i>1952</i>			
September	41	8.390	160.172,70 fr.
October	van 29 tot 41	6.520	123.183,— fr.
November	van 24 tot 35	5.340	100.718,40 fr.
December	25	5.120	94.931,60 fr.
<i>1953</i>			
Januari	35	6.154	113.576,80 fr.
Februari	35	6.112	112.777,60 fr.
Maart	van 45 tot 57	8.274	152.532,— fr.
April	57	11.820	217.844,40 fr.
Mei	56	11.065	203.927,65 fr.
Juni	56	11.148	205.466,40 fr.
Juli	van 45 tot 56	9.834	183.234,— fr.
Augustus	55	8.616	161.908,40 fr.
		98.393	1.830.272,95 fr.

Op het bedrag der bruto-lonen komt de Staat tussen voor :

- 70% voor de tewerkgestelde werklozen van cat. A.
- 85% voor de tewerkgestelde werklozen van cat. B. & C.

TITEL XIII

LANDBOUW

VERSLAG OVER HET LANDBOUWJAAR 1-9-1952 - 31-8-1953

Wij kunnen dit verslag best aanvangen met aan te sluiten bij de passus van het vorig verslag waarin we wezen op de crisis die onze varkensmesterij had getroffen. Deze crisis bleef in 1952-1953 voortduren en de prijzen die reeds in vorige verslagperiode als veel te laag werden aanzien zijn nog dieper gevallen. Deze crisis trof in hoofdzaak het kleine intensieve en familiale bedrijf dat in de varkensfokkerij en mesterij een der voornaamste bronnen van inkomen trachtte te vinden. De crisis in deze sector heeft dan ook juist voor hen die met hun groot gezin op een klein of middelmatig bedrijf aan de kost zien te komen, zeer nadelige gevolgen gehad. Onze Turnhoutse boeren weten er van mee te spreken en zullen nog lang napraten over het geld dat zij hierin hebben toegestoken te meer daar een andere voorname bron van het inkomen onzer boeren « de verkoop der melk » ook een gevoelige knak heeft gekregen door de te lage prijzen die voor de ondermelk werden betaald. Deze prijzen (0,60 fr./l.) lagen tot 0,50 fr./l. beneden de richtprijs der regering.

Gelukkiglijk viel de graanoogst, ondanks de overdreven natte zomer, gunstig in kilogrammen uit. De prijs der rogge ligt echter ongeveer 30% lager dan vorig jaar terwijl de prijzen der veevoeders die onze boeren moeten aankopen, steeds in de hoogte blijven. Was het een sukkel met het hooien, de graangewassen konden onder gunstige weersomstandigheden worden ingeschuurd.

De oogst der vroege aardappelen en der aardbeien werd bedorven door laattijdige nachtvorst en nat even als deze der half late soorten waar coloradokever en ziekten ook hun aandeel nog van opeisten. De late soorten beloven meer.

Even als de vorige jaren vielen wederom tientallen hectaren labuur- en weidegronden in de greep der stadsuitbreiding en der militaire behoeften. De Oosthoven-akkers zouden de bouwterreinen leveren voor een nieuw Atheneum; Tichelarijstraat, Broekstraat en Gierle steenweg voor woningbouw en andere gronden op de Gierle steenweg werden voor militaire oefenpleinen ont-

eigend. Zo wordt meer en meer de landbouw van de stad verdrongen en op aanwinst van nieuwe gronden door ontwatering of ontginning valt op ons Turnhouts grondgebied praktisch niet meer te denken.

Op sociaal, cultureel en economisch gebied bleven onze Boeren- en Boerinnengilden (Turnhout centrum en Zevendonk) onverpoosd doorwerken.

Weinige landbouwers en landbouwersvrouwen staan nog buiten deze organisatie en de meesten volgen regelmatig de maandelijks vergaderingen om voorlichting en ontwikkeling van hunne beroepsbekwaamheid. De Boerinnengilde vierde in deze zomer haar veertigjarig bestaan. Mannelijke en vrouwelijke Jeugdafdelingen groeiden verder uit.

In de Lagere en Gewestelijke Land- en Tuinbouwscholen, onder het bestuur van de Z.E.H. Van Elst l.l., zagen we wederom met goed gevolg een veertigtal l.l. hun eindexamen afleggen.

De traditionele Fokveedag haalde in September 1952 zijn gewoon succes, in 1953 moest hij evenwel omwille der heersende mond- en klauwzeerplaag worden afgelast.

Brandrampen of verliezen door hagelslag hadden wij niet te betreuren. Twee dieren werden in Augustus in de weide doodgeblijemd.

Fr. J.G.

TELLING DER WINTERBEZAAIINGEN EN VAN HET VEE

OP 1 JANUARI 1953

Winterbezaaiingen :

Wintertarwe	5 Ha 86 a
Rogge	265 Ha 46 a
Wintergerst	20 a
Totaal	271 Ha 52 a

Telling der dieren :

1. Paarden voor niet-landbouwgebruik :

a) voor handel- en nijverheid :	
beneden 3 jaar	1
van 3 jaar en ouder	23
b) rijtuig- en zadelpaarden	2
Totaal	26

2. Landbouwpaarden :

a) Hengst- en merrieveulens beneden 1 jaar	5
b) Van 1 tot minder dan 3 jaar :	
merries	4
ruinen	12
c) van 3 jaar en ouder :	
kweekmerries van 4 jaar en ouder	1
andere merries	68
ruinen	152
Totaal	242

3. Runderen :

a) beneden 1 jaar :	
kalveren beneden 3 maand	212
kalveren van 3 maand tot 1 jaar	
mannetjes	36
wijfjes	403
b) van 1 jaar tot beneden 2 jaar :	
jonge springstieren	8
jonge stieren niet bestemd voor dekdienst	16
vaarzen	375
jonge ossen	1
c) van 2 jaar en ouder :	
stieren	10
uitsluitend melkkoeien	1589
melk- en trekkoeien	4
vaarzen	127
trekossen	2
mest- en slachtvee	6
Totaal	2789

4. Schapen :

Totaal 33

5. Varkens :

a) beneden 6 maand :	
biggetjes beneden 8 weken	199
van 8 weken tot 6 maand	980
b) van 6 maand en ouder :	
Beren	3
fokzeugen	
van 6 maand tot beneden 1 jaar	14
van 1 jaar en ouder	24
mestzeugen en mestberen	1
andere mestvarkens	171
Totaal	1392

6. Geiten:			
	Totaal		42
7. Pluimvee:			
leghennen		12352	
hanen		363	
meslhoenders		1200	
	Totaal		13915
8. Bijenteelt:			
Korven van stro		21	
Kasten met losse ramen		80	

LAND- EN TUINBOUWTELLING 15 MEI 1953

	<i>Ha.</i>	<i>a.</i>	
Wintertarwe	6	02	
Zomertarwe	4	66	
Rogge	260	66	
Wintergerst	1	86	
Zomergerst	2	65	
Haver	254	26	
Boekweit	0	20	
Korrelmais	1	70	
Erwten	1	45	
Vroege aardappelen	4	79	
Half-vroege aardappelen	13	11	
Late aardappelen	69	46	
Voederbielen	117	84	
Rapen	0	60	
Andere wortels	0	30	
Franse klaver	0	45	
Rode klaver	13	70	
Andere klaver	1	04	
Voedermais	1	12	
Voederkoren	0	20	
Groenvoeders	5	60	
Landbouwzaden	0	50	
	<i>Ha.</i>	<i>a.</i>	<i>ca.</i>
Moestuinen	3	09	00
Groene erwten	1	53	50
Groene bonen	1	63	00
Witloof	0	96	50
Tuinwortelen	1	41	50

	<i>Ha.</i>	<i>a.</i>	<i>ca.</i>
Tomaten	0	42	50
Bloemkool	0	26	00
Asperges	0	65	00
Kropsla	0	54	00
Rode kool	0	69	00
Witte kool	0	65	00
Spruitkool	1	23	00
Savooien	0	76	00
Prei	0	86	00
Ajuin	0	38	00
Groene selder	0	53	50
Witte selder	0	12	00
Knolselder	0	11	00
Schorseneer	0	31	50
Andere groenten	0	53	00
	<i>Ha.</i>	<i>a.</i>	
Snijbloemen	0	76	
Andere bloemen	0	30	
Tuinbouwzaden	0	29	
Plantgoed	0	28	
	<i>Ha.</i>	<i>a.</i>	
Tijdelijk maailand	44	74	
Tijdelijk weiland	32	70	
Blijvend maailand	347	39	
Blijvend weiland	651	87	
	<i>Ha.</i>	<i>a.</i>	
Fruitteelt huishoudelijk gebruik	3	21	
Fruitteelt voor handel:			
hoogstammige boomgaarden	8	65	
laagstammige boomgaarden	2	70	
aardbeien	1	91	
bessen en frambozen	7	75	
Fruitalboom- en heesterkwekerijen	0	15	
Sierboom- en heesterkwekerijen	0	10	
Teelt onder glas			
tomaten	30	50	
andere	16	90	
	<i>m²</i>		
Druiven	100		
Azalea	15		
Orchidée	17		
Palmen	20		
andere	395		

Landbouwpaarden :

Hengsten en merries beneden 1 jaar	6
van 1 tot 3 jaar : hengsten	2
merries	7
ruinen	23
van 3 jaar en ouder : hengsten :	
3 tot 4 jaar	0
4 j. en ouder	3
kweekmerries :	
3 tot 4 jaar	1
4 j. en ouder	7
andere merries	48
ruinen	151

Rundvee:

beneden 3 maand	242
van 3 maand tot 1 jaar	
mannelijke	38
vrouwelijke	396
van 1 tot 2 jaar	
jonge springstieren	9
andere stieren	16
vaarzen	391
van 2 jaar en ouder	
stieren	10
melkkoeien	1569
melk- en trekkoeien	4
vaarzen	158
mest- en slachtvee	5

Varkens :

beneden 6 maand :	
beneden 8 weken	157
boven 8 weken	717
6 maanden en ouder :	
beren	2
fokzeugen (tot 1 jaar)	9
(boven 1 jaar)	20
mestzeugen en beren	2
mestvarkens	22

Pluimvee :

kuikens en jonge hennen	3670
leghennen	8041
hanen	179
mesthoenders	300

Bijen :

strokerven	9
kasten	33

Landbouwtractoren e.a. :

Benzine	5
Dieselolie	5
jeeps	3
sproeitoestellen	4
melkmachines	6

TITEL XIV

HANDEL — NIJVERHEID — TOERISME

I. RIJKSDIENST

VOOR ARBEIDSBEMIDDELING EN WERKLOOSHEID

Warandestraat 51 — Telefoon : 426 — 526 — 1586

Al de diensten, de Directie — Administratie — Arbeidsbemiddeling — Werkloosheid — zijn op bovenvermeld adres gevestigd in het « Huis van de Arbeid ».

In hetzelfde gebouw bevinden zich eveneens de burelen van de Sociale Inspectie en van de Onderlinge Hulpkas voor Kindertoeslagen.

Het Plaatsingskantoor Turnhout omvat de gemeenten : Baarle-Hertog, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar die rechtstreeks door het kantoor Turnhout bediend worden, benevens Arendonk, Beerse, Merksplas, Vlimmeren, Hoogstraten, Meer, Meerle, Minderhout, Wortel, Kasterlee, Lichtaart, Tielen, Poppel, Ravels, Weelde en Rijkevorsel, Lille, Gierle, Poederlee en Wechelderzande, die rechtstreeks ressorteren onder wat wij noemen Steunpunten, dat is gemeenten waar eens per week zitting wordt gehouden door een arbeidsbemiddelaar.

1. STATISTIEK DER WERKLOOSHEID

Gemeente Turnhout

Maand	Werklozen		Aantal dagen		Uitbet. bedragen
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
Sept. 52	1.729	740	26.075	12.486	2.827.014
Oct. 52	1.475	641	23.460	12.017	2.645.312
Nov. 52	1.879	943	33.286	16.626	3.750.084
Dec. 52	2.544	1.539	30.761	18.728	3.686.982
Jan. 53	2.249	1.161	35.709	17.038	3.861.209
Febr. 53	2.064	1.001	32.998	16.133	3.577.862
Maart 53	1.976	1.002	36.841	18.613	4.014.009
April 53	1.882	1.017	25.880	14.457	3.077.776
Mei 53	1.980	940	32.132	17.361	3.798.617
Juni 53	1.734	923	25.921	14.851	2.948.341
Juli 53	1.657	1.014	24.477	14.812	2.935.757
Aug. 53	1.459	992	21.562	14.335	3.510.030

2. Commissie van Advies bij de Arbeidsbemiddeling — Gewestelijk Bureau Turnhout

Voorzitter :	Dr. A. Verhaert
Leden :	M. De Decker F.
	M. De Vel L.
	M. Keuppens J.
	M. Knaeps L.
	M. Maï's A.
	M. Raeves Em.
	M. Roelants J.
	M. Stakenborghs
	M. Verheyen Fr.

3. Klachtencommissie bij het Gewestelijk Bureau Turnhout

Voorzitter :	M. Kruyfhoofd J.
Leden :	M. Janssen A.
	M. Dekoninck L.
	M. Levrie E.
	M. Mesmaekers P.
	M. Roelants J.
	M. Smolders Gust.
	M. Snoeckx Ch.
	M. Van Heupen Jos
	M. Verwaest Paul
	M. Vos H.

II. SCHEEPVAART

Haven van Turnhout

1. Vergelijkende trafiek

1938 :	107.838 ton
1950 :	67.573 ton
1951 :	86.437 ton
1952 :	96.937 ton

2. Statistiek van geladen en gelost

Vaste brandstoffen	60 ton	2.099 ton
Metalen		40 ton
Bouwmaterialen		69.777 ton
Ceramiëk en glas	480 ton	70 ton
Graangewassen		13.713 ton
Landbouwproducten		4.562 ton
Nijverheidsproducten	90 ton	4.139 ton
Asse en meststoffen		765 ton
Allerhande	118 ton	1.024 ton

Totaal : 748 ton 96.189 ton 96.937 ton

III. NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN

Met het vooruitzicht op grotere uitbreiding van de afhaal en besteldienst der stukgoederen; is er in de loop van dit jaar overgegaan tot verbouwing van de goederenloods van het station Turnhout.

De nuttige oppervlakte van deze loods werd ruim 3 maal ver groot en volledig aangepast aan alle eisen van een snel en veilig stukgoederenverkeer.

Het Baancentrum Turnhout dat reeds 32 gemeenten met 11 bestelauto's bedient, zal kortelings nogmaals worden uitgebreid door regelmatige bediening der gemeenten : Dessel, Geel, Mol, Postel en Retie.

Het verkeer der volledige wagenzendingen bleef nagenoeg van hetzelfde belang dan vorig jaar.

Er werden 9709 beladen wagens ontvangen en 5201 beladen wagens verzonden.

10480 beladen wagens werden van uit het binnenland naar Weelde en Nederland doorgevoerd, terwijl er 7039 wagens uit tegenovergestelde richting werden ontvangen.

In de aanhorigheid Weelde werden bijkomende aansluitingssporen aangelegd voor uitbating van verschillende betonmolens die de nodige grondstoffen bewerken voor de aanleg van een militaire vlieghaven.

IV. NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BUURTSPORWEGEN

Benevens enkele aanpassingen in de uurregelingen heeft de organisatie der Buurtspoorwegdiensten, uitgaande van de Stad Turnhout, gedurende de besprokene periode geen belangrijke wijzigingen ondergaan.

De ingevoerde structuurhervormingen, die zijn gepaard gegaan met de in het vorig verslag aangegeven opbraak van sporen, hebben bevredigende uitslagen gegeven.

Het aantal vervoerde reizigers stijgt gestaag ten opzichte van vorige perioden.

V. GAZELEC

Gas- en electriciteitsbedrijf

Aantal abonneuten gas :	5.623
Aantal abonneuten electriciteit :	8.323
Verbruik gas :	1.935.421 m ³
Verbruik electriciteit :	4.182.693 kWh
Gemiddelde prijs gas :	3.08 F per m ³
Gemiddelde prijs electriciteit :	2.77 F per kWh

VI. VERSCHILLENDE NIJVERHEDEN

De *sigarennijverheid* handhaaft hare activiteit en productie, zodat een stabiel aantal werkkrachten konden ingeschakeld worden.

Papiernijverheid :

Boeknijverheid : De bedrijvigheid gedurende het afgelopen jaar was bevredigend voor wat de binnenlandse markt betreft. De verbetering in de betrekkingen met de overzeese gebieden heeft zich in 't algemeen gehandhaafd, niettegenstaande de moeilijkheden van monetaire aard enigszins scherper vormen hebben aangenomen.

In de bevoorrading van grondstoffen, als papier, karton enz., is tijdens de afgelopen periode een merkbare verbetering ingetreden zodat de leveringstermijnen op normaal peil zijn gekomen.

Geglaansd papier, speelkaarten : De scherpe crisis die wij in vorig verslag aanstipten heeft nog niets aan hevigheid ingeboet. De bedrijvigheid in deze sector is daardoor dan ook nog gevoelig verminderd.

Behangselpapieren, Lincrusta, imitatie en glaspapier : In het algemeen mag de toestand van de binnenlandse markt als bevredigend aanzien worden, alhoewel de buitenlandse concurrentie, vooral de Nederlandse, bevoordeligd door lage lonen en grondstofprijzen, grote moeilijkheden veroorzaakte.

Drukkerijen cartonnage, agendas, gebondenboeken : ook in deze sectoren doet zich de Nederlandse concurrentie, om zelfde redenen, zeer scherp gevoelen.

De *voedingsnijverheid* kende geen merkbare wijzigingen tegen voorgaande jaar, zodat hierover niet verder dient gesproken.

De ijzerverwerkende nijverheid :

Gieterijen, constructiewerkhuizen : blijven goed op dreef. Er wordt gedaan aan constructie van graafmachines, hijskranen, draglines, enz. Verder ook aan bruggenbouw.

Stalen ramen en deuren : Ook in deze sector blijft de activiteit goed gehandhaafd dank zij vooral de wederopbouwwerken. In de fabricatie worden verschillende nieuwe systemen van metalisatie en pakkerisatie, met succes toegepast.

Statistiek der overnachtingen in hotels en logementhuizen

MAANDEN	BELGEN	CANADEZEN	DENEN	DUIJTERS	ENGEISEN	FRANSEN	GRIEKEN	ITALIANEN	LUXEMBURGERS	NEDERLANDERS	NOREN	OOSTERRIJKERS	POLJEN	PORTUGEEZEN	AMERIKANEN	ZWEDEN	ZWITSERS	VERSCHILLENDE	TOTAAL
1952																			
SEPTEMBER	36	—	—	—	—	2	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	62
OKTOBER	61	—	—	3	—	1	—	—	—	18	—	—	—	—	—	2	—	—	89
NOVEMBER	44	—	1	3	2	1	1	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	67
DECEMBER	42	—	—	2	68	3	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	122
1953																			
JANUARI	69	—	—	3	117	4	—	—	—	21	—	—	1	—	—	—	—	—	217
FEBRUARI	103	—	152	—	1	3	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	2	280
MAART	114	—	—	1	126	4	—	—	—	16	—	—	—	3	—	—	—	3	270
APRIL	58	—	—	3	36	14	—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	1	142
MEI	38	—	—	4	1	10	—	—	—	23	—	—	—	5	—	—	—	—	81
JUNI	58	2	—	7	4	3	—	—	3	30	—	—	1	—	—	—	—	—	109
JULI	113	—	—	4	4	12	—	—	—	59	—	—	—	9	—	—	—	—	212
AUGUSTUS	142	—	—	4	6	7	—	—	—	68	—	—	—	—	—	—	—	—	236
	881	2	162	28	305	64	1	2	8	326	1	2	2	17	3	6	9	8	1887

TITEL XV

FEESTEN — HISTORISCHE MERKWAARDIGHEDEN

- 29-9-52 Nieuwe identiteitskaarten worden aan de bevolking uitgereikt, volgens model voorgeschreven door het Ministerie.
Vanaf 1 Januari 1953 zijn de oude identiteitskaarten vervallen.
- 12-10-52 Gemeenteverkiezingen. (Zie uitslag in Titel 2).
- 15-10-52 Gouden priesterjubileum van Z.E.P. Zacharias Van de Woestijne, Minderbroeder.
De jubilaris werd priester gewijd te Turnhout in 1902.
- 26-10-52 Gouden kloosterjubileum der EE.PP. Antonis en Schoenmaekers, Jezuïeten.
- 18-11-52 Huldiging op het gerechtshof van de heer Griffier Jan Van Laer, bij zijn ambtsnederlegging op 70-jarige leeftijd. (47 j. dienst)
- 30-11-52 Openbare Voordracht der leerlingen van de Stadsmuziekacademie in de Stadsschouwburg Kursaal.
- 4-1-53 Opening van een Nationale Toneelprijskamp door het Kunstverbond. (Zie Titel 7)
- 5-1-53 Installatie van de Nieuwe Gemeenteraad en verkiezing der Schepenen. (Zie Titel 2)
- 19-1-53 Het Belgisch Staatsblad meldt de herbenoeming van dhr. Henri Bauweraerts tot Burgemeester onzer Stad.
- 2-3-53 Vader Peenen (geb. Turnhout 2-3-1851) wordt 102 jaar.
- 8-3-53 Z.E.H. Wouters A., Pastoor-Deken van Turnhout wordt benoemd tot aalmoezenier van Sint Petrus Rusthuis en neemt afscheid als Deken.
- 15-3-53 Openbare Voordracht van de leerlingen der Stadsmuziekacademie in de Stadsschouwburg Kursaal.
- 20-3-53 Feestavond ingericht door de leerlingen der Stadsscholen, waarvan de netto-opbrengst (circa 12.000 fr.) werd afgedragen aan het Nationaal Rampenfonds ten voordele der geteisterden van de Watersnood welke ons land (en Nederland) heeft getroffen op 1 Februari 1953.
- 29-3-53 Plechtige aanstelling en inhaling van Z.E.H. K. Reynen, als Pastoor-Deken te Turnhout. (Zie Aanhangsel I nr. 3)
- 21-4-53 In de Koninklijke Toneelvereniging « De Vriendenkring » wordt heer Frans Joosten (F. J. Kemp) gehuldigd als

- 35 jaar toneelspeler, 30 jaar toneelschrijver en regisseur,
25 jaar lid van de Vriendenkring.
- 3-5-53 Aulowijding op de Markt, ingericht door de Confrerie van
St. Christoforus.
- 31-5-53 Plechtige proclamatie en tentoonstelling van de werken
der leerlingen onzer Stadstekenacademie.
- 8-6-53 Tienjarig bestaan van de personeelskring Verbroedering
Stadsdiensten. (Zie Titel 2)
- 13-6-53 Eerste Steenlegging in de nieuwe wijk « Vellekens »
door de heer Minister De Taeye. Oprichting van 86 wonin-
gen door de Turnhoutse Maatschappij voor Goedkope
Woningen. (Zie Aanhangsel I nr. 4)
- 14-6-53 Zilveren jubileum der parochie Onze Lieve Vrouw Mid-
delares.
- 30-6-53 Eerste Steenlegging ter streke Steenweg op Mol van een
nieuw gebouwen-complex voor het Koninklijk Athe-
neum. (Zie Aanhangsel I nr. 5)
- 11-7-53 Groot 11-Julifeest ingericht in het Stadspark door de
V.V.V. met medewerking van het Stadsbestuur. Uitvoe-
ring der Rubenscantate en Vuurwerk.
- 12-7-53 Plechtige Proclamatie der Stadsmuziekacademie.

A A N H A N G S E L I

REDEVOERINGEN

1. — Rede uitgesproken door de heer Burgemeester Bau-
weraerts, in de Raadzitting van 6 Oktober 1952 bij het overlijden
van dhr. J. Van Heupen, Raadslid.

Mevrouw,
Mijnheren,

*Heden namiddag bereikte ons het droevig bericht van het plotse
overlijden van de heer Jos VAN HEUPEN, raadslid, in functie
sedert 1924.*

*Wij rouwen om zijn heengaan, Mevrouw, Mijnheren, en vooral
zijn plotse verscheiden staat ons allen met diepe verslagenheid.
Want was de heer VAN HEUPEN een andere politieke mening
toegedaan dan wij, de dood overbragt alle kloven en brengt ons
allen op hetzelfde plan.*

*En zo begroeten wij in de persoon van ons overleden raadslid,
een man die met hart en ziel in de beweging heeft gestaan, niet
uit eigenbelang of winstbejag, doch met een diepe overtuiging,
ja zelfs met een hardnekkige vasthoudendheid, de zaak van de
arbeiders heeft willen dienen.*

*Zelf uit een eenvoudige arbeidersfamilie gesproten wist hij zich
op te werken tot een voorman der arbeidersbeweging en stelde
hij zijn beste krachten ter beschikking om de zaak van zijn ar-
beidsmakers, zijn Turnhouts volk, te dienen.*

*Gans zijn leven stond hij aldus op de bres in vakvereniging en
sociale beweging, en kwam hij in de Gemeenteraad als ge-
kozene zijner werkmakers om hun belangen ook op gemeente-
lijk plan te dienen en te behartigen.*

*Gedurende 31 jaar volbracht hij dit mandaat met ijver en toe-
wijding en was hij voor menig arbeidsgezin de bemiddelaar en
helper in hun sociale noden.*

*Nog maar pas, wegens het bereiken der ouderdomsgrens, werd
hem een welverdiende rust gegund, en ook op het gemeentelijk
terrein had hij besloten zijn plaats aan jongere elementen te laten,
om zelf zijn ouden dag in rust en vrede door te brengen.*

Doch de mens wikt en God beschikt. Wij bouwen ons toekomst-

drömen en willen alles naar onze wensen regelen, doch de Al-machtige beschikt over ons leven en onze dood.

Zo werd ook Jos VAN HEUPEN uit dit leven geroepen en werd aan dit welgevulde leven plots een einde gesteld.

Aan zijn achtbare familie, aan al zijn verwanten, vrienden en kennissen, bieden wij hier, in onze persoonlijke naam en in naam van de Gemeenteraad der stad Turnhout, onze oprechte betuiging van kristelijke deelneming aan.

Jos VAN HEUPEN, rust in vrede, en moge de Heer U genadig wezen.

Turnhout, 6 Oktober 1952.

2. — Rouwhulde in het lokaal van A.B.V.V. op Donderdag 9-10-52 door de heer Burgemeester Bauweraerts uitgesproken bij de uitvaart van de heer Jos VAN HEUPEN, raadslid.

Treurende Familieleden,
Rouwende Collegas,
Mevrouwen, Mijnheren,

Als Burgemeester dezer Stad en Voorzitter van de Gemeente-raad, ben ik geroepen om hier, bij de lijkbaar van onze Collega Jos VAN HEUPEN, een laatste hulde en een laatste vaarwel uit te spreken.

Zijn plotse heengaan heeft ons allen met diepe verslagenheid getroffen en wij rouwen diep om de goede Collega die ons ont-vallen is.

Want al zijn niet alle leden van de Raad van dezelfde politieke overtuiging, toch vormen zij samen één besturend lichaam dat in zijn geheel ten dienste staat van de bevolking en het welzijn van de ganse stad beoogt.

Zo heeft het onze vriend VAN HEUPEN ook opgevat en in dien zin heeft hij gedurende meer dan 31 jaar zijn taak als Gemeente-raadslid volbracht.

Ook als Provincieraadslid wist hij zich voor zijn medeburgers verdienstelijk te maken, en in zijn Partij vervulde hij de hoogste ambten, met de stille eenvoud en de volhardende werkkraft van de overtuigde sociale werker.

En nu, op den avond van zijn leven, nu hij een welverdiende rust tegemoet zag, heeft de Heer hem tot zich geroepen tot de eeuwige rust.

Als een strijder op het veld is hij gevallen, wanneer hij zich klaar maakte om enkele uren later wederom de trappen van het Stadhuis te bestijgen om de Raadsvergadering bij te wonen.

Zijn nagedachtenis zal in ere blijven, zoals men terugdenkt aan

een werkzaam en goed mens, en in de annalen der Stad zal zijn naam opgetekend blijven voor het nageslacht als een van die-genen die meebouwden aan de welvaart en de bloei zijner vader-stad.

Vriend Jos VAN HEUPEN, moge de Heer U lonen voor al wat gij met een goede meening gedaan hebt voor uw volk, en moge Zijn barmhartigheid U de eeuwige rust geven.

3. — Rede uitgesproken door dhr. Burgemeester Bauweraerts, op Zondag 20-3-53, bij de inhaling van Z.E.H. Reynen als Pastoor-Deken te Turnhout.

Zeer Eerwaarde Heer Deken,
Zeer Eerwaarde Heren,
Eerwaarde Heren,
Mevrouwen,
Mijnheren,

Het is met een waar genoegen dat ik vandaag de aangename plicht vervul onze nieuwe Heer Deken te begroeten in onze Stad en onze Parochie.

Toen wij vernamen dat de Eerw. Heer Deken Wouters, door ziekte gedwongen zijn ambt moest neerleggen, en wij de gunstige oplossing kenden die voor hem werd getroffen, zodat hij in een minder drukke bediening toch in ons midden kon blijven, was natuurlijk ons eerste gedacht: wie zal nu deken worden?

En wanneer dan eindelijk vernomen werd dat Z.E. Heer Reynen de opvolger zou zijn was dit voor ons een zeer verheugend nieuws.

Inderdaad, heeft Z.E. Heer Reynen, als deken van Mol de Kempen en het Kempische volk zeer goed leren kennen, en wij zijn er van overtuigd dat het hem dierbaar geworden is. Want zijn Turnhout en Mol niet dezelfde steden, toch is het dezelfde Kempen en hetzelfde Kempische Volk.

En wij zijn er van overtuigd dat de Z.E. Heer Reynen ook te Turnhout spoedig zal ingeburgerd zijn en een zeer vruchtbaar, en laat het ons hopen, ook een zeer dankbaar apostolaat zal kunnen uitoefenen.

De Parochie Sint Pieter is een der grootsten van het land, en zeker de grootste van het Bisdom. En wij zijn er dan ook zeker van dat Z.E. Heer Reynen zich er wel van bewust is dat hier hard en veel werk wacht. Daarbij komt de zorg ener zeer omvangrijke Dekenij. Doch de geestelijke Overheid te Mechelen kent ook deze toestand en heeft dan niet gearzeld deze grote taak

op de schouders van Z.E. Heer Deken Reynen te leggen, wel wetend dat hij er voor geschikt en tegen opgewassen is.

Met grote vreugde en met het volste vertrouwen zien wij dan ook zijn apostolaatswerk beginnen, wel wetende dat dit onze Stad zal ten goede komen, niet alleen op godsdienstig, maar ook op moreel en cultureel gebied.

Als Burgemeester dezer Stad, in naam van de Gemeenteraad en van gans de bevolking heten wij Z.E. Heer Reynen hartelijk welkom, en wensen wij hem een lange, voorspoedige en vruchtbare loopbaan hier te Turnhout als Pastoor en als Deken.

Wij zeggen hem volgaarne onze meest algehele steun toe, daar waar dit mogelijk zal zijn, en wij hopen vurig dat de verhouding tussen de Geestelijke en Wereldlijke Overheid in deze stad, evenals in het verleden, zeer hartelijk en in de beste samenwerking zal blijven.

Nogmaals, Z.E. Heer Reynen, hartelijk welkom in ons midden, en een lange en vruchtbare loopbaan als Pastoor-Deken van Sint Pieter in Turnhout.

4. — Rede van de heer Burgemeester Bauweraerts ter gelegenheid van de plechtige ontvangst ten Stadhuize, op Zaterdag 13 Juni 1953, van Z. Exc. Minister A. De Tacye, bij de eerste steenlegging der nieuwe wijk « De Vellekens » te Turnhout.

Excellentie,

Uw bezoek aan onze Stad in het begin van 1951 ligt nog fris in ons geheugen en wederom hebben wij de eer en het genoegen Ued. hier te mogen ontvangen.

Wij heten Ued. hartelijk welkom te Turnhout, Excellentie, en Uwe komst verheugt ons des te meer omdat zij de veruiterlijking is van een nieuwe prestatie in ons bouwprogramma.

Inderdaad kunnen wij onze Stad, zonder enige zweem van chauvinisme, de bouwende Stad noemen. Wat hier na de oorlog 1940-45, buiten het privaat initiatief, door ons Stadsbestuur en onze wakkere Maatschappij voor Goedkope Woningen aan woningen gebouwd werd bereikt aanzienlijke cijfers, en de plannen voor de onmiddellijke toekomst gaan nog crescendo zowel kwantitatief als kwalitatief.

Uwe Excellentie geeft ons door zijne aanwezigheid hier de verzekering dat wij een gezonde politiek voeren inzake huisvesting en woningbouw, en dit stemt ons gelukkig en tevreden. De naam « de Tacye » is nu eenmaal met het bouwprobleem als het ware vereenzelvigd geworden, en ieder die bouwt, althans waar het volkswoningen betreft, heeft er niet alleen de financiële steun bij

gevonden, die natuurlijk altijd welkom is, doch tevens de morele stuwkracht om spijs de moeilijkheden en de grote kosten die onvermijdelijk aan bouwen verbonden zijn, door te zetten en het geplande werk te voltrekken.

Gedurende de jaren 1948 tot en met 1952 konden 357 inwoners onzer stad, door bemiddeling van het Stadsbestuur, genieten van een Staatspremie ten bedrage van 8.125.750 fr. en een provinciale premie, ten bedrage van 5.634.000 fr.

In 1951 was het een reeks van 69 woningen, waarvan Uwe Excellentie de grondslag zijt komen leggen; nu zijn het er 86. En als de vooruitzichten blijven wat ze zijn, zullen wij, wat wij vurig hopen, Ued. voor nog belangrijker reeksen kunnen uitnodigen in een zeer nabije toekomst.

Excellentie, zowat overal in het land wordt er gebouwd en gestreden tegen de woningnood, doch wij zijn er fier op dat Turnhout, Stad van 33.000 inwoners, alle verhoudingen in acht genomen zich aan de spits wist te plaatsen voor de oplossing van dit zo nijpende en zo belangrijke probleem: de huisvesting onzer bevolking.

De ondervinding heeft ons geleerd Excellentie, en ze heeft alleen maar de theorie komen bevestigen, dat door het verschaffen van gezonde woningen aan menselijke voorwaarden, onze bevolking moreel en sociaal verheven wordt, uitgroeit boven het vervlakkende proletariaat, zich menswaardiger en gelukkiger gaat voelen.

De nieuwe wijken die Turnhout bouwt zijn hier de levende illustratie van. De wijk die vandaag wordt opgebouwd zal er de voortzetting van zijn; de uitwerking onzer wellicht gedurfd plannen zal er de totale verwezenlijking van brengen.

Laat mij dan toe, Excellentie, het glas te heffen op Uwe gezondheid en welzijn, op de bloei onzer geliefde Kempische Hoofdstede, en op de gelukkige voltooiing onzer bouwplannen, de arbeidersbevolking en de Stad Turnhout ten bate.

Ik dank U.

5. — Rede uitgesproken door de heer Burgemeester Bauweraerts, bij de eerste steenlegging van het Koninklijk Atheneum op Maandag 29 Juni 1953.

M.M.,

Het is voor mij, als Burgemeester dezer Stad, een grote eer en een bijzonder genoegen hier de heer Van Bilsen, afgevaardigde van de Minister van Openbaar Onderwijs te mogen welkom heten, bij de eerste steenlegging van ons nieuwe Koninklijk Atheneum.

Welkom in de eerste plaats omdat de heer afgevaardigde van de Minister ons de grote eer heeft willen aandoen deze eerste steenlegging met zijn aanwezigheid te vereren, aldus blijk gevende van de grote belangstelling welke hij koestert voor het onderwijs te Turnhout, de Hoofdstad van de Kempen.

Welkom ook, omdat de komst van een Minister of zijn afgevaardigde in onze Stad gewoonlijk een blijde gebeurtenis betekent, daar zij het signaal is voor een verwezenlijking te meer, of de bekroning er van.

Zo is de komst van de heer Van Bilsen het signaal voor de aanvang van grootse werken ten bate van het Openbaar Onderwijs, namelijk voor het optrekken van een nieuw, ruim en modern Koninklijk Atheneum.

De eerste steenlegging van dit Koninklijk Atheneum is het begin van de daadwerkelijke verwezenlijking der plannen en dromen door het personeel van de Rijksmiddelbare School en Koninklijk Atheneum sinds jaren gekoesterd.

Inderdaad zijn de gebouwen waarin deze onderwijsinstelling sedert meer dan 100 jaar is ondergebracht in zulke staat van verval geraakt dat zij niet meer kunnen voldoen aan de moderne eisen der pedagogie en der hygiëne.

Door een samenloop van allerlei omstandigheden werd de oprichting van het nieuwe Atheneum voortdurend vertraagd en tegengehouden.

Doch thans werden de werken aangevangen en laat alles voorzien dat de nieuwe instellingen binnen afzienbare tijd zullen kunnen betrokken worden.

Het verheugt ons dan ook, als Burgemeester van de Stad, bij deze plechtige eerste steenlegging te mogen aanwezig zijn, omdat wij bekommerd zijn om de opvoeding onzer jeugd, zowel op moreel, godsdienstig als wetenschappelijk gebied, en omdat wij de overtuiging hebben dat ook het Koninklijk Atheneum, naast en samen met de verschillende andere instellingen voor lager- en middelbaar onderwijs in onze Stad, hiertoe steeds een ruim aandeel heeft bijgedragen, en dit naar wij verhoppen ook in de toekomst zal blijven doen.

Wat hier vandaag gebeurt is de aanvang van een nieuwe periode in de geschiedenis van het officieel onderwijs te Turnhout. Het moge het vertrekpunt zijn voor een voortdurende en vernieuwde bloei, voor een periode van groei zo kwalitatief als kwantitatief van deze schone onderwijsinstelling. Het moge tenslotte de uitvoering zijn van een onderneming die onze jeugd, en daardoor zelf ons volk zal ten goede komen, tot heil onzer stad en streck en tot roem van ons Vaderland.

Ik dank U.

A A N H A N G S E L I I

DE TURNHOUTSE TEKENACADEMIE SEDERT 1802

De academiën voor kunstonderricht in ons land, hebben een nog betrekkelijk jonge geschiedenis. Met deze innovatie stond Antwerpen geheel alleen en als eerste, door de oprichting van 1673. Eerst in de loop van de 18^e eeuw zou dit voorbeeld navolging vinden: te Brussel met een bescheiden poging in 1711, Brugge in 1717, Gent in 1751, Doornik in 1757, Kortrijk in 1760, Mechelen in 1771, Oudenaarde en Ath in 1773, Luik in 1775, Leper in 1778, Bergen in 1781⁽¹⁾.

Onder het Franse Regime werd het begrip van het academie-onderwijs nog verruimd. Academiën en tekenscholen kwamen tot stand te Leuven in 1800⁽²⁾, Turnhout in 1802, Lier in 1807⁽³⁾. Evenzo ook te Diest, Dendermonde en Aalst.

De derde reeks, levens de langste, valt te situeren onder de Hollandse periode en het begin der Belgische Onafhankelijkheid. Tijdens deze periode, namelijk in 1833, nam Turnhout de tijdelijk onderbroken traditie weer op door tot een herstelling over te gaan.

..

De idee om te Turnhout een school voor architectuur in het leven te roepen, die aan het leergierige volkskind de gelegenheid moest geven zich theoretisch te volmaken in een ambacht dat tot het bouwvak behoorde, was het eerste opgekomen bij Petrus Michaël Mesmaeckers (1767-1823). Van huize uit was hij chirurgijn, doch onder het Franse regime was hij in de nieuwe ambtenarij terecht gekomen als Onder-prefekt van het Departement der Twee Nethen, of wat we thans het ambt van de arrondissementscommissaris zouden heten.

(1) DE WILDE, G.A. *Geschiedenis onzer Academiën van beeldende kunsten*. Leuven, 1941. — Zie bibliographie aldaar. De meeste gegevens zijn afkomstig uit de beide dossiers « Tekenschool » van het Stadsarchief, en uit de Stadsverslagen sedert 1854.

(2) VAN EVEN, Edw. *Louvain dans le passé et dans le présent*. — Louvain, 1895. Blz. 634.

(3) BERGMANN, Ant. *Geschiedenis der stad Lier*. Antwerpen, 1873. Bl. 520.

Men weet dat Napoleon's greep naar de macht, een periode inluidde waarbij de republikeinse chaos geleidelijk werd opgevoerd en de pacificatie van de geesten werd ondernomen, door overal waar mogelijk, in de openbare ambten gezaghebbende personen aan te stellen, die het algemeen vertrouwen genoten. Zulk een man was ook Mesmaeckers die, toen eenmaal onze gewesten bij het Koninkrijk der Nederlanden na Napoleon's definitieve nederlaag, werden ingelijfd, zijn functie behield en in het vervolg zelfs met verschillende eerbewijzen werd begiftigd.

Verlichting, wetenschappen en kunsten, behoorden tot de leuzen die door het nieuwe regime met klem werden gepropageerd en zij vormden ook de atmosfeer waarin de gedachte ontstond aan een tekenschool die het arbeiderskind vooral zou ten goede komen.

In Charles d'Herbouville, die van 1800 tot 1805 Prefekt was van het Departement der Twee Nethen, en in de geschiedenis van Antwerpen een faam van degelijkheid en voortreffelijkheid heeft nagelaten, vond Mesmaeckers onmiddellijk steun voor zijn plan.

Op 8 Germinal van het jaar X (29 Maart 1802) schreef Mesmaeckers hem over zijn opvattingen. Hoe verschillende inwoners, tot het ambacht van de metsers, schrijnwerkers en timmerlieden behorende, hem bij herhaling hun begeerte hadden te kennen gegeven om te Turnhout een school voor architectuur te zien openen. Hij drong er bij het Departementshoofd op aan zo spoedig mogelijk zijn advies te mogen ontvangen want hij, Mesmaeckers was reeds met een bekwaam professor afgesproken om reeds tijdens het aanstaande zomerseizoen een voldoende aantal lessen te doen geven, opdat de eerste prijsuitreiking nog zou kunnen gehouden worden op 23 September 1802 (4).

Aan deze brief was een ontwerp van besluit toegevoegd die we hier in zijn essentiële punten samenvatten :

De Onderprefekt van het arrondissement Turnhout, in verstandhouding met de Maire Borghs, overwegende dat men zich in dit arrondissement nooit heeft toegelegd op de belangrijke kunst der architectuur, deels omdat men niet beschikken kon over gekwame personen die de gewenste onderlegdheid bezaten om ze te onderwijzen, deels omdat de ouders veelal niet de middelen bezaten om hun kinderen naar de academiën der grote steden te zenden, gelovende dat thans het gunstig oogenblik was aangebroken om in de leemte te voorzien, besluiten tot wat volgt :

1) Te Turnhout, hoofdplaats van het arrondissement, wordt een school opgericht waar men de bouwkunst zal onderwijzen.

(4) Archief der Provincie Antwerpen.

2) Tot professor wordt benoemd, Pieter Egidius Rochus, meubelmaker, leerling van burger Neef van Antwerpen. Een jaargeld van 200 fr., te putten uit de stadskas, wordt hem toegekend.

3) Ingezetene leerlingen betalen hem bovendien voor elke les 0,10 fr. ; deze van buiten Turnhout betalen 0,20 fr.

4) Er zullen 3 lessen gegeven worden per Decade, telkens van 8 tot 10 uur 's morgens.

5) Ter aanmoediging van de leerlingen zullen ieder jaar drie prijzen worden toegekend, namelijk een eerste, tweede en derde. Deze zullen uit zilveren medailles bestaan en op 1 Vendémiaire (September) worden uitgereikt.

6) Deze uitreiking zal plechtig en openbaar worden gehouden in aanwezigheid van de Onderprefekt en de burgemeester.

7) De namen der bekroonden zullen worden ingeschreven in een speciaal register, daartoe bestemd en bewaard in de archieven van de Onderprefektuur.

8) De voor de prijskamp bestemde tekeningen worden, onmiddellijk na hun voltooiing, verzegeld door de leraar in het bijwezen van de Onderprefekt en de burgemeester.

9) Dit besluit zal medegedeeld worden aan de burgemeesters van de onderscheidene gemeenten die er ruchtbaarheid aan zullen geven en het bericht uithangen.

Onmiddellijk volgde d'Herbouville's toestemming, het initiatief lovende, en zonder dat er wijzigingen werden voorgesteld.

Het stadsarchief bezit nog het enig exemplaar van de plakbrief, bij Brepols gedrukt, die voor de gelegenheid werd gemaakt en in het arrondissement verspreid. Daaruit konden de gegadigden leren dat de bijzondere school zou geopend worden op 5 Floréal, dit is Zondag 15 April 1802. Wat de lesuren betreft, had men het oorspronkelijk opzet enigszins moeten herzien: Er zouden drie lessen per week worden gegeven : de Donderdag en Zaterdag, van 7 tot 9 uur 's avonds en de Zondagmorgen van 8 tot 10 uur. En deze zouden gegeven worden op de grote zaal van het stadhuis (5).

De man, aan wie men het onderricht had toevertrouwd, was de Olenaar Pieter Egidius Rochus, die er omstreeks 1756 was geboren. Hij had aan de Antwerpse Academie gestudeerd en er een eerste prijs behaald ; nadien was hij zich verder gaan bekwamen aan de Parijser Academie en had er een derde prijs behaald. Hij had zich als timmerman-schrijnwerker te Turnhout gevestigd. Het overwicht van de Franse kunst sedert de 18^e eeuw,

(5) Zulks was ook het geval te Lier, alsook te Brussel in 1711.

nog in de hand gewerkt door het politieke overwicht, had de Parijse kunstreis tot een algemeen gebruik verheven.

Er valt voorlopig geen oordeel te vellen over de waarde van het onderwijs dat Rochus gaf. We kennen nauwelijks de man en weten helemaal niets van zijn bekwaamheden en kunstzin. Men kan, met grond, vermoeden dat zijn onderricht meer op de praktijk van het ambacht was afgestemd en dat het artistieke, als zodanig, op het achterplan bleef. Doch er valt een gunstig feit op te tekenen, namelijk dat hij tot aan zijn dood, op 12 December 1812, de school 10 jaar lang had weten in stand te houden. De haast waarmede zijn opvolger reeds op 19 December daarop volgende werd benoemd, wijst er duidelijk op dat men geen schadelijke breuk in het onderricht wilde laten ontstaan.

De leraarszorg werd, na Rochus, toevertrouwd aan Jan Cornelis Huybrechts. Hijzelf noemde zich in zijn sollicitatiebrief « charpentier et architecte ». In de aanstellingsbrief heette men hem : « expert en batiment, maître charpentier et menuisier ». Een nuancering zonder twijfel, die meer de waarheid nabij kwam. Huybrechts, die te Turnhout geboren was op 25 November 1762, had aan de Keizerlijke en Koninklijke Academie van Mechelen onder het bestuur van de beroemde Herreyns, een eerste prijs behaald in 1785 en staafe zulks door een certificaat dat hem door de secretaris dier Academie was afgeleverd. Waarschijnlijk had hij reeds een helpende hand toegestoken in de school toen Rochus nog titularis was. In zijn sollicitatie-brief deed hij immers gelden dat hij reeds sedert verschillende jaren kosteloos tekenonderricht had gegeven aan de Turnhoutse jeugd.

Een typische bijzonderheid bij zijn benoeming was wel het feit dat hij samen met 't leraarschap, ook het ambt van stadsarchitect diende te aanvaarden. Dit schijnt echter geen alleenstaand feit te zijn geweest. Te Mechelen bijvoorbeeld, was niemand minder dan Herreyns, de hooggekwoteerde academie-directeur, belast met het keuren van de aan het stadsbestuur onderworpen bouwplannen (6). En het zou voortaan een traditie worden beide activiteiten aan elkaar te koppelen, zonder vergoeding nochtans voor het tweede lid van de taak.

Zijn leraarschap heeft zeker niet het succes gekend van zijn voorganger. De benoeming is feitelijk het laatste bericht dat we vóóralsnog over de debuutjaren bezitten. In ieder geval, kan het hoogstens twee jaar hebben aangehouden. Over de oorzaken van de teloorgang vonden we tot nogtoe geen inlichtingen. Mogelijk ontbrak hem gezag en paedagogisch inzicht, maar het is ook niet

(6) LEYSENS, Is. *Jan Willem Frans Herreyns en de Academie voor beeldende kunsten te Mechelen*; in : *Handelingen Kon. Kring Mechelen*, XLVIII 1943/44, blz. 31-74.

uitgesloten dat factoren van buiten uit de gang van zaken hebben geremd. In die jaren is een vrij hoge sterfte te noteren die op 'n ziekte-epidemie wijst en anderzijds is er de aanwezigheid in onze stad van de gevreesde kozakken en van de geallieerde legers in 1813 en 1814. Dit laatste feit alsmede de Franse oorlogslasten omstreeks de eeuwwende, had een enorme schuldenlast op de stadskas gelegd die vele jaren zwaar op alle initiatieven zou doorwegen.

Jan Corneel Huybrechts overleed op 72-jarige ouderdom, de 6^e November 1834. Hij had nog even kunnen toezien hoe de teken-school, na een lange winter, tot een nieuwe lente ontwaakte.

..

Het moet zijn dat de weggevallen school een leemte had nagelaten die met de jaren steeds sterker werd aangevoeld. Herhaaldelijk moet men van een herstichting gesproken hebben en het ontbrak daarbij zelfs niet aan suggestie's van buiten uit.

Zo schreef de Antwerpenaar, Jan Bapt. Wauters, een bouwkundige, in 1829 aan het Turnhouts magistraat om zich ongevraagd als tekenmeester voor te stellen, daar « de stad Turnhout door haren rang en bevolking hoofdzakelijk behoeft het onderwijs der teeken en bouwkunst... ». In 1831 was het de Brusselaar A. Jacquemin die een poging waagde. Uit een gesprek met een stadsgenoot vernam hij, zeer tot zijn verbazing, dat Turnhout, stad van 12.000 inwoners, geen tekenschool bezat. Sedertdien had de gedachte hem niet meer losgelaten om zich als tekenmeester en akwarel-schilder te komen vestigen.

Een derde sollicitant had meer geluk. Kunstschilder Pieter Jozef Witdoeck had zich in Turnhout gevestigd en trachtte zich een bestaan te scheppen met zijn kunst (7). Hij had stappen aangewend bij het magistraat en daarbij ook enig succes geboekt. De Commissie van toezicht op het Onderwijs besprak met hem op

(7) P.J. Witdoeck was in 1803 te Antwerpen geboren. Ontving zijn vorming van z'n vader Frans Donaas, 'n zeer bekwaam landmeter. Studeerde vervolgens aan de Academie van Antwerpen onder Mathieu van Bree en Ferdinand de Brackeleer. Witdoeck zou, aan de basis hebben gelegen van een archeologische mystificatie te Kasterlee die destijds in de geleerde wereld zeer veel stof opjoeg (*Taxandria* 1903/4, blz. 222-225). Hij voorde decoratieschilderingen uit in de Trappistenabdij te Westmalle (1840) en te Hoogstraten (1840). Schilderde de kruisweg van St. Jozefskerk. In Turnhoutse particuliere verzamelingen : Het Kunstkabinet Van Genechten, De rovers van Zoerle bos, Adellijke familie vóór het Turnhoutse kasteel, Markttafereel enz. In *Taxandria* : een bord voor het jagersgilde ; Breidel-figuur voor de Breydel-kring.

21 Januari 1833 het vraagstuk en in de gemeenteraadszitting van 30 April 1833 werd de heroprichting een voldongen feit.

Naar de toen geldende opvattingen, was deze school bedoeld voor de bekwaamste leerlingen van de armenschool, alhoewel men uitdrukkelijk verklaarde, andere liefhebbers niet te willen uitsluiten. De aanvaarding der leerlingen moest gebeuren op voordracht door de Commissie van Onderwijs. In het voormalig Sepulcruerenklooster van de Herentalsstraat, werd een lokaal aangewezen voor het geven van de lessen.

Het programma was uitsluitend op de architectuur gericht en bevatte : a) de 5 Ordens « in massa » ; b) deze Ordens in detail, 1) de reguliere bouwkunde, 2) Bouwkunde « uyt den haek », 3) de perspectief tot aan de compositie. De lessen zouden dagelijks worden gegeven, tijdens de periode van 1 April tot 15 Augustus, 's morgens van 6 tot 7½ uur ; tijdens de periode van 15 September tot 1 April, van 4 tot 7½ uur 's avonds. Vanwege de leergerigen, die vaak ook nog een zware dagtaak voor de boeg hadden, vroegen deze lessen dus wel eens zware dagelijkse inspanning.

De leraar ontving voor zijn werk een jaarwedde van 400 fr. Men gaf toe dat het bedrag te laag was, doch de benarde finantiën konden geen hogere tegemoetkoming toestaan. Zonder garantie voor 'n goede uitslag, was het stadsbestuur bereid mede bij de minister aan te dringen om 'n weddetoelage te bekomen, iets waarnaar het ministerie, noch de provincie, oren heeft gehad. Ook ditmaal was het onbezoldigd ambt van stadsarchitect aan het leraarschap verbonden.

Pieter Jozef Wildoeck, de man voor wie de taak was weggelegd om weder aan te knopen met de onderbroken traditie, stamde uit een Antwerpse architectenfamilie. Hij was in de Scheldestad geboren in 1803 en had er ook de Academie gevolgd. Daar had hij de lessen genoten van bestuurder Mathias van Bree en van de bekende genre-schilder Ferdinand de Braekeleer. In het tijdskader gezien, was Wildoeck een goed schilder die enige faam genoot, doch geen opvallende kwaliteiten aan de dag legde. Het weinige dat van zijn werk is overgebleven toont hem ons als een zeer zorgvuldig tekenaar, tamelijk droog en conventioneel in de compositie en met een koel grijzig koloriet.

Wat hij van zijn onderwijs dacht te maken, kunnen we enigszins leren uit een lijst van benodigdheden die hij had opgesteld naar aanleiding van een vraag van het Provinciebestuur, op welke wijze zij de beginnende school zou kunnen helpen. In die lijst vroeg Wildoeck het compleet werk van van Bree over principe en proportie der anatomie, enige « statuts en hoofden à l'antique », de vijf ordens op afzonderlijke bladen, een skelet voor

de anatomie pittoresque, de grote Durand over de architectuur, een verhandeling over de perspectief, medailles en boekprijzen voor de bekroonden. Ook deed Wildoeck opmerken dat het hem aan modeltekeningen begon te ontbreken, en dat de tekeningen die hij had medegebracht reeds allen ten einde getekend waren.

Uit een en ander van dit verlanglijstje komt wel vast te staan dat Wildoeck zich niet uitsluitend tot het architectonische wenste te beperken, en ruimere wegen opwilde.

Tegen het einde van het schooljaar van 1835 richtte het stadsbestuur zich tot de beroemde directeur der Antwerpse Academie, met het stoutmoedig verzoek z'n oordeel te willen zeggen over de werken die door de leerlingen waren uitgevoerd. Van Bree aanvaardde die taak geredelijk. Doch bij de beoordeling van het daaropvolgende jaar, kon hij niet nalaten enkele pertinente opmerkingen te plaatsen. Ronduit verklaarde hij dat het onderwijs geen degelijkheid zou verwerven, indien men de ingeslagen weg bleef bewandelen en zich niet ging toeleggen op het onderricht van de principes. Voor de leerlingen, zo schreef hij, was het volstrekt onmogelijk zich te ontwikkelen, indien men bleef vast houden aan het maken van beuzelachtige kopijen van dingen die de leerlingen niet eens begrepen omdat ze onwetend waren inzake de proporties en de vormen. Voorts gaf hij het magistratuur de aanbeveling zich zo nauwgezet mogelijk te schikken naar de wensen van Wildoeck, die zeer goed wist hoe het onderwijs te Antwerpen werd gegeven.

En toch, spijs dit minder gunstig beweren, zat er schot in de school. Sprongsgewijze steeg elk jaar het leerlingenaantal. In 1834 waren er 35 leerlingen, waarvan 10 betalende ; in 1836 waren er 73 ; in 1837 reeds 114 ; in 1838 liep echter het cijfer terug naar 94.

Het werk, bij zulk een voortdurende stijging, groeide begrijpelijkerwijze de enige leraar boven het hoofd. Maar af en toe werd hij door onbezoldigde vrijwilligers uit de nood geholpen, zoals een Flor Sannes of zijn bekwaamste leerling J. F. Cremers. En nauwelijks had beeldhouwer Hendrik Peeters (*) zijn atelier

(*) Hendrik Peeters werd te Turnhout geboren op 19 April 1815. Leerde de kunst te Antwerpen op het beeldhouwersatelier der van der Neers en aan de Academie. Huwde te Antwerpen op 16.VIII.1838 met Maria Joanna Divoort. Vanaf 1839 vestigde hij zich te Turnhout in de Herentalsstraat. Hij postuleerde in 1840 naar de opvolging van Wildoeck. Van hem zijn een aantal mooie kerkmeubelen zoals onder meer de predikstoelen van Turnhout, Mol, Virginal enz. In 1866 vestigde hij zich terug te Antwerpen. Zijn werk verdient een aandachtige studie. Zijn atelier werd voortgezet door zoon Pieter, die te Turnhout werd geboren op 1.II.1841. Deze werd wel eens de vernieuwer van de 19de-eeuwse kerkelijke kunst genoemd. Bij voorkeur deed hij voor zijn atelier beroep op Turnhoutse beeldhouwers. Pieter Peeters overleed te Rotterdam in 1925.

in de Herentalsstraat geopend of hij kwam met raad en daad een handje toesteken. Het stadsbestuur was hem zeer dankbaar voor de belangloze hulp en verleende hem, bij wijze van aanmoediging, een bedrag van 100 fr. Later zou men nog verder beroep doen op zijn kunde, en het atelier van deze kunstenaar, die een grotere faam verdient dan hij tot nogtoe heeft, zou het vertrekpunt betekenen voor een intense beoefening van het ambacht van het beeldhouwde kunstmeubel. Zulks had vanzelfsprekend een weerslag op de richting die onze tekenschool zou inslaan; aan de beeldhouwkunst zou gaandeweg een ruimere plaats in het geheel worden toegemeten.

Men schijnt er in 1839 aan te hebben gedacht de tekenschool over te brengen naar de voormalige Minderbroederskerk die nog steeds het eigendom van de stad was. Nauwelijks had Witdoeck daarvan een galmpje opgevangen of hij wendde zich tot het stadsbestuur met een verzoek. Hij had daar een kamer ontdekt die buitengewoon geschikt was voor een schildersatelier daar ze het licht van boven ontving. In de andere steden, zo voerde hij aan, behoorde het recht op een dergelijk atelier tot de privilege's van de directeur. Tevens was hij opgetogen over het « schoon locaal » der Paterskerk. Het was onmogelijk iets beters te vinden.

Of er evenwel iets van een verhuizing is terecht gekomen, zegt de geschiedenis niet. Een feit is nochtans dat de voormalige Minderbroederskerk in 1845 aan het Heilig Graf werd verkocht en dat het kleine garnizoen dat in dit voormalige Sepulchrienenklooster legerde, en waar ook de tekenschool werd gehouden, moest verhuizen om er het van wal stekende Jezuïetencollege te huisvesten.

Maar eer het nog zover was gekomen, deed zich een andere gebeurtenis voor waarvan de gevolgen niet zo dadelijk te overzien waren.

Witdoeck diende zijn ontslag in. Het college van Brugelette in Henegouwen had hem aangesteld als « directeur de l'academie de peinture, dessin etc. », een betrekking die zijn maatschappelijke loestand verbeterde. In zijn ontslagbrief, die de datum draagt van 5 Juni 1840, hoopte hij dat zijn ontslag in gunst en goedwilligheid zou worden aanvaard en verzekerde aan het magistraat zijn « altijdduurende erkentenis ». In zijn dank betrok hij tevens ook alle « konstminnaeren » der stad, alsmede zijn leerlingen voor de liefde die zij hem steeds hadden toegedragen.

Men schijnt er toen een ogenblik aan te hebben gedacht het aantal leervakken in te krimpen. Doch uiteindelijk bleven alle vakken op de oude voet behouden. Zelfs werd er nog een afdeling voor de beeldhouwkunst aan toegevoegd, waarvan de leiding werd in handen gegeven van de beeldhouwer Hendrik Peeters.

Inmiddels bleef het aanslepen tot de 1° Oktober vooraleer de nieuwe titulair was benoemd. De keuze was ditmaal gevallen op Andreas Jozef Vandenplas, die, benevens het ambt van stadsarchitect, de taak van leraar in de architectuur en directeur der school diende te vervullen. De man aan wie men het beleid had toevertrouwd, was van Leuvense afkomst (9) en had zijn opleiding genoten aan de Academie van zijn geboortestad. Van zijn bekwaamheden is weinig positiefs te zeggen. Hij was architect, maar zelfs in deze hoedanigheid is er niets aanwezig wat zou toelaten een mening te vormen over zijn kunstzin en kunde. Doch het feit dat hij, zowel in het Instituut van het H. Graf, als in St. Jozefcollege, als tekenmeester was aangesteld, kan in dit opzicht wellicht als een beaming van bekwaamheid gelden.

Als jongeman was hij onder de Leuvense vrijwilligers geweest van de omwenteling van 1830 en had in de historische strijd rondom Berchem zelfs een kwelsuur aan het been opgelopen. Het soldateske schijnt trouwens 'n erfelijkheid van zijn geslacht te zijn geweest. Zijn vader diende als korporaal onder Napoleon en twee zoons van onze tekenmeester maakten in 1861 de dramatische veldtocht in Mexico mede. Hijzelf, na van zijn ambt als directeur der tekenschool te zijn ontlast, ging zich in Frankrijk bezig houden met het uitvinden van oorlogswapens en onder andere, van zekere projectielen die hij « mitrailleuses volantes » noemde (10).

Deze kleine, martiale afwijking van het onderwerp, heeft ongetwijfeld nut om enig inzicht te krijgen in het karakter en het temperament van de nieuwe directeur. Dat Mars in hem soms luider sprak dan de Muze, lag volkomen in de lijn van het normale en de onvermijdelijke botsingen zouden dan ook niet uitblijven.

Blijkens een rapport, aan het Ministerie gericht, onderwees Vandenplas bijzonder goed de bouwkunst. Maar sommige feiten wijzen erop dat hij het overige van het programma als overbodig beschouwde. Schrijft het plaatselijk blad, « l'Abeille de la Campine » in 1841 (11) niet, dat het plan bestond voortaan nog alleen de architectuur te onderwijzen? En in 1843 en 1845 doken herhaaldelijk standjes op met de jonge beeldhouwers aan wie de kans werd ontzegd de zo gegeerde médaille te verwerven.

Het was juist in deze jaren dat een nieuw kunstambacht in onze stad begon wortel te schieten. Uit het beeldhouwersatelier

(9) Werd te Leuven geboren op 8 December 1812. Hij had een Leuvense, Joanna Netens, gehuwd. Zijn zoon, Herman Jan Jozef, was toezichter van de Provinciale gebouwen en overleed te Turnhout als laatste overlevende van de Belgische Mexico-vrijwilligers, in 1937.

(10) Familiearchief Vandenplas.

(11) IIIe Jaargang, nummer 21 van 22.V.1841.

dat Hendrik Peeters in zijn geboortestad had geopend ontwikkelde zich gaandeweg een reeks van kunstbedrijven die zich gingen toeleggen op het kerkmeubel en het kerkelijk beeldhouwwerk, op restauratie, en op het stijlmeubel dat volgens de smaak van het ogenblik, de neo-stijlen huldigde. Zelfs voor het buitenland, Parijs, Philadelphia, werden opdrachten uitgevoerd. Niet alleen te Turnhout, waar we minstens zes van dergelijke ateliers kennen, maar ook te Vorselaar, Hoogstraten, Rijkvorsel vond men dergelijke beeldhouwerswerkplaatsen en de Turnhoutse beeldhouwers waren zeer gezocht in de ateliers van Antwerpen, Leuven en zelfs van Noord-Frankrijk. Het hoogtepunt van de bloei van deze ambachtelijke kunst lag omstreeks 1880, en het tekenonderricht onzer tekenschool was voor vele eenvoudige ambachtslieden die er een bestaan in vonden, de weergaloze hulpbron om er hun beroepskennis te verrijken.

In 1851 was het nieuwe gebouw klaar gekomen dat door het Stadsbestuur was opgetrokken in de Victor van Halstraat, toen nog Nieuwstraat geheten. Op de verdieping werden de klassen van de tekenschool gehuisvest, terwijl het gelijkvloers werd ingenomen door de lagere school en door een kabinet voor natuur- en wiskundige voorwerpen. Maar hoe belangrijk ook deze verbetering was, zij had geen invloed op het leerlingen-cijfer. Dit schommelde bestendig rond de 105 à 120.

In 1862 werden de smokerige olielampen uit de klassen gebannen om te worden vervangen door het gaslicht, dat de pas voltooide gasfabriek voortaan zou leveren.

Men trachtte in 1865 het kwijnende leerlingencijfer enigszins op te beuren door een cursus voor landschaptekenen in te schakelen, evenwel zonder veel baat.

De markantste figuur uit de voormalige Turnhoutse beeldhouwersateliers, de Antwerpenaar Peter Pauwel De Meyer ⁽¹²⁾ die in de bloeijaren eigenaar was van een atelier waar meer dan zestig ambachtslieden waren aan het werk gesteld, werd op 24 Januari 1867 tot tweede tekenmeester aangesteld met een jaarwedde van 350 fr. Tot aan zijn dood, 26 April 1892, bleef hij die leeraarstaak getrouw. Voor vele aankomende beeldhouwers was hij een veilige wegwijzer die de jonge talenten vermocht te onderscheiden en ze met raad en daad steunde.

Inmiddels was men in de hoogste gezagskringen gaan beseffen dat het tekenonderwijs diende te worden geordend en dat het ge-

(12) Geboren te Antwerpen 26.IX.1825 en te Turnhout overleden 26.IV.1892. Zijn portret, één der zeldzame portretwerken van J. Rosseels, hangt in Museum Taxandria. Tenware dit portret moet toegeschreven worden aan J.B. Stessens.

middeld peil der leerstoffen tot een hoger plan moest worden opgetild.

Het Koninklijk Besluit van 10 Juli 1869 voerde de verplichting in het leerprogramma, zoals dit was opgesteld door de Verbeteringsraad van het Tekenonderwijs, te aanvaarden met onderwerping aan de Staatsinspectie, indien men nog wilde blijven genieten van de jaarlijkse Staatstoelage. Het magistraat besloot zich aan dit programma aan te passen en achtereenvolgens werd een klas voor het boetseren en ene voor het aanleren van de gróndbeginselen ingeschakeld. Men besloot er tevens toe een speciale toezichtcommissie van acht leden in het leven te roepen. Men verkoos daarvoor persoonlijkheden zowel in als buiten de Gemeenteraad.

Burgemeester Hoefnagels zelf ging metterdaad zijn steentje bijdragen tot de uitbouw van het tekenonderwijs. Als jurist, gaf hij de Zondagmorgen tijdens de jaargang 1868/69 een kosteloze leergang over de wetgeving op het bouwen.

Maar desondanks kon niet ontkend worden dat er geen schot meer zat in de school. Er haperde iets met de aanpassing aan het officieel programma. In een zitting van de Gemeenteraad, op 6 Oktober 1873, werd een ernstige stap ondernomen die meteen paal en perk moest stellen aan een reeds lang aanslepende crisis. De Toezichtcommissie der Tekenschool kloeg dat de klas voor bouwkunde van jaar tot jaar, zowel kwalitatief als kwantitatief achteruit ging. De oorzaak die zij voor deze teruggang aanwees, lag bij de fungerende bestuurder wien het mangelde aan methode en die alle zin voor zijn taak scheen te hebben verloren. Daarenboven waren zijn menigvuldige afwezigheden op school, als gevolg van zijn ziekelijke toestand, eveneens een rem voor de goede gang van zaken.

In het belang van de school, zo werd beloofd, was het nodig geweest naar een andere professor uit te zien. De rechte man had men gevonden in de persoon van de jonge Pieter Jozef Taeymans ⁽¹³⁾, die zich sedert 1869 als Provinciaal architect alhier had gevestigd. Het salaris werd vastgesteld op 800 fr., terwijl het ambt van stadsarchitect, dat voorheen mede tot de plichten van het directeurschap behoorde, van deze taak werd losgekoppeld en tot een afzonderlijk ambt bevorderd. Sedert Witdoeck's tijd was er inderdaad zeer veel ten gunste veranderd.

Taeymans had schitterende studiën gedaan aan de Koninklijke Academie van Antwerpen en was er als primus geëindigd. De

(13) Geboren te Oorderen 3.XII.1842 en overleden te Turnhout 26.IV.1892. Over zijn architectonische arbeid zie: *SCHELLEKENS, J. Turnhout de hoofdstad van de Kempen (Architectuur-Stedebouw)*. Amsterdam, 1949. Blz. 124 e.v.

tekenschool maakte beslist een goede beurt toen het beleid in zijn handen werd gelegd. In zijn werkkijver was hij waarlijk de aangewezen man om de school uit de dreigende vervlakking te redden.

Het heropbeuringswerk werd geen revolutionnaire krachtpatserij die de loop der dingen poogde te forceren. Naar een vast plan en met taai volharding werd de opbouw nagestreefd, ook al remden financiële en materiële bezwaren de gang van zaken meer dan wenselijk was. Dat eerst en vooral aan de versteviging van de basis van het onderwijs werd gedacht, lag voor de hand. Het klassenaantal werd met éne eenheid vermeerderd waar de mathesis, het lijntekenen en het tekenen der solieden zou onderwezen worden. Doch er diende niet enkel aan het programma te worden gedacht, ook aan de uitrusting, de uitbreiding der klaslokalen en der werkruimten moest onder ogen worden genomen.

In 1875 was het getal der studenten die de tekenschool volgden gestegen tot 150; steeg tot 167 in 1880 toen een decoratieklas werd ingericht; klom in 1885 tot 199 om weldra de 250 voorbij te streven.

Omstreeks 1884 was ook van elders een gezagvolle stuwcr opgedaagd die met volle energie hielp aansturen op een hoger kwaliteits-onderwijs. Deze man was kunstschilder Jaak Rosseels⁽¹⁴⁾, directeur der Academie van Dendermonde en tevens Staats-inspecteur voor de tekenscholen. Hij was een der meest op de voorgrond tredende figuren van een impressionistische schildersschool die, naar het voorbeeld van Barbizon, het atelier had geruild voor de open, ongerepte natuur, en daarom haar inspiratie zocht in het mooie landschap van Wechelsterzande. Wellicht moest in die liefde tot het Kempische landschap de reden worden gezocht voor zijn warme belangstelling die hij tegenover de Turnhoutse, tevens Kempische tekenschool, aan de dag lei.

Het succes van de tekenschool had in 1887 zulkdanige verhoudingen aangenomen dat men erdoor in een netelig parket kwam te slaan. Het getal der studenten was zodanig toegenomen dat het volstrekt onmogelijk werd ze nog in de beschikbare ruimte onder te brengen. De laconische uitnodiging om « een oogslag op den staat van zaken te komen werpen en wel het middel te willen komen aanwijzen om het getal te zien verminderen ofwel de lokalen te vermeerderen », die Taeymans tot de Raad richtte, gaf duidelijk genoeg te verstaan dat hij de verantwoordelijkheid voor afdanking van leerlingen niet op zich wenste te laden. Doch van

(14) Te Antwerpen geboren 5.XI.1828 en er overleden 3.XI.1912. Over hem o.m. een artikel in *Ons Volk*, Nov. 1912. — *DE MONT*, P. *De schilderkunst in België van 1830 tot 1921*. 's Gravenhage, 1921. Passim, vooral blz. 165 e.v.

een uitbreiding der lokalen kwam vooralsnog niets in huis. Einde 1889 was op dat gebied zelfs nog alles te doen. De stedelijke regeerders schenen wel enigszins huiverig voor de omvang en de kostbaarheid van de broodnodige hervormingsplannen. Maar noch Taeymans, noch Rosseels schonken hen respijt en bleven pramen en aandringen.

Taeymans ontvouwde zijn argumenten voor de vergroting, in één brief die dagtekent van 30 December 1889. Hij wees op het belang van het tekenonderricht als één der elementen van de volksoopvoeding; op het belang voor de lokale nijverheid. Hij onderlijnde de absurditeit van het groot aantal van geweigerde leerlingen en het tekort aan leraars waardoor zij die men had aanvaard, veel van de vrucht van het onderwijs moesten verliezen omdat de leraars hen niet met de nodige zorg konden leiden. Wat de lokalen betrof, kwam hij met een concreet voorstel voor de dag. De benedenverdieping van het gebouw in de Victor van Halstraat, waar de ongebruikte klassen van de lagere school, alsmede het natuurkundig kabinet, beslag legden op de plaats, diende geheel aan de tekenschool te worden toegewezen. De kosten van nieuw mobiliair raamde hij op een 5200 fr., waarbij nog andere uitgaven voor plaasters, wedden van de nieuwe leraars enz. moesten worden aan toegevoegd. Behendig en tactisch liet hij uitschijnen dat Aalst, Hasselt, Lier en Dendermonde aan hun school een merklijk hogere som spendeerden dan Turnhout. En het Lierse voorbeeld bood hem de goede gelegenheid om even een fraai rekenkunstje uit te halen. Lier besteedde jaarlijks 6000 fr. en ontving daarenboven 4000 fr. aan Staats- en Provincietoelagen. Turnhout daarentegen 3700 fr. en ontving in 't geheel 900 fr. aan toelagen. Mits nu het stadsaandeel te brengen, zo spiegelde hij voor, op 4000 fr., zou vermoedelijk een toelage van 3000 fr. kunnen bekomen worden, wat dan het budget tot 7000 fr. zou opvoeren. Het was kennelijk dat vooral in dit laatste gedeelte van de argumentatie, Rosseels de hand had gehad.

Had het betoog niet tenemaal overtuigd? Verhoopte men van de Staatsinspecteur iets meer dan de vage luchtspiegeling der aanlokkelijke toelagen, of was het een eenvoudige verdragingsmaneuver? In alle geval, ook Rosseels werd naar de bekende weg gevraagd en verzocht zijn opinie te willen uiteenzetten.

Rosseels voldeed aan dit verzoek door zijn brief van 12 April 1890 en waaruit enkele leerzame dingen vallen op te tekenen. Het gegeven onderwijs in de tekenschool was ontoereikend en de methode van het voorbereidend onderricht nog steeds in tegenstrijd met het officieel programma. In de gegeven omstandigheden was het niet mogelijk kursussen van applicatie of theo-

relische lessen te geven en derhalve bleef men beneden peil, al had « de ijvervolle bezorgdheid der professoren ook soms goede resultaten opgeleverd ». Het officieel programma, waardoor de leerling zijn opleiding ontving « bij middel van teekeningen naar het reliëf in plaats van naar prenten », was noodzakelijk. En zoals hij het reeds zo dikwijls vóór dezen had gedaan, brak hij andermaal een lans voor de aanstelling van bekwame, theoretisch onderlegde leraars. Van de zulken hing het uiteindelijk welslagen volledig af ⁽¹⁵⁾.

Naar zijn opvatting dienden de klassen te worden verdeeld in :

1) Een heringerichte klas voor lijntekening, met als titularis Meester Thiriard ;

2) Een klas voor grondbeginselen naar het reliëf, waarvoor een leraar zou te benoemen zijn ;

3) Een klas voor het tekenen naar plaasteren ornamenten, gezichten, hoofden enz., eveneens te begeben aan een nieuw benoemde kracht ;

4) Klas voor beeldhouwkunde met cursus van toepassing op de nijverheid, te leiden door beeldhouwer Pol De Meyer, die tevens het toezicht over de hogere afdeling zoude behouden ;

5) Klas voor bouwkunde met uitgebreider onderwijs, met als titularis, bestuurder Taeymans.

Men ziet het, het was vooral de basis die vertimmerd behoefde te worden.

Zowel Staats- als Provinciebestuur stimuleerden de zaak door reeds een eerste verhoging van toelage te verschaffen. Die van de Staat werd van 600 fr. op 1000 fr. gebracht ; de Provincie verdubbelde de hare en verleende zelfs een buitengewone tegemoetkoming op de herinrichtingskosten van 1040 fr.

Daar het gewenst was om bij het ingaan van de winterkursus van 1891 met het nieuwe programma van wal te steken, werd er werk gemaakt van de benoeming van twee nieuwe leraars. Andermaal had de Raad zich tot Rosseels gewend om van hem te vernemen aan welke vereisten deze leraars moesten voldoen. Deze drong er op aan dat men, bij middel van een exaam, ernstig onderzoek zou doen naar de bekwaamheden van de kandidaten ⁽¹⁶⁾.

De leraar, die voor de klas der grondbeginselen van het tekenen naar het reliëf, nodig was, moest vertrouwd zijn met de pedagogische begrippen over de grondbeginselen en tevens de pedago-

gische kennissen bezitten over 1) de projectiën, 2) de doorzichtkunde in omtrek, 3) tekening van de vaste lichamen door hunne kantlijnen in ijzerdraad (stelsel Stoësser), 4) geschaduwde tekening naar vaste lichamen (theoriën en praktijk), 5) toepassing van het voorgaande naar fragmenten, afgegoten op gebouwen der Oudheid en der Renaissance, alsook tekening naar ornamenten en maskers, 6) tekening uit het geheugen.

De leraar voor het tekenen naar het reliëf moest beslagen zijn in 1) de tekening naar het reliëf van ornament, maskers, hoofden, torsen en beelden naar het antiëk, 2) de verhoudingsmaten (proportiën), 3) de lijndoorzichtkunde, 4) de schaduwafschrijving, 5) de ontleedkunde (geraamte en spieren). Bovendien moest hij ook ingewijd zijn in 1) de schoonheidsleer (esthetiek), 2) de bijzonderste tijdvakken der kunstgeschiedenis, 3) de grondbeginselen der ornamentatie en der stijlkennis. Verder drong Rosseels aan dat zou gelet worden op de academische vorming van de kandidaten en dat het examen zou afgenomen worden door een vreemde jury.

Hierin werd hij echter niet gevolgd en uiteindelijk werd overeen gekomen dat de jury zoude bestaan uit de leden van de Toezichtcommissie onder voorzitterschap van Rosseels. Deze laatste zou ook het programma voor de ondervraging opstellen.

Onder de mededingers voor de beide betrekkingen die op 24 September werden opgeroepen, bevonden zich onder meer, een drietal schilders die toen in de Kempen werkzaam waren. Dat waren namelijk Eugeen Surinx die sedert omstreeks 1885 in Oud-Turnhout schilderde, de Antwerpenaar Jozef Van Leemputten, die bij voorkeur in de streek tussen Mol en Turnhout werkte, en tenslotte niemand minder dan de toen 24-jarige Henry van de Velde die op dat ogenblik zijn ware roeping nog niet gevonden had en zich had aangesloten bij de groep van Rosseels, Crabeels en Heymans welke allen in Wechelterzande hun verzamelplaats hadden.

De jonge van de Velde was ongetwijfeld de man waarvan Rosseels droomde voor het welslagen van zijn diepgaande studievormingen. En hij zal wel aan deze hebben gedacht toen hij aan het magistraat schreef dat het zo moeilijk was de hand te leggen op personen die de nodige aanleg of kennissen bezaten. Tot eer van Rosseels moet hier worden gezegd dat hij een buitengewone kijk heeft gehad op de talenten van zijn beschermeling. Deze immers, nadat hij rond 1900 tot de architectuur en de meubelkunst was overgegaan, verwiëf zich een grote internationale faam als de baanbreker voor een nieuwe stijlrichting en werd de stichter van de Kunstschool te Weimar, alsook de eerste bestuur-

(15) Brief uit Wechelterzande van 24.VII.1891.

(16) Brief uit Wechelterzande van 14.IX.1891.

der van het Hoger Instituut voor Bouwkunde en Sierkunsten te Brussel (17).

Het examen, dat een krachtproef was om de wetenschappelijke bagage der kandidaten af te meten, bewees op indrukwekkende wijze de superioriteit van van de Velde opzichtens de andere mededingers, die hij, wat het behaalde puntenaantal betrof, verre achter zich liet.

Doch, zoals Rosseels terecht had gevreesd, werd de geest van het nieuwe programma door de besturende Commissie niet begrepen. Met konservatief onbegrip bleef men draven in het oude spoor. En men schijnt er Rosseels van te hebben verdacht dat het examen slechts een opzet was om zijn vriend te bevoordelen.

In de geheime zitting van de Gemeenteraad van 5 Oktober 1891 bekam van de Velde slechts 3 stemmen op de 14; 10 stemmen waren uitgebracht op Eugène Surinx, die bij het examen minst van allen had uitgeblonken. Eerlijkheidshalve weze hier onmiddellijk aan toegevoegd dat de onfortuinlijke uitslag van Surinx niet als enige norm voor zijn bekwaamheden mag worden gezien. Latere gebeurtenissen hebben aangetoond dat hij onmiskenbare diensten heeft bewezen aan onze stedelijke tekenschool. De Raad scheen niet helemaal gerust in het onthaal dat hare beslissing zou te beurt vallen bij de hogere instanties en maakte voorbehoud nopens het definitief karakter der benoeming zo de verhoogde Staatsloelage daardoor zou worden verbeurd.

Wat de klas der grondbeginselen betrof, hiervoor werd een stadsgenoot, beeldhouwer Jos Marijnen, in dezelfde zitting aangesteld (18).

Rosseels die bijna zeven jaar lang, met de beste bedoelingen, geijverd had om de heropbeuring tot een maximaal resultaat op te voeren, was door deze ontkenning diep ontgoocheld. De brief die hij op 20 Oktober 1891 tot de Raad richtte, geeft de maat aan van zijn gekrenkt gevoel. Hij weigerde nog verder inlichtingen te geven « ten einde geene meerdere verantwoordelijkheid... te nemen aangaande eene herinrichting zoo zeer door bedoelde benoeming belemmerd ».

(17) *Jozef MULS in Winkler-Prins, d. XVII (1954), blz. 884.* Zie aldaar de Duitse en Franse publicatie's van van de Velde alsmede van de voornaamste studiën die aan hem werden gewijd. — In zijn sollicitatiebrief spreekt van de Velde ook van studie op het particulier atelier van Charles Verlat.

(18) Jos Jan Corneel Maria Marijnen werd te Turnhout geboren op 21.XII.1870. Hij had architectuur en tekenen gestudeerd aan de St.-Jozef-instituten van Geeraardsbergen en St.-Niklaas; had 'n paar jaar onze tekenschool gevolgd en gewerkt op het atelier van P.P. De Meyer. Vestigde zich in 1897 te Mechelen en week later uit naar Amerika waar hij zich als beeldhouwer vestigde.

• Gelukkig voor onze tekenschool, bleek het oordeel van Rosseels wel wat te streng en te voortvarend. Zonder nochtans van het uitzonderlijk formaat te zijn waarvan een Henry van de Velde zou blijk geven, was het onderwijs dat Surinx ten beste gaf, niet zonder merkbaar resultaat (19). Bestuurder Tacymans schreef van hem dat hij gezag bezal en tevens zeer zachtzinnig met zijn leerlingen omging. En, zo voegde hij eraan toe, steunende op de vorderingen die de leerlingen op twee maanden tijd gemaakt hadden, moest met lof gesproken worden over de bekwaamheden van Surinx. Deze gunstige mening, zo deed hij verder uitschijnen, werd eveneens door Pol De Meyer gedeeld (20).

• Een eerste goed punt voor het leraarschap van Surinx werd geboekt toen één van zijn leerlingen, de Arendonkenaar Frans Cuyllis in 1893 een onderscheidend ingangsexamen allegde bij de Antwerpse Academie waardoor hij tevens een vijfjarige Staatsloelage won voor zijne studiën in het landschapsschilderen. In 1894 (21) kon Surinx zich beroepen op de tevredenheid der inspecteurs en op de uitslagen door enkele van zijn leerlingen behaald aan de academie van Brussel en het Hoger Instituut te Antwerpen, voor welke uitslagen hij overigens reeds een felicitatiebrief vanwege het Stadsbestuur had ontvangen.

• Ondertussen was Pol De Meyer, in wie vele ontlukkende talenten een daadwerkelijke en vaderlijke steun gevonden hadden, na een kortstondige ziekte overleden. Hij werd opgevolgd door een andere vooraanstaande persoonlijkheid van het lokale beeldhouwersambacht: Napoleon Daems (22), die op 5 September 1892, tussen de andere mededingers-beeldhouwers, Lode Bertels, Alfons Moerman en G. Scheylljens van Beersè, werd uitgekozen.

• In 1894 was het getal der leerlingen gestegen naar zijn maximum van 263 om dan in de volgende vier jaren weerom te slijken tot 192.

(19) Eugène Mathijs Surinx was geboortig van Gorseem, 22.IV.1850. Hij overleed te Oud-Turnhout 12.V.1936. Zijn kunstopleiding had hij genoten aan de Academie van Brussel. Vestigde zich omstreeks 1885 te Oud-Turnhout in de nabijheid van het landschap van de Liereman waardoor hij zich voelde aangetrokken. Daar huwde hij een Oud-Turnhoutse, Anna Catharina Van Dijk. Omstreeks de beginjaren van 1900 maakte hij kennis met kunstschilder Albert Sohy (Hoeylaert 8.IX.1873-+ Oud-Turnhout 1.XI.1927) die zich eveneens door de Liereman geboeid voelde. Aan de Aa bouwde Sohy het romantische « Schildershof » waar de beide schilders, in een onverbrekelijke vriendschapsband, gingen samenwonen.

(20) Brief aan Stadsbestuur, 10.XII.1891, die hem om zijn mening over Surinx gevraagd hadden.

(21) Brief aan Stadsbestuur op 12 November.

(22) Napoleon Daems werd te Turnhout geboren op 29.VI.1852 en overleed er 17.I.1939. Genoot zijn kunstopleiding aan plaatselijke tekenschool en aan de Academie te Antwerpen. Zie over hem het uitvoerig artikel van J.E. JANSEN in *Taxandria* 1939, blz. 54-60.

Inmiddels had bestuurder Taeymans reeds vijf en twintig jaar de teugels van het beleid in handen en dit ambtsjubileum werd in 1898 met enige plechtigheid gevierd, bij welke gelegenheid aan de jubilaris een allegorisch bronsstuk werd ten geschenke gegeven.

Taeymans, die een harde werker was geweest, overleed op zijn zestigste jaar in 1902. In zijn plaats benoemde de Raad op 29 September 1902, Eugène Mathijs Surinx. De klas voor architectuur werd opgedragen aan de zoon van de overleden bestuurder, architect Juul Taeymans⁽²³⁾. Onder het nieuwe directeurschap scheen er een nieuwe aandrang en een nieuwe veerkracht tot uiting te komen. Het leerlingenaantal steeg voortdurend om in 1906 het rekord-getal van 298 te bereiken. Aan de vooravond van de eerste wereldoorlog was dit getal weerom teruggelopen tot 193, zodat ook hier de traditie van inzinking na ieder hoogtepunt, eens te meer bleef gehandhaafd.

Tegenover deze kleine schaduwzijden stonden echter de zeer opmerkelijke onderscheidingen die door enkele oud-leerlingen aan vreemde instituten te beurt viel: Jan Van Dijk aan de Brusselsche Academie in 1905; Jos Paul Verrees aan deze van Antwerpen in 1906 en 1909; Jozef Daems eveneens in 1909⁽²⁴⁾. Deze laatste was een beloftevol beeldhouwer die in de zo geëerde Godecharles-prijskamp de tweede plaats veroverde. Hij sneuvelde echter in het begin van de eerste wereldoorlog, waardoor een schone verwachting een al te voorbarig einde vond.

De oorlogsjaren 1914-1918, met hare strenge militaire bezetting, verordeningen en ontberingen van allerlei aard, schiepen niet de atmosfeer waarin cultuurwerk zich ontplooiën kon. Het kwam er dan ook voornamelijk op aan dat, zo weinig als mogelijk, van de verworven stellingen werd prijs gegeven. Bij het uitbreken van de vijandelikheden had bestuurder Surinx, samen met zijn onafscheidelijke vriend, Sohy, de wijk genomen naar Zuid-Frankrijk, waar hij verder voor de ganse duur van de oorlog zou verblijven. Het was dan ook nodig dat in zijn tijdelijke vervanging werd voorzien, indien men de school in haar gewone loop niet wilde stuiten. Die lastige taak van het waarnemend gezag werd op de schouders gelegd van Napoleon Daems. Diens neef, eveneens

(23) Juul Peter Apolonius Taeymans werd te Turnhout geboren op 10.X.1872 en overleed op 5.V.1944. Hij ontving zijn opleiding aan onze plaatselijke tekenschool en aan de Academie van Antwerpen. In 1898 behaalde hij de prijs van de Kon. Maatschappij der Antwerpse Bouwmeesters. Zie over hem: *JANSEN, J.E.* in *Taxandria* 1944/46, blz. 80-81.

(24) Jozef Karel Antoon Maria Daems, zoon van Napoleon Daems-Peters, werd geboren te Turnhout op 23.III.1890 en sneuvelde te Rotseelaar op 10 September 1914. Zie: *Taxandria* 1920, blz. 7.

beeldhouwer, Lodewijk Edward Daems⁽²⁵⁾, kwam het leraarskorps versterken nadat het College hem op 2 Oktober 1915 tot tijdelijk leraar had aangesteld. Eerst na de oorlog, in de gemeenteraadszitting van 20 November 1919, kon ze een definitief karakter ontvangen.

Begin November 1918 moest de school de plaats ruimen voor Franse vluchtelingen die er een tijdelijk onderkomen vonden, nadat de gebeurtenissen van het laatste groot offensief, hen uit hunne haardsteden van Noord-Frankrijk had verdreven. Eerst met Februari daar op volgende kon wederom aanstalte worden gemaakt om de onderbroken leergangen voort te zetten. En toen in Maart 1919 Surinx uit zijn langdurige ballingschap weerkeerde, telde men nog 118 leerlingen. In de gegeven omstandigheden was dit, ondanks alles, het bewijs dat men er in geslaagd was de schade tot haar minimum te beperken.

Het na-oorlogs herstel won geleidelijk het verloren terrein terug in. En dit, niettegenstaande een onmiskenbare kentering die de oorlog in de mentaliteit van de jongeren had teweeggebracht. Van deze gewijzigde opvattingen vielen de gebruikelijke Zondagleergangen van het zomerseizoen als eerste slachtoffer. Toen de 6e Mei 1923 het leraarskorps ter school aanwezig was en de leerlingen verbeidde voor de eerste les, daagde slechts één minderjarige gegadigde op. Het feit verwekte een kleine opschudding en Surinx, die het geval daags nadien aan het Stadsbestuur rapporteerde duidde als oorzaak van dit failliet aan: de na-oorlogse zucht naar spel en vermaak, benevens een psychologische factor, namelijk dat men het lesgeven op Zondag als een verouderd systeem was gaan aanvoelen.

Tijdens de weinige jaren welke Surinx nog aan het bestuur zou wijden, klom het getal der studenten opnieuw naar 268. Doch nog luider dan de klank van het stijgende cijfer, spraken de vererende onderscheidingen door een drietal oud-leerlingen behaald: Florent Cloostermans, primus in de hoogste klas voor samenstelling van geboetseerd loofwerk, aan de Academie van Luik in 1921; datzelfde jaar won Albert Van Dijk⁽²⁶⁾, aan die van Antwerpen, de hoogste onderscheiding, waarvan de eer, zo schreef hij aan het Stadsbestuur, toekwam aan zijn leermeesters

(25) L. Edw. Daems werd alhier geboren op 29.XI.1875. Was bij zijn oom Nap. Daems in de leer geweest, tevens in onze plaatselijke tekenschool en aan de Antwerpse Academie, waar hij in de hoogste klas van het boetseren naar het levend model, verschillende eerste prijzen had gewonnen in 1900/1. Maakte beeldhouwwerken voor verschillende kerken en kloosters, was restaurateur, ontwerper van kantpatronen voor verschillende kantkantoren en tevens lesgever in de kantschool.

(26) *PEETERS, Raym.* *Albert Van Dijk*; in: *Taxandria* 1952, blz. 169-178. — Brief van Alb. Van Dijk, uit Antwerpen, op datum van 21 Juli 1921.

Napoleon Daems en bijzonder aan bestuurder Surinx. Deze laatste koesterde hoge verwachtingen en sprak zelfs van de « geniale Van Dijk » (27). Ook Van Dijk's jongere academiegenoot, Herman Diels, viel het volgende jaar een schitterende onderscheiding te beurt.

Het beeldhouwersambacht dat alreeds in de voor-oorlogse jaren in moeilijkheden was geraakt, liep, na het einde van het eerste wereld-conflikt tenemaal vast aan de grond. Het nieuwe kunst-ideaal, de nieuwe zakelijkheid, — die het florituur van de beeldhouwer overbodig maakte — en bovendien de sociale vooruitgang, waren dit ambacht, dat zich kwalijk tot mechanisatie leende, zeer noodlottig.

Reeds in 1922 werd geklaagd over het klein getal leerlingen dat de boetseerklas volgde en een heropleving behoorde nu juist niet tot de onmiddellijke vooruitzichten. Niettemin hield men zich verre van alle defeatisme. En wanneer Napoleon Daems, de man van het laatste der grote Turnhoutse beeldhouwersbedrijven, na 31 jaar leraarschap in de tekenschool, als zodanig ontslag nam, werd in zijn opvolging voorzien door de aanstelling van beeldhouwer Victor Avonds (28). Dit alles kon echter niet beletten dat de toestand in 1934 zulk een ongunstige wending had aangenomen dat de klas, als zelfstandige cursus, werd opgeheven en aan de klas van het antiek werd toegevoegd.

In 1924 werd Surinx' klas wegens de overbevolking ontdubbel en beeldhouwer Karel Eykens (29) tot leraar van de nieuwe klas benoemd in zitting van de Gemeenteraad op 11 Februari.

De drang naar vernieuwing, van afbreking met oude sleur en met wat tot apathische slenter was verworven, greep ook in bij het teken- en kunstonderricht. Nieuwe noodwendigheden en een verruimd psychologisch inzicht poogde nieuwe paden te trekken.

Die nieuwe geest werd aan onze Stadstekenschool met overtuiging gepropageerd door de toegevoegde inspecteur G. M. Baltus, die naast deze hoedaanigheid, ook titularis was van een leergang van toegepaste sierkunst aan de Academie van Leuven. In een interessante en vrij uitvoerige nota zette hij zijn pedagogische opinies uiteen. Deze hadden als voornaamste oogmerk

(27) In een brief aan het Stadsbestuur, van 8 November 1921.

(28) Victor Maria Avonds werd te Turnhout geboren op 26.II.1890. Volgde de plaatselijke tekenschool van 1905 tot 1910. Studeerde verder aan de Academie te Luik (1911/12), te Antwerpen, aan de vakschool voor beeldhouwkunst te Brussel, en aan de Ecole des Beaux-Arts te Rijssel.

BAKSTEEN, Dirk. *Beeldhouwer Victor Avonds*; in: Ons Volk, 1937.

(29) Karel Lodewijk Jos Eykens was geboortig van Turnhout, 11.III.1888 en overleed op 15.VIII.1949. Studeerde de boetseerkunst aan de Turnhoutse tekenschool van 1903 tot 1909 en van 1915 tot 1916 en deed 3 jaar hogere studie aan de Koninklijke Academie te Luik van 1911 tot 1913.

de persoonlijkheid van elk der leerlingen nauwer in het studieproces te betrekken en zelfstandiger te helpen doorbreken. Tevens werd een leergang in toegepaste sierkunsten en lettertekenen als een nieuwe element voor het onderricht aangeprezen. En, om aan het leraarkorps de gelegenheid te geven zich de visu met de aanbevolen methode vertrouwd te maken, werd op 28 April 1924 een studiebezoek aan de Leuvense Academie georganiseerd. In het verslag, dat Surinx ter voorlichting van het Stadsbestuur had opgesteld, gaf hij te kennen dat, mits enkele omvormingen in de klassen van lijntekening en der vaste lichamen, met welonderlegde leerkrachten, en mits een nieuw, geschikt lokaal, het Turnhoutse tekenonderricht op de moderne leest zou kunnen worden geschoeid.

Doch het werk der modernisering zou de 74-jarige Surinx wel niet meer op zich nemen. Hij bood op 19 September zijn ontslag aan.

Nadat het directeurschap voorafgaandelijk nog was aangeboden geworden aan Napoleon Daems, wat deze wegens zijn hoge leeftijd niet meer verlangde te aanvaarden, werd Provinciaal Architect Juul Taeymans voor de opvolging aangeduid (30). Als leraar werd Surinx opgevolgd door kunstschilder Herman Diels, die kort tevoren zijn studiën aan de Academie van Antwerpen had voleindigd.

Het eerste werk van de nieuwe bestuurder bestond in de aanvulling van het leermateriaal door het aankopen van tal van nieuwe modellen bij het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Brussel, in 1925. De overbevolking in de klas van bouwkunde en in deze van lijn- en meekunde, noopte tot splitsing van beide klassen en derhalve tot het aanstellen van twee nieuwe leraars. De keuze viel op Jan Brusselleers (31) als hulpleraar in de bouwkunde, en op Peter Jozef Janssens (32) voor lijntekening. Doch, tengevolge van een meningsverschil met het Stadsbestuur, zond Taeymans ontslag in op 1 September 1928.

Het sleepte enige tijd aan alvorens een nieuwe persoonlijkheid kon worden gevonden. Daar de ontslaggevende bestuurder de bouwkunde doceerde, lag het voor de hand dat de toekomstige kandidaat eveneens in de bouwkunde moest thuis zijn. Tijdens de Raadszitting van 8 Mei 1929 werd de knoop doorgelukt en viel de keuze op 'n inboorling, kunstschilder-etscher-architect Jos Paul

(30) Werd benoemd in de Gemeenteraadzitting van 24.XI.1924.

(31) Te Turnhout geboren 11.XI.1888 en te Brussel overleden 4.II.1937. Oud-leerling der tekenschool en aannemer. Benoemd in zitting van 30.V.1927.

(32) Geboortig van Oud-Turnhout op 9.VII.1889. Hij had gestudeerd aan de beroepsschool van Ste Kruis bij Brugge.

Verrees ⁽³³⁾, die de dubbele functie, met ingang van 1 Oktober, zou waarnemen

Omstreeks dit tijdstip telde de school, volgens officiële versie, nog ongeveer 143 leerlingen. Doch er werd beweerd door het weekblad « De Kempenaar » (April 1930) dat het getal veel lager lag, om en bij de 85. Het cijfer, dat wellicht wat al te tendentiekus was gedrukt, wees toch op een interne crisis waaraan het ontslag van Juul Taeymans misschien niet vreemd is geweest. Anderzijds dient in acht te worden genomen, dat ofschoon de grote vooroorlogse cijfers voortaan tot de zeldzaamheden gingen behoren, dit volstrekt geen afbreuk deed aan het peil van het kunst-onderricht en geen kwalitatieve achteruitgang behoefde te betekenen.

Er werd naar middelen uitgezien om de school nader in de belangstelling van de jeugd te brengen. Onder het geleide van Inspecteur Baltus, ondernam directeur Verrees een studiereis naar de Academiën van Molenbeek, Elsene en Etterbeek waar de leergangen toegankelijk waren zowel voor de vrouwelijke jeugd als voor de mannelijke.

In zijn brief van 5 September 1930 schreef Verrees daarover aan het Stadsbestuur, de idee vooruitzettend om voor de vrouwelijke jeugd een bijzondere cursus in te richten waar het tekenen van kanten op de voorgrond zou treden. Het voorstel vond vooralsnog geen instemming. Op dat moment immers, was het definitieve en onherroepelijke verval van het eens zo bloeiende kantbedrijf, een vaststaand feit.

Maar, ook al keerde de tij voorlopig niet tot een stijgende vloed, toch bleef de waarde onzer tekenschool getuigen door de fraaie resultaten die door oud-leerlingen aan de Antwerpse Academie werden verworven: Jozef Schellekens, die de Gouden Staatsmedaille wegkaapte in de hoogste klas voor bouwkunde in 1933; Remi Cornelissen, die dezelfde hoge onderscheiding ontving in de hoogste klas voor het boetseren in 1935. En op het meer lokale

(33) Hij stamde uit een kunstenaarsfamilie van musici en werd te Turnhout geboren op 24.V.1889 en overleed te Westmalle op 18.V.1942. Aanvankelijk volgde hij de plaatselijke tekenschool. Ging vervolgens aan de Antwerpse Academie de leergangen volgen van Juliaan De Vriendt, Karel Mertens, Van der Veken, Piet Verhaert. Volgde er ook leergangen van bouwkunde en was een vijftal jaren privaattleerling bij Jean Jacques Winders, architect der Antwerpse Musca. Aan het Hoger Instituut legde hij zich eveneens toe op de graveer- en etskunst onder Frans Lauwers. Oorlogsvrijwilliger tijdens de eerste wereldoorlog, werd hij ernstig gewond en belandde in Schotland. Daar ontmoette hij de beroemde kunstenaar Frank Brangwyn die hem in Amerika introduceerde. Als etser kende hij daar een buitengewoon succes. Kort na de oorlog keerde hij uit de Nieuwe Wereld terug.

JANSEN, J.E. In memoriam; in: Taxandria 1942, blz. 71-72.

plan moeten de prestatie's worden vermeld van enige jonge talenten die er niet aan konden denken om zich aan hoger instituten te gaan vervolmaken, doch niettemin blijk gaven van een meer dan gewoon kunnen. Aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog had de jaarlijkse tentoonstelling onzer Stadstekenschool meermaals het karakter van een verheugende revelatie.

Wat de geschiedenis betreft van het jongste decenium, kunnen we kort zijn. Bestuurder Jos Paul Verrees overleed in 1942, in zijn 53^e levensjaar, na een jarenlange ziekte te hebben doorstaan. Hij werd opgevolgd door Provinciaal Architect Jozef Schellekens, totdat in 1947 het bestuur werd toevertrouwd aan Architect Frans Schoeters. In 1952 werd met een Academische Zitting het 150-jarig bestaan van onze Stadstekenschool plechtig herdacht.

Sedert 1802 werd 'n traditie gefundeerd die, in voor- en tegenspoed, zich vermocht te handhaven, zich breder uit te bouwen, te groeien in kracht en innerlijke waarde. Haar leden en toekomst berust in handen van een voortreffelijk lerarenkorps: Architect Frans Schoeters (directeur en leraar bouwkunde), architecten Simon Van den Heyning en Henri Cos (leraars bouwkunde), beeldhouwer Victor Avonds (leraar boetseren), kunstschilder André van de Sande (leraar van het Antiek), kunstschilder-etser Jan Paulussen (leraar Decoratief), kunstschilder Jos Mous (leraar Groot loofwerk, busten enz.), tekenaar-ontwerper Gust Verbeeck (Vormleer) en tekenaar P. Jos Janssens (Lijntekenen). En daar is een sterke wil om steeds hoger te groeien, in kunst en schoonheid en in stielvaardigheid. Sinds 1950 kreeg ook de vrouwelijke jeugd gelegenheid om voortaan van dit kunstonderwijs te genieten.

God geve dat in de volgende jaren een vruchtbare bloei en een rijke oogst mogen gedijen, en dat de Kempische jeugd met gretigheid wele gebruik te maken van de onschatbare gelegenheid die haar wordt geboden.

Raymond Peeters
Stadsarchivaris